

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบประเมินและผลการประเมินความสอดคล้อง

แบบสอบถามความคิดเห็นการพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น
การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิชาไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาแบบสอบถามความคิดเห็น การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมเรื่อง วิชาไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นคำถามในแต่ละข้อว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็น

+1 ถ้าข้อคำถามมีความสอดคล้อง

0 ถ้าไม่แน่ใจหรือตัดสินใจไม่ได้

-1 ถ้าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้อง

พร้อมทั้งให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ความสอดคล้องของประเด็นคำถาม ตอนที่ 1 สถานภาพข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร การศึกษา ครู โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา"			
2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา"			
3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง นักเรียนและบุคคล ในชุมชนของ โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา"			

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	<u>ความสอดคล้องของประเด็นคำถาม</u> <u>ตอนที่ 2</u> <u>ด้านสภาพปัจจุบันและปัญหา</u> <u>สังคมไทย</u> เทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้วิถีชีวิต ของคนไทยเปลี่ยนไป				
2	สังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกัน ทางด้านวัตถุ ทำให้มีผลกระทบต่อ สภาพจิตใจก่อให้เกิดภาวะ ความเครียด ความเป็นอยู่ และค่านิยม				
3	ปัจจุบันบุคคลในสังคมขาดคุณธรรม และจริยธรรม มากขึ้น				
4	ปัจจุบันวัฒนธรรมไทยกำลังจะหายไป จากสังคมไทย				
5	ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและ สภาวะเศรษฐกิจของสังคมไทย ในปัจจุบันส่งผลให้เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม				
6	ปัจจุบันเด็กและเยาวชนมี พฤติกรรมการเล่นแบบวัฒนธรรม ต่างชาติที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรม ไทยมากขึ้น				
7	เด็กและเยาวชนไทยขาดความรู้ เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีไทย				
1	<u>ด้านเนื้อหาสาระ</u> ความรู้เรื่องประวัติวิถีชีวิตไทย				

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
2	ความหมายและความสำคัญของ วัฒนธรรมไทย			
3	มารยาทไทยเรื่องการทำความ เคารพ			
4	มารยาทในสถานศึกษา			
5	มารยาทในการยืน เดิน นอน			
6	ความรู้เกี่ยวกับประเพณีไทย			
7	ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย			
8	ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย			
9	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง			
	<u>ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน</u> <u>การสอน</u>				
1	การบรรยาย			
2	การอภิปรายซักถาม			
3	การฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกปฏิบัติ มารยาทไทย			
4	การทัศนศึกษา			
5	การจัดกิจกรรมกลุ่มที่เน้นให้ผู้เรียน มีการร่วมมือพึ่งพาอาศัยกัน			
6	การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น			

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
7	กิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด เช่น การคิดแก้ปัญหา			
8	การเข้าร่วมกิจกรรมจริง เช่น เข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีไทย			
9	การให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมเผยแพร่ วัฒนธรรมประเพณีไทย			
1	<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>			
	การใช้แบบทดสอบ			
2	การสังเกตพฤติกรรมการเรียน			
3	ผลงานการศึกษาค้นคว้า			
4	การสังเกตทักษะกระบวนการคิด จากการตอบคำถาม การนำเสนอ ผลงาน และการแสดงความคิดเห็น			
5	การสังเกตการทำงานกลุ่ม			
6	รายงานการเข้าร่วมกิจกรรม วัฒนธรรมประเพณีไทย			
7	การจัดกิจกรรมเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย			
1	<u>ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้</u>			
	ภาพ ข่าว เหตุการณ์จากสื่อต่างๆ			
2	สื่อจากวีซีดี วีดีทัศน์			

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
3	ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต			
4	แหล่งเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญา ชาวบ้าน			
5	แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี ใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง			
6	แหล่งเรียนรู้ทางด้านความเป็นอยู่ ของไทยในอดีต			
	<p>ตอนที่ 3</p> <p>การจัดอันดับความสำคัญ</p> <p>1. ปัญหาวัฒนธรรมทางการอยู่ ร่วมกันในสังคม ที่เกิดขึ้นใน โรงเรียน/ชุมชนของท่านมีอะไรบ้าง</p> <p>☐ การขาดน้ำใจความเอื้อเฟื้อ</p> <p>☐ การใช้สิ่งของฟุ่มเฟือยเกินฐานะ</p> <p>☐ การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม</p> <p>☐ การไม่มีมารยาท ขาด สัมมาคารวะ</p> <p>☐ การมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทยน้อยเกินไป</p> <p>☐ อื่นๆ.....</p>
	<p>2. กิจกรรมเสริมที่โรงเรียนควรจัด เพื่อเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีไทย ได้แก่ กิจกรรมอะไรบ้าง</p> <p>☐ วันสำคัญทางศาสนา เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา การทำบุญใน วันสำคัญทางศาสนา ฯ</p>

ลำดับ ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	☐ วันสำคัญทางประเพณีไทย เช่น วันสารทไทย วันสงกรานต์ ฯ
	☐ กิจกรรมยกย่องนักเรียนที่ปฏิบัติ ตนตามวิถีไทย เช่น กิจกรรม “เพชรงามตามวิถีไทย”
	☐ กิจกรรมประกวดโครงการ ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีไทย
	☐ อื่นๆ เช่น

ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็น
การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	ความสอดคล้องของประเด็นคำถาม ตอนที่ 1 สถานภาพข้อมูลทั่วไป ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร การศึกษา ครู โรงเรียนหนองแค "สริกจพิทยา"	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองแค "สริกจพิทยา"	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง นักเรียนและบุคคล ในชุมชนของ โรงเรียนหนองแค "สริกจพิทยา"	+1	+1	+1	+1	+1	1
1	ความสอดคล้องของประเด็นคำถาม ตอนที่ 2 ด้านสภาพปัจจุบันและปัญหา สังคมไทย	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
7	+1	+1	+1	+1	+1	1
	ด้านเนื้อหาสาระ						
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	1
	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	0	+1	+1	+1	+1	.8
7	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	1
	ด้านการวัดและประเมินผล						
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	0	+1	+1	0	+1	.6
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	+1	+1	+1	0	+1	.8
	ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้						
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	+1	+1	1
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1
1	ตอนที่ 3 การจัดอันดับความสำคัญ ปัญหาวัฒนธรรมทางการอยู่ ร่วมกันในสังคม ที่ เกิดขึ้นใน โรงเรียน/ชุมชนของท่านมี อะไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ การขาดหัวใจความเอื้อเฟื้อ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ การใช้สิ่งของฟุ่มเฟือยเกิน ฐานะ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ การไม่มีมารยาทขาดสัมมา คารวะ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ การมีความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมประเพณีไทยน้อย เกินไป	+1	+1	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการที่ประเมิน	คะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
	☐ อื่นๆ.....	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	กิจกรรมเสริมที่โรงเรียนควรจัด เพื่อเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีไทย ได้แก่ กิจกรรมอะไรบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ วันสำคัญทางศาสนา เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา การทำบุญ ในวันสำคัญทางศาสนา ฯ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ วันสำคัญทางประเพณีไทย เช่น วันสารทไทย วันสงกรานต์ ฯ	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ กิจกรรมยกย่องนักเรียนที่ ปฏิบัติตามตามวิถีไทย เช่น กิจกรรม "เพชรงามตามวิถีไทย"	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ กิจกรรมประกวดโครงการ ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีไทย	+1	+1	+1	+1	+1	1
	☐ อื่นๆ เช่น	+1	+1	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็นการพัฒนาหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แบบสอบถามความคิดเห็น
การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน
(สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู โรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา")

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียนให้ดำรงตนอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขและยังดำรงวัฒนธรรมไทยที่งดงามไว้ การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือบุคคลใดๆทั้งสิ้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นที่แท้จริง และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาสังคมไทย ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 การจัดอันดับความสำคัญความคิดเห็นด้านวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงใน ที่ตรงกับสภาพจริงของท่าน

1. เพศ

หญิง ชาย

2. อายุ

20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 51 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่งทางการศึกษาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา

ผู้บริหาร ครูประจำการ ครูอัตราจ้าง

4. ระยะเวลาที่ท่านปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนนี้

1 - 5 ปี 6 - 10 ปี 11 -15 ปี มากกว่า 15 ปี

แบบสอบถามความคิดเห็น
การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน
(สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนหนองแค "สรกิจวิทยา")

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียนให้ดำรงตนอยู่ในสังคม ปัจจุบันได้อย่างมีความสุขและยังดำรงวัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมไว้ การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือบุคคลใดๆทั้งสิ้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นที่แท้จริง และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาสังคมไทย ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 การจัดอันดับความสำคัญความคิดเห็นด้านวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรม เสริมเพื่อส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงใน ที่ตรงกับสภาพจริงของท่าน

1. เพศ

หญิง ชาย

2. ระยะเวลาที่ศึกษาในโรงเรียนนี้

1-2 ปี 3 - 4 ปี 5 - 6 ปี

3. บ้านของท่านตั้งอยู่

ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน นอกเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาสังคม ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรม
การเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้
คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเห็นด้วย				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1.	ด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาสังคม เทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้วิถีชีวิตของคนไทย เปลี่ยนไป					
2	สังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกันทางด้านวัตถุ ทำให้มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจก่อให้เกิด ภาวะความเครียด ความเป็นอยู่ และค่านิยม					
3	ปัจจุบันบุคคลในสังคมขาดคุณธรรมและ จริยธรรมมากขึ้น					
4	ปัจจุบันวัฒนธรรมไทยกำลังจะหายไปจาก สังคมไทย					
5	ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและสภาวะ เศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบันส่งผลให้ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม					
6	ปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม เลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่เหมาะสม กับ วัฒนธรรมไทยมากขึ้น					
7	เด็กและเยาวชนไทยขาดความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมประเพณีไทย					
1	ด้านเนื้อหาสาระ ควรจัดเนื้อหาสาระต่อไปนี้เป็นหลักสูตร ความรู้เรื่องประวัติวิถีชีวิตไทย					
	2 ความหมายและความสำคัญของ วัฒนธรรมไทย					
	3 มารยาทไทยเรื่องการทำความเคารพ					
	4 มารยาทในสถานศึกษา					

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเห็นด้วย				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
5	มารยาทในการยืน เดิน นอน					
6	ความรู้เกี่ยวกับประเพณีไทย					
7	ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย					
8	ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย					
9	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง					
1	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรใช้มีดังนี้ การบรรยาย					
	2 การอภิปรายซักถาม					
	3 การฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกปฏิบัติมารยาทไทย					
4	การทัศนศึกษา					
5	การจัดกิจกรรมกลุ่มที่เน้นให้ผู้เรียนมี การร่วมมือพึ่งพาอาศัยกัน					
6	การศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต การสัมภาษณ์จาก บุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น					
7	กิจกรรมที่เน้นกระบวนการคิด เช่น การคิด แก้ปัญหา					
8	การเข้าร่วมกิจกรรมจริง เช่น เข้าร่วม กิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีไทย					
9	การให้ผู้เรียนได้จัดกิจกรรมเผยแพร่ วัฒนธรรมประเพณีไทย					
1	ด้านการวัดและประเมินผล ควรวัดและประเมินด้วยวิธีการดังนี้ การใช้แบบทดสอบ					
	2 การสังเกตพฤติกรรมการเรียน					
	3 ผลงานการศึกษาค้นคว้า					

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเห็นด้วย				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
4	การสังเกตทักษะกระบวนการคิดจากการ ตอบคำถาม การนำเสนอผลงาน และการ แสดงความคิดเห็น					
5	การสังเกตการทำงานกลุ่ม					
6	ผลการรายงานการเข้าร่วมกิจกรรมวัฒนธรรม ประเพณีไทย					
7	การสังเกตการจัดกิจกรรมเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย					
1	ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ควรใช้ในกิจกรรม การเรียนการสอนมีดังนี้ ภาพ ข่าว เหตุการณ์จากสื่อต่างๆ					
2	สื่อจากวีซีดี วีดีทัศน์					
3	ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต					
4	แหล่งเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน					
5	แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง					
6	แหล่งเรียนรู้ทางด้านความเป็นอยู่ของไทย ในอดีต					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

.....

.....

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ด้านการวัดและประเมินผล

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ตอนที่ 3 การจัดอันดับความสำคัญความคิดเห็นด้านวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย

คำชี้แจง ให้ท่านจัดลำดับความสำคัญ สำคัญอันดับ 1,2,3.... ลงในช่อง ตามกรณีที่เกิดขึ้นตามความรู้สึก / ความคิดเห็นของท่าน และไม่ลงหมายเลขถ้าท่านคิดว่าไม่สำคัญ

1. ปัญหาวัฒนธรรมทางด้านกรอยู่ร่วมกันในสังคม ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน/ชุมชนของท่านมีอะไรบ้าง

- การขาดน้ำใจความเอื้อเฟื้อ
- การใช้สิ่งของฟุ่มเฟือยเกินฐานะ
- การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม
- การไม่มีมารยาท ขาดสัมมาคารวะ
- การมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทยน้อยเกินไป
- อื่นๆ.....

2. กิจกรรมเสริมที่โรงเรียนควรจัดเพื่อเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย ได้แก่กิจกรรมอะไรบ้าง

- วันสำคัญทางศาสนา เช่น แท้เทียนเข้าพรรษา การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ฯ
- วันสำคัญทางประเพณีไทย เช่น วันสารทไทย วันสงกรานต์ ฯ
- กิจกรรมยกย่องนักเรียนที่ปฏิบัติตามวิถีไทย เช่น กิจกรรม "เพชรงามตามวิถีไทย"
- กิจกรรมประกวดโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีไทย
- อื่นๆ เช่น

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามความคิดเห็น
การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน
(สำหรับผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลในชุมชนของโรงเรียนหนองแค "สรกิจวิทยา")

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรมในปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อพัฒนานักเรียนให้ดำรงตนอยู่ในสังคม ปัจจุบันได้อย่างมีความสุขและยังดำรงวัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมไว้ การตอบแบบสอบถามนี้ไม่มีผลกระทบต่อท่านหรือบุคคลใดๆทั้งสิ้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านกรุณาตอบแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นที่แท้จริง และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาสังคมไทย ด้านเนื้อหาสาระ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

ตอนที่ 3 การจัดอันดับความสำคัญความคิดเห็นด้านวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรม เสริมเพื่อส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย X ลงใน ที่ตรงกับสภาพจริงของท่าน

1. เพศ

หญิง ชาย

2. อายุ

20-30 ปี 31-40 ปี 41-50 51 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ประถมศึกษา มัธยมศึกษา(ต้น -ปลาย) ปวช. อนุปริญญา

ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

4. ระยะเวลาที่ท่านอยู่ในชุมชนนี้

1-2 ปี 3 - 5 ปี 6 - 10 ปี มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นด้านสภาพสังคมปัจจุบันและปัญหาสังคม ด้านเนื้อหาสาระ ด้านสื่อและ
แหล่งเรียนรู้

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเห็นด้วย				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1.	ด้านสภาพปัจจุบันและปัญหาสังคมไทย เทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้วิถีชีวิตของคนไทย เปลี่ยนไป					
2	สังคมปัจจุบันมีการแข่งขันกันทางด้านวัตถุ ทำให้มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจก่อให้เกิด ภาวะความเครียด ความเป็นอยู่ และค่านิยม					
3	ปัจจุบันบุคคลในสังคมขาดคุณธรรมและ จริยธรรมมากขึ้น					
4	ปัจจุบันวัฒนธรรมไทยกำลังจะหายไปจาก สังคมไทย					
5	ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีและสภาวะ เศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบันส่งผลให้ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม					
6	ปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรม เลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่เหมาะสม กับ วัฒนธรรมไทยมากขึ้น					
7	เด็กและเยาวชนไทยขาดความรู้เกี่ยวกับ วัฒนธรรมประเพณีไทย					
1	ด้านเนื้อหาสาระ ควรจัดเนื้อหาสาระต่อไปนี้ในหลักสูตร ความรู้เรื่องประวัติวิถีชีวิตไทย					
	2 ความหมายและความสำคัญของวัฒนธรรม ไทย					
	3 มารยาทไทยเรื่องการทำความเคารพ					
	4 มารยาทในสถานศึกษา					
	5 มารยาทในการยืน เดิน นอน					

ต่อ

ข้อ	ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความเห็นด้วย				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
6	ความรู้เกี่ยวกับประเพณีไทย					
7	ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย					
8	ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย					
9	ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง					
1	ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่ควรใช้ในกิจกรรม การเรียนรู้การสอนมีดังนี้ ภาพ ข่าว เหตุการณ์จากสื่อต่างๆ					
2	สื่อจากวีซีดี วีดิทัศน์					
3	ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต					
4	แหล่งเรียนรู้ทางด้านภูมิปัญญาชาวบ้าน					
5	แหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องเศรษฐกิจพอเพียง					
6	แหล่งเรียนรู้ทางด้านความเป็นอยู่ของไทย ในอดีต					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ด้านเนื้อหาสาระ

.....

.....

.....

ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 การจัดอันดับความสำคัญความคิดเห็นด้านวัฒนธรรม และการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย

คำชี้แจง ให้ท่านจัดลำดับความสำคัญ สำคัญอันดับ 1,2,3... ลงในช่อง ตามกรณีที่เกิดขึ้นตามความรู้สึก / ความคิดเห็นของท่าน และไม่ลงหมายเลขถ้าท่านคิดว่าไม่สำคัญ

1. ปัญหาวัฒนธรรมทางด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน/ชุมชนของท่านมีอะไรบ้าง

- การขาดน้ำใจความเอื้อเฟื้อ
- การใช้สิ่งของฟุ่มเฟือยเกินฐานะ
- การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม
- การไม่มีมารยาท ขาดสัมมาคารวะ
- การมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทยน้อยเกินไป
- อื่นๆ.....

2. กิจกรรมเสริมที่โรงเรียนควรจัดเพื่อเป็นการส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีไทย ได้แก่ กิจกรรมอะไรบ้าง

- วันสำคัญทางศาสนา เช่น แห่เทียนเข้าพรรษา การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา ฯ
- วันสำคัญทางประเพณีไทย เช่น วันสารทไทย วันสงกรานต์ ฯ
- กิจกรรมรณรงค์ให้นักเรียนที่ปฏิบัติตามวิถีไทย เช่น กิจกรรม "เพชรงามตามวิถีไทย"
- กิจกรรมประกวดโครงการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีไทย
- อื่นๆ เช่น

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความสอดคล้องหลักสูตรโครงร่าง
ผลการประเมินความสอดคล้องหลักสูตรโครงร่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

**แบบประเมินความสอดคล้องหลักสูตรโครงร่าง
การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิทยุกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาเอกสารหลักสูตรและความสอดคล้องของการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิทยุกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนหนองแค "สรีรกิจพิทย" อำเภอหนอง จังหวัดสระบุรี ในแต่ละด้านว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็น ดังนี้

+1 ถ้าเอกสารมีความสอดคล้อง

0 ถ้าไม่แน่ใจหรือตัดสินใจไม่ได้

-1 ถ้าเอกสารไม่มีความสอดคล้อง

พร้อมทั้งให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ข้อที่	ประเด็นการพิจารณา	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1	ความสอดคล้องของส่วนประกอบของหลักสูตร
2	ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ กับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย
3	ความสอดคล้องของหน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาสาระกับเวลาที่ใช้สอน
4	ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับเนื้อหาสาระในหลักสูตร
5	ความสัมพันธ์สอดคล้องของเนื้อหา สาระการเรียนรู้ในหลักสูตร
6	ความสอดคล้องของสื่อการเรียนรู้ ในหลักสูตรกับแผนการจัดการเรียนรู้
7	ความสอดคล้องการประเมินผล ในหลักสูตรกับการประเมินผลใน แผนการสอน

ข้อที่	ประเด็นการพิจารณา ความสอดคล้อง	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
8	ความสอดคล้องของสื่อการเรียนรู้ ในหลักสูตรกับแผนการจัดการเรียนรู้
9	ความสอดคล้องคำอธิบายรายวิชา กับแผนการจัดการเรียนรู้
10	ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ของแผนการจัดการเรียนรู้
11	ความสอดคล้องเนื้อหาสาระกับผล การเรียนรู้ที่คาดหวังกับการ ประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 1
12	ความสอดคล้องเนื้อหาสาระ กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับ การประเมินผลของแผนการจัดการ เรียนรู้หน่วยที่ 2
13	ความสอดคล้องเนื้อหาสาระ กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับ การประเมินผลของแผนการจัดการ เรียนรู้หน่วยที่ 3
14	ความสอดคล้องของกิจกรรม การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1
15	ความสอดคล้องของกิจกรรม การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2
16	ความสอดคล้องของกิจกรรม การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3

**ผลการประเมินความสอดคล้องหลักสูตรโครงร่าง
การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน**

ข้อที่	ประเด็นการพิจารณา	คะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ของหลักสูตร	0	+1	+1	+1	+1	0.8
2	ความสอดคล้องของเนื้อหาสาระ การเรียนรู้ กับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3	ความสอดคล้องของหน่วยการ เรียนรู้ เนื้อหาสาระกับเวลาที่ใช้สอน	+1	+1	0	+1	+1	0.8
4	ความสอดคล้องของการวัด ประเมินผลกับเนื้อหาสาระใน หลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5	ความสัมพันธ์สอดคล้องของเนื้อหา สาระการเรียนรู้ในหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6	ความสอดคล้องของสื่อการเรียนรู้ใน หลักสูตรกับแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	0	+1	+1	0.8
7	ความสอดคล้องการประเมินผล ในหลักสูตรกับการประเมินผล ในแผนการสอน	+1	0	+1	+1	+1	0.8
8	ความสอดคล้องของสื่อการเรียนรู้ ในหลักสูตรกับแผนการจัดการ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
9	ความสอดคล้องคำอธิบายรายวิชา กับแผนการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
10	ความสอดคล้องของส่วนประกอบ ของแผนการจัดการเรียนรู้	0	+1	+1	+1	+1	0.8

ข้อที่	ประเด็นการพิจารณา	คะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ					IOC
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
11	ความสอดคล้องเนื้อหาสาระ กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กับการประเมินผลของ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
12	ความสอดคล้องเนื้อหาสาระ กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กับการประเมินผลของ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
13	ความสอดคล้องเนื้อหาสาระ กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กับการประเมินผลของ แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
14	ความสอดคล้องของกิจกรรม การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 1	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
15	ความสอดคล้องของกิจกรรม การ เรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ใน แผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 2	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
16	ความสอดคล้องของกิจกรรม การเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้ ในแผนการจัดการเรียนรู้หน่วยที่ 3	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ง

การตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบ

การกำหนดกรอบโครงสร้างข้อสอบ
หลักสูตรเพิ่มเติม วิชาไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

หน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ทักษะความสามารถ						จำนวน ข้อสอบ ปรนัย	จำนวน ข้อสอบ อัตนัย (ภาระงาน)	หมายเหตุ
		ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	การ นำไปใช้	การ วิเคราะห์ สังเคราะห์	การ สังเคราะห์	ประเมิน ค่า			
1	1. มีความรู้ความเข้าใจประวัติความเป็นมาของคนไทยในอดีต 2. วิเคราะห์เปรียบเทียบวิวัฒนาการของสังคมไทย ระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล	4	3		8			15	-	
2	1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาของไทย รู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม 2. สามารถดำเนินกิจกรรมส่งเสริมอนุรักษ์ เผยแพร่ วัฒนธรรม ประเพณีไทยได้	1	14		6		21	-		

การกำหนดกรอบโครงสร้างข้อสอบ
หลักสูตรเพิ่มเติม วิชาไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

หน่วย การเรียนรู้	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ทักษะความสามารถ					จำนวน ข้อสอบ ปรนัย	จำนวน ข้อสอบ อัตนัย (ภาวระ งาน)	หมายเหตุ
		ความรู้ ความจำ	ความ เข้าใจ	การ นำไปใช้	การ วิเคราะห์ สังเคราะห์	การ ประเมิน ค่า			
3	1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เศรษฐกิจพอเพียง 2. วางแผนการดำเนินชีวิตตามแนว เศรษฐกิจพอเพียงได้เหมาะสม กับวัย	1	5 /		2		8	-	
				/	/	/		1	

คะแนนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่นำไปหาคุณภาพของข้อสอบ
(จำนวน 40 คน)

คนที่	คะแนน ข้อสอบปรนัย	คะแนน ข้อสอบอัตนัย	คนที่	คะแนน ข้อสอบปรนัย	คะแนน ข้อสอบอัตนัย
1	27	3	21	21	3
2	21	3	22	39	5
3	40	5	23	37	5
4	23	3	24	26	3
5	37	5	25	37	5
6	22	3	26	21	2
7	37	4	27	21	2
8	37	4	28	22	3
9	21	3	29	34	4
10	34	5	30	25	3
11	23	3	31	35	4
12	32	5	32	30	5
13	21	3	33	21	2
14	28	4	34	38	4
15	22	3	35	38	4
16	37	5	36	21	3
17	21	2	37	38	5
18	36	4	38	22	3
19	38	5	39	37	4
20	22	3	40	24	3

แสดงค่าระดับความยาก อำนาจจำแนกของข้อสอบปรนัย

ข้อที่	R_u	R_l	$R_u + R_l$	$R_u - R_l$	p	r
1	13	8	21	5	0.52	0.25
2	15	10	25	5	0.63	0.25
3	17	13	30	4	0.75	0.20
4	15	10	25	5	0.63	0.25
5	16	12	28	4	0.70	0.20
6	17	13	30	4	0.75	0.20
7	14	9	23	5	0.58	0.25
8	13	8	21	5	0.53	0.25
9	14	8	22	6	0.55	0.30
10	12	6	18	6	0.45	0.30
11	16	11	27	4	0.68	0.20
12	15	9	24	6	0.60	0.30
13	16	12	28	4	0.70	0.20
14	12	7	19	5	0.48	0.25
15	13	8	21	5	0.53	0.25
16	14	9	23	5	0.58	0.25
17	17	12	29	5	0.73	0.25
18	15	10	25	5	0.63	0.25
19	13	6	29	7	0.73	0.35
20	14	10	24	4	0.60	0.20
21	13	7	20	5	0.50	0.25
22	14	8	22	6	0.55	0.30
23	15	9	24	6	0.60	0.30
24	14	10	24	4	0.60	0.20
25	13	7	20	6	0.50	0.30

แสดงค่าระดับความยาก อำนาจจำแนกของข้อสอบปรนัย

ข้อที่	R_u	R_l	$R_u + R_l$	$R_u - R_l$	p	r
26	15	11	26	4	0.65	0.20
27	13	6	19	7	0.48	0.35
28	14	8	22	6	0.55	0.30
29	16	10	26	6	0.65	0.30
30	12	8	20	4	0.50	0.20
31	13	8	21	5	0.53	0.25
32	14	8	22	6	0.55	0.30
33	15	9	24	6	0.60	0.30
34	12	8	20	4	0.50	0.20
35	13	6	19	7	0.48	0.35
36	16	11	27	5	0.68	0.25
37	15	9	24	6	0.60	0.30
38	15	8	23	7	0.58	0.35
39	15	8	23	7	0.58	0.35
40	16	8	24	8	0.60	0.40
41	15	7	22	8	0.55	0.40
42	15	8	23	7	0.58	0.35
43	14	9	23	5	0.58	0.25
44	16	10	26	6	0.65	0.30
45	13	7	20	6	0.50	0.30
46	14	8	22	6	0.55	0.30
47	17	11	28	6	0.70	0.30
48	16	10	26	6	0.65	0.30
49	12	8	20	4	0.50	0.20
50	13	8	21	5	0.53	0.25

การคำนวณหาความเชื่อมั่นของข้อสอบ

ข้อที่	p	q	pq
1	0.52	0.48	0.25
2	0.63	0.37	0.23
3	0.75	0.25	0.19
4	0.63	0.37	0.23
5	0.70	0.30	0.21
6	0.75	0.25	0.19
7	0.58	0.42	0.24
8	0.53	0.47	0.25
9	0.55	0.45	0.25
10	0.45	0.55	0.25
11	0.68	0.32	0.22
12	0.60	0.40	0.24
13	0.70	0.30	0.21
14	0.48	0.52	0.25
15	0.53	0.47	0.25
16	0.58	0.42	0.24
17	0.73	0.27	0.20
18	0.63	0.37	0.23
19	0.73	0.27	0.20
20	0.60	0.40	0.24
21	0.50	0.50	0.25
22	0.55	0.45	0.25
23	0.60	0.40	0.24
24	0.60	0.40	0.24
25	0.50	0.50	0.25

ข้อที่	p	q	pq
26	0.65	0.35	0.23
27	0.48	0.52	0.25
28	0.55	0.45	0.25
29	0.65	0.35	0.23
30	0.50	0.50	0.25
31	0.53	0.47	0.25
32	0.55	0.45	0.25
33	0.60	0.40	0.24
34	0.50	0.50	0.25
35	0.48	0.52	0.25
36	0.68	0.32	0.22
37	0.60	0.40	0.24
38	0.58	0.42	0.24
39	0.58	0.42	0.24
40	0.60	0.40	0.24
41	0.55	0.45	0.25
42	0.58	0.42	0.24
43	0.58	0.42	0.24
44	0.65	0.35	0.23
45	0.50	0.50	0.25
46	0.55	0.45	0.25
47	0.70	0.30	0.21
48	0.65	0.35	0.23
49	0.50	0.50	0.25
50	0.53	0.47	0.25
$\sum pq$			11.83

$$\begin{aligned}\sum pq &= 11.83 \\ \text{ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ} &= 53.46 \\ \text{จำนวนข้อคำถาม} &= 50 \quad \text{ข้อ}\end{aligned}$$

การหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน

สูตร KR - 20

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

r_{tt} แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อคำถาม

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

p แทน สัดส่วนของคนทำถูกแต่ละข้อ

q แทน สัดส่วนของคนทำผิดแต่ละข้อ ($q = 1-p$)

แทนค่า

$$r_{tt} = \frac{50}{50-1} \left(1 - \frac{11.83}{50.46} \right)$$

$$r_{tt} = .79$$

ค่าความง่าย อำนาจจำแนกของข้อสอบอัตนัย

ค่าความง่าย (P_E) คำนวณจากสูตรดังนี้

$$P_E = \frac{S_u + S_L - (2NX_{min})}{2N(X_{max} - X_{min})}$$

P_E = ค่าความง่าย

S_u = ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง

S_L = ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน

N = จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน

X_{max} = คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด

X_{min} = คะแนนที่นักเรียนทำได้ต่ำสุด

แทนค่า

$$S_u = 91$$

$$S_L = 56$$

$$N = 20$$

$$X_{max} = 5$$

$$X_{min} = 2$$

$$P_E = \frac{91+56 - (2 \cdot 20 \cdot 2)}{2 \cdot 20 (5 - 2)}$$

$$P_E = .56$$

ค่าอำนาจจำแนก (D) คำนวณจากสูตรดังนี้

$$D = \frac{S_u + S_L}{N(X_{\max} - X_{\min})}$$

D = ค่าอำนาจจำแนก

S_u = ผลรวมของคะแนนกลุ่มเก่ง

S_L = ผลรวมของคะแนนกลุ่มอ่อน

N = จำนวนผู้เข้าสอบของกลุ่มเก่งหรือกลุ่มอ่อน

X_{\max} = คะแนนที่นักเรียนทำได้สูงสุด

X_{\min} = คะแนนที่นักเรียนทำได้ต่ำสุด

แทนค่า

$$S_u = 91$$

$$S_L = 56$$

$$N = 20$$

$$X_{\max} = 5$$

$$X_{\min} = 2$$

$$D = \frac{91+56}{20(5-2)}$$

$$D = 2.45$$

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก จ

การทดสอบสมมุติฐาน

คะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง

คะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง (30 คน)

นักเรียน คนที่	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน	นักเรียน คนที่	คะแนน ก่อนเรียน	คะแนน หลังเรียน
1	19	32	16	18	30
2	27	38	17	18	33
3	27	40	18	19	35
4	22	30	19	17	30
5	24	33	20	27	42
6	25	35	21	12	40
7	19	30	22	24	39
8	15	32	23	28	43
9	22	33	24	18	30
10	12	27	25	27	43
11	11	29	26	20	39
12	20	35	27	13	29
13	21	36	28	12	29
14	11	30	29	20	40
15	24	38	30	19	35

แสดงผลการเปรียบเทียบ
ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการทดลองใช้
หลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

ความรู้ความเข้าใจ	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	t	Sig
ก่อนใช้หลักสูตร	19.70	5.22	-20.935	.000
หลังใช้หลักสูตร	34.50	4.72		

การทดสอบสมมติฐาน

1. ตั้งสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย : คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการใช้หลักสูตร

สมมติฐานทางสถิติ $H_0: \mu_{\text{post}} = \mu_{\text{pre}}$

$H_1: \mu_{\text{post}} > \mu_{\text{pre}}$

2. กำหนดระดับนัยสำคัญ ให้ $\alpha = .05$

3. กำหนดค่าสถิติ จากการคำนวณด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

ได้ค่า $t = -20.935$ $p = .000$

4. การตัดสินใจ สำหรับการทดสอบด้านเดียว

ปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 เพราะว่า $\frac{p}{2} < \alpha = (.000 < .05)$

5. สรุปผล

นักเรียนที่เรียนหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การปฏิบัติโครงการเผยแพร่มารยาทไทย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/5 ที่ปฏิบัติโครงการ
โดยการให้ความรู้และจัดประกวดมารยาท

ประกวดมารยาทการไหว้ 5 ระดับ

การปฏิบัติโครงการเผยแพร่มารยาทไทย

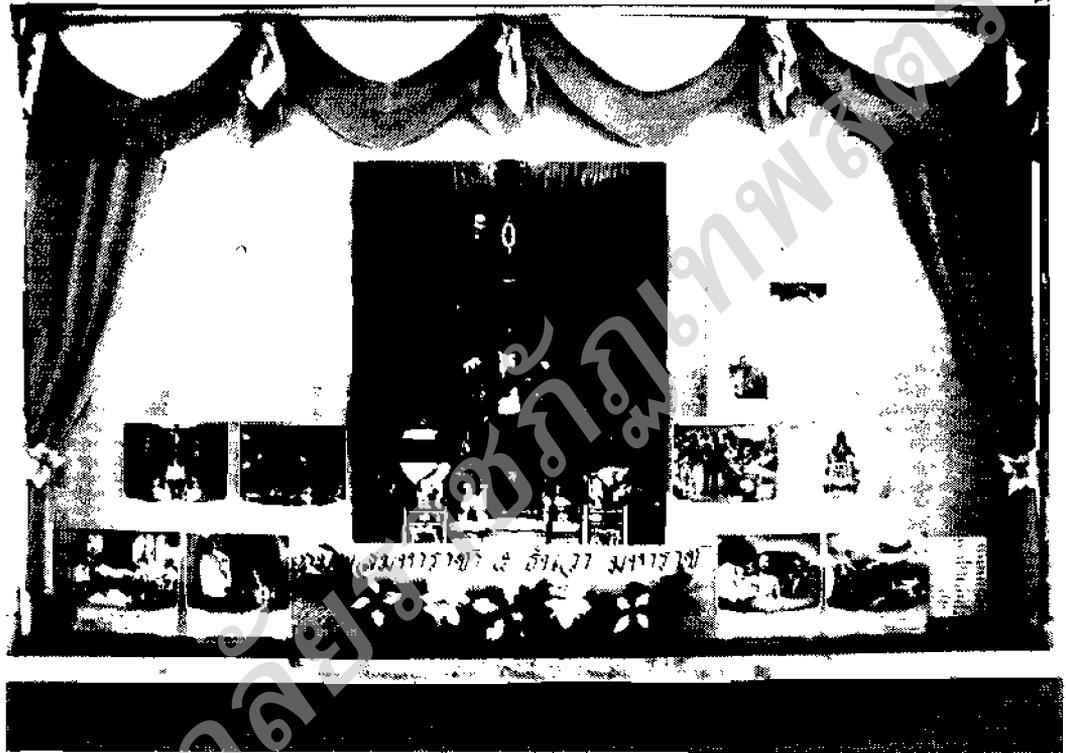

ประกวดมารยาทการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

ประกวดมารยาทการเดินผ่านผู้ใหญ่

การจัดบอร์ดเผยแพร่ วัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ไทย

เรื่องเล่าป้าใบสระบุรี

อำเภอหนองแค
שובבתאבטלםתא

ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 17 กิโลเมตร อยู่บริเวณบ้านลุงต๋อม เหมือนมนัน อดีตผู้ใหญ่บ้าน บ้านเลขที่ 1 หมู่ 6 ตำบลไผ่ต่า อำเภอหนองแค บนเส้นทางพหลโยธิน (ทางหลวงหมายเลข 1) ถึงหลักกิโลเมตรที่ 84 ซ้ายมือมีป้าย "วัดระหวีร์ศรีธารธรรม" (ไผ่ต่า) เลี้ยวซ้ายประมาณ 800 เมตร บริเวณนี้เป็นที่อยู่อาศัยของฝูงนกพันธุ์ต่างๆ อาทิ นกเอี้ยงดำ นกยางเขน นกเขก นกกวัก นกกาบ้านเล็ก นกแซงนก และนกกระยาง โดยฝูงนกเหล่านี้จะออกหากินตั้งแต่เช้าตรู่ และจะบินกลับรังในตอนเย็น ไกลตัวป่าไม่บริเวณนี้มีเขตกประมาณ 3 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัยของฝูงนกมากกว่า 50 ปี

อำเภอเตาไห้
טעארונגהי

เป็นสถานีวิทยุตั้งอยู่ในศาลาโบราณที่ตุงสูง ห่างจากที่ว่าการอำเภอเตาไห้ 500 เมตร มีประชาชนไปเคารพบูชากันมาก ถือกันว่าเป็นจำแม่ เพราะสิ่งของที่นำไปบูชาเป็นของสัตว์ทั้งสิ้น มีประวัติเล่ากันสืบมาว่า เมื่อครั้งสร้างกรุงเทพฯ ได้มีการเกณฑ์เสด็จจากหัวเมืองต่างๆ เพื่อตัดเสาทที่มีลักษณะงดงาม เพื่อจัดเป็นเสาเอก มีเสาดั้งหนึ่งลักษณะงดงามมากจึงได้ส่งเสองลงมาตามลำน้ำป่าสัก แต่มาชำไปเล็กน้อยได้มีการตัดเสอกไปก่อนแล้ว จึงได้เป็นเสารอง ซึ่งถ้าเสาดั้งนี้มาทันก็ต้องได้เป็นเสาเอกอย่างแน่นอน เพราะมีลักษณะใหญ่และสวยงามมาก เสาดั้งนี้จึงเกิดเสียใจลอยทวนน้ำขึ้นมา และมาจมลง ณ ตำบลนี้พอดีกลางคืนชาวบ้านได้ยินเสียงร้องไห้ จึงได้ไปซื้อตำบลดั้งนี้ว่า ตำบลเสาร้องไห้ ปัจจุบันเป็นอำเภอเตาไห้

ดอกสารเมยแพร่

วัฒนธรรม ประเพณีไทย

ประเพณีศึกบาตรดอกไม้ จังหวัดสระบุรี

โดย

นางสาวอังกษา เปี่ยมเกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/5

เอกสารนี้เป็นส่วนหนึ่งของวารสารศึกษาวิชา

วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

โรงเรียนหนองแค "ศรีจุฬาทิศา" จังหวัดสระบุรี

พระเทพธำมทรคอกไม้

พระเทพธำมทรคอกไม้เป็นพระเถระ
สำคัญของจังหวัดสระบุรี จัดขึ้นในช่วงวันเข้าพรรษา
ของทุกปี (ตรงกับแรม 1 ค่ำ เดือน 8) นับเป็น

ประเพณีอันเก่าแก่ ที่ควรค่าแห่งการอนุรักษ์ซึ่งพระ
หนึ่งปีมีหนึ่งครั้งและมีเพียงแห่งเดียวที่พระพุทธบาท
คอกไม้ที่ชาวเมืองนำมาตักบาตรในวันดังกล่าวเป็น
คอกไม้ป่า ชาวสระบุรีเรียกว่าคอกเข้าพรรษา เพราะ
คอกจะบานก็เฉพาะในช่วงเทศกาลเข้าพรรษาเท่านั้น
ลักษณะของคอกเข้าพรรษา "คอกเข้าพรรษา" ซึ่ง
เป็นคอกไม้ชนิดหนึ่ง ต้นคล้าย ๆ ต้นกระชาย หรือ
ขมิ้น สูงประมาณ 1 ศอกเศษ มีดอกสีเหลือง สีขาวและ
สีน้ำเงินม่วง ต้นคอกไม้เข้าพรรษานี้จะ ขึ้นตาม
ไหล่เขาโพธิ์ลังกา หรือเขาสุวรรณบรรพต เขตกเขาวง

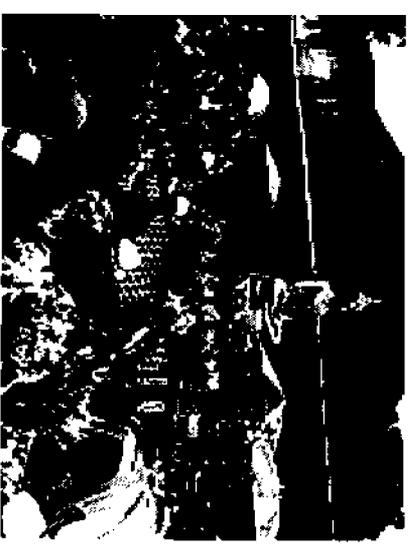
และเขาพุทไถล ๆ กับรอยพระพุทธบาทและจะมีผลิดอก
เฉพาะช่วงเข้าพรรษาเท่านั้น จนชาวบ้านเรียกชื่อให้
เป็นที่เหมาะสมว่า "ต้นเข้าพรรษา"

ประวัติความเป็นมา

ในสมัยพระเจ้าทรงธรรม พระรามัญ
เป็นนายพรานล่าสัตว์อยู่แถบป่าสักเมืองสระบุรี
วันหนึ่งนายพรานยิงธนูถูกวางตัวหนึ่งจึงหันกลับไป
ป่าไป นายพรานตามรอยเลือดเข้าไปพบรอย ไปหยุด
ที่บ่อแห่งหนึ่งซึ่งมีรูปร่างคล้ายคอกไม้ แล้วรอยเลือด
นั้นก็หายไป พรานมึนงงของเอาน้ำไปเอาน้ำมาทารอย
กลางคอกนั้นที่มีรอยคางมือสัตว์ รอยเหล่านี้มันก็หายไป
หมดสิ้น ความได้ทราบถึงพระเจ้าทรงธรรม พระองค์
จึงเสด็จมาตักบาตรรอยพระพุทธบาทนี้ด้วยพระองค์

เองและจึงทรงโปรดให้สร้างมณฑปคลุมรอยพระพุทธ
บาทไว้ และจัดให้สีการเฉลิมฉลองทุกวันแรม 1 ค่ำ
เดือน 8 อันเป็นวันเข้าพรรษาทุกปี กาลต่อ ๆ มาป่า
ที่รอยเลือดองค์พระพุทธบาทก็คืบคอดไม้พันต้นหนึ่ง
ลักษณะคล้ายต้นกระชายหรือต้นขมิ้น จะออกดอก
บานเฉพาะช่วงแรมทุกปีในช่วงเข้าพรรษา ชาวบ้าน
รอบ ๆ องค์พระพุทธบาทเห็นอัศจรรย์จึงพร้อมใจ
กันกับคอกไม้ในนั้นมาช่วยตักบาตรเฉลิมฉลององค์
พระพุทธบาทมานับแต่ต้นทุกปีมาแต่ช้านาน

กิจกรรมทัศนศึกษาที่หมู่บ้านควาย จังหวัดสุพรรณบุรี

นักเรียนศึกษาครกตำข้าวของไทยในสมัยโบราณอย่างสนใจ

ชมการสาธิตการไถนาแบบเก่าตามวิถีชีวิตไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ข

ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ในหลักสูตร

“ ”
“ ”
ทำไมคนเรียนแสดงอาการคิดเห็น ต่อการเรียนการสอน ในทฤษฎี วิธีไทย

การเรียนในทฤษฎี วิธีไทย นี้ ทำให้เรามีความเข้าใจมากขึ้น เห็นคุณค่า
ของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา และทำให้รู้จักวิธีชีวิตของคนอื่น ๆ อาจารย์นำวิธีโอ
มาเปิดให้ดู วิธีชีวิตของคนในอดีต ว่าแตกต่างกับวิธีชีวิตของคนในปัจจุบันอย่างไร
วิธีชีวิตของคนในอดีต เช่น วิธีชีวิต แบบ เวียงจันทน์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจ
ในกรณีของคน แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับวิธีชีวิตของคนในปัจจุบัน แล้ว ต่างต่าง
กันมากโดยสิ้นเชิง เนื่องจากคนในปัจจุบัน ชอบความสะดวกสบาย แต่ไม่จริงจัง
กัน จึงมีกรณีเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาช่วยมาก ในการเรียนวิธีชีวิตไทย ทำให้เราได้
เห็น ถึงความแตกต่าง ของวิธีชีวิต ของ คนอื่น ทั้งในอดีต และ ปัจจุบัน และ จาก การ
ที่อาจารย์พา ไปทัศนศึกษา ที่จังหวัด สุพรรณบุรี ก็ยัง ทำให้ ได้เห็น ความแตกต่าง ของ
วิธีชีวิตของคน ใน จังหวัด สุพรรณบุรี ที่มีวิธีชีวิต แบบ คนในอดีต มีบ้านเรือน
ส่วนใหญ่ สักรัดด้วย ไม้ และบ้าน จะติดกัน เหมือนห้องแถว แต่ในที่นี้ ไม่ใช้
นอกจากการไปทัศนศึกษาแล้ว ในห้องเรียนก็มี สื่อการเรียนการสอนอย่างอื่น เช่น
การสืบค้น จาก อินเทอร์เน็ต การทำในเพลง เกี่ยวกับ ธรรม ประเพณี นอกจากเราจะได้
เรียนในทฤษฎีแล้ว เขายัง ได้ลงมือปฏิบัติ อาทิ เช่น การสอนมารยาท น้อย ๆ เช่น
การสอน ที่ทำให้เราได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ว่าเราควรสอน น้อย ๆ ของเราได้ เชื่อฟัง ร่ม
และยังทำให้เรามีความใกล้ชิด ระหว่าง ร่ม ที่ กับ ร่ม น้อย และ สักรัด อย่างนี้ นี่ สักรัด
ปฏิบัติ คือ การทำโครงการ โดย กระบวนการกลุ่ม เช่น สิ่ง ที่ ทำให้เราได้ เรียนรู้ ว่า การ
ทำโครงการ มีขั้นตอนอย่างไร เราจะได้ ถึงตามลำดับ ที่ทำโครงการ มาเพื่ออะไร และได้
ฝึกการทำงาน แบบเป็นกลุ่ม ฝึกความสามัคคี และได้เห็น ความมีน้ำใจ ของ
เพื่อน ๆ ได้ใช้ ความคิด ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

การจะให้ มี การ สืบ ค้น จาก อินเทอร์เน็ต มากขึ้น เพราะ ได้ จาก ได้ ภาคราชการ
ด้วย ตัวเอง และได้รู้วิธีการค้นหา จาก อินเทอร์เน็ต และควร มี การ จัด งาน ทัศนศึกษา
อย่างนี้ ต่อไป เพราะ ได้ เห็น ถึง วิธีชีวิตของคนในอดีต และได้สัมผัส ถึง ชีวิต ความฝัน
อยู่ของคนในอดีต มากกว่า ในปัจจุบัน หรือ วิธีโอ หรือ สิ่งต่างๆ ที่ อาจารย์ นำ มาสอน

ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนในวิชา
วิชา วิชาไทย ได้รับประโยชน์อะไรบ้าง

ในวิชานี้เป็นสภวิชาหนึ่งที่ สามารถทำโน้มน้าวใจผู้อื่นได้ เรา
ไม่เคยรู้ วิชาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในสังคมว่าปัจจุบันนี้ สังคม
เปลี่ยนแปลงไป จากอดีตไปไหน แต่ก่อนสังคมเป็นอย่างไร สังคม
สมัยก่อนกับสมัยนี้แตกต่างกันอย่างไร วิชานี้ทำโน้มน้าวใจ
คนได้ว่าสิ่งแปลกใหม่ ได้เรียนรู้ด้วยตัวเราเอง รู้จักคิดวิเคราะห์สิ่ง
ต่างๆ ทำโน้มน้าวใจคนที่คิดที่จะทำ ได้บอกไปฝึกทำจนได้จริง
ทำโน้มน้าวใจคนอื่นได้ที่เราไม่เคยพบ วิชาที่สอนเป็นของคนไทย
จากจีน อาจารย์ได้แนะนำตามวิธีที่ ทำโน้มน้าวใจสามารถ สนุกกับ
การเรียน เพราะวิชาเรียนนี้ เราต้องคิดวิเคราะห์เป็น ซึ่งบางคนคิดไม่
ได้ จึงเรียนไม่เข้าใจ อาจารย์นำสื่อต่างๆ ที่ เราสามารถเข้าใจได้ว่า
เห็นแหล่งสอน ฝึกทำโน้มน้าวใจคนได้จริงๆ และมีส่วนโน้มน้าว
สิ่งที่เราไปเรียนรู้ไปเผยแพร่ เพื่อที่คนอื่นจะได้เรียนสอนเรา ใน
สังคมของเราคิดว่าเราทำไม่ได้ เราเลยไม่ทำ แต่ถ้าเราไปสอนเรา
ก็จะไปรู้ เพราะฉะนั้น วิชานี้ จึงสอนเราไปนหลายอย่าง

ชื่อ น.ส. สิริวิมล สว่างอารมณ์
เลขที่ 15 ม.5/5

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ช

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรม

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

แบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเผยแพร่ ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

1. แบบประเมินการทำแผ่นพับ, วาดรูปเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. ความคิดสร้างสรรค์				
2. ความน่าสนใจ				
3. คุณภาพของงาน				

2. แบบประเมินการทำโครงการประกวดมารยาท ,โครงการเพชรงามตามวิถีไทย

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน				
2. มีการทำงานอย่างเป็นระบบและรู้จักการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น				
3. คุณภาพของงานที่ปฏิบัติ				

3. แบบประเมินการจัดบอร์ด

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. เนื้อหาสาระจากการจัดบอร์ด				
2. การจัดรูปแบบสวยงามน่าสนใจ				
3. จัดบอร์ดตรงต่อเวลาตามที่กำหนด				

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

รายวิชา วิชาไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่	ชื่อ นามสกุล	พฤติกรรมการสังเกต										สรุปผลการสังเกต	
		ความสนใจ		ความกระตือรือร้น		การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย			
1
2
3
4
...
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนในแต่ละด้าน	

- หมายเหตุ
1. ให้ประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับการปฏิบัติตามพฤติกรรมการเรียนที่นักเรียนแสดงออกโดยครูเป็นผู้สังเกต
 2. นักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็นจึงถือว่านักเรียนผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างน้อย และแสดงว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ต่อกิจกรรมการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ฅ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. แบบสอบถาม
 ๒. หลักสูตรโครงร่าง
 ๓. แบบทดสอบ
 ๔. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
 ๕. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเผยแพร่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
 ๖. แบบสอบถามความพึงพอใจ

ด้วย นางสาวจำลอง นำพา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" โดยมี ผศ.วิไลวรรณ ฉ่ำพิรุณ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วรรณิ์ ไทยานันท์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผศ.ดร.วิไล ทองแผ่

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. แบบสอบถาม
 ๒. หลักสูตรโครงร่าง
 ๓. แบบทดสอบ
 ๔. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
 ๕. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเผยแพร่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
 ๖. แบบสอบถามความพึงพอใจ

ด้วย นางสาวจำลอง น้าพา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" โดยมี ผศ.วิไลวรรณ จำพิรุณ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วรรณิ ไทยานันท์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุธเทพ อ่อนไสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ที่

วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ดร.ทรงศรี ตุ่นทอง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. แบบสอบถาม
 ๒. หลักสูตรโครงร่าง
 ๓. แบบทดสอบ
 ๔. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
 ๕. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเผยแพร่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
 ๖. แบบสอบถามความพึงพอใจ

ด้วย นางสาวจำลอง นำพา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" โดยมี ผศ.วิไลวรรณ จำพิรุณ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วรรณิ ไทยานันท์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๕๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นางปานจิตร บรรหารวุฒิไกร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. แบบสอบถาม
 ๒. หลักสูตรโครงร่าง
 ๓. แบบทดสอบ
 ๔. แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน
 ๕. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเผยแพร่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
 ๖. แบบสอบถามความพึงพอใจ

ด้วย นางสาวจำลอง น้าพา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" โดยมี ผศ.วิไลวรรณ จำพิรุณ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วรรณิ์ ไทยานันท์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนไสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

E-mail : rajabhat@theptsatri.rits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/๕๓/ค

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๔ กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เรียน นางจิราภรณ์ หาญบูรณพงศ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. แบบสอบถาม
 ๒. หลักสูตรโครงร่าง
 ๓. แบบทดสอบ
 ๔. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
 ๕. แบบประเมินการปฏิบัติกิจกรรมเผยแพร่ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย
 ๖. แบบสอบถามความพึงพอใจ

ด้วย นางสาวจำลอง น้าพา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" โดยมี ผศ.วิไลวรรณ จำพิรุณ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วรรณิ์ ไทยานันท์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือใช้ในการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้เรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไต่ขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อให้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุเทพ อ่อนใสว)
คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๕ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

Email : rajabhat@theptsatri.nits.ac.th

ที่ ศธ ๐๕๔๙.๐๒/ ๒๕๕

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อทดลองใช้ (Try out) เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา”

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ฉบับ

ด้วยนางสาวจำลอง นำพา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนหนองแค “สรกิจพิทยา” โดยมี ผศ.วิไลวรรณ ฉ่ำพิรุณ เป็นประธานผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.วรรณ ไทยานันท์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้น

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวจำลอง นำพา ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕/๓, ๕/๔, ๖/๔ ในสถานศึกษาสังกัดของท่านได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใส)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ , ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๙ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

E-mail : education@tru.ac.th

ที่ ศษ ๐๕๔๙.๐๒/๒๗๒

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ถนนนารายณ์มหาราช
อ.เมือง จ.ลพบุรี ๑๕๐๐๐

๑ เมษายน ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองสอนเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา"

ด้วยนางสาวจำลอง น้าพา นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ของโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" โดยมี ผศ.วิไลวรรณ จำพิรุณ เป็นประธานผู้ควบคุม และ ดร.วรรณิ ไทยนันท์ เป็นกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดของท่านได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ไคร้ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นางสาวจำลอง น้าพา ได้ดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ นักเรียนชั้น ม.๕/๓ , ม.๕/๔ , ม.๕/๕ และ ม.๕/๔ ในสถานศึกษาสังกัดของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ อ่อนใสว)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

คณะครุศาสตร์

โทร.๐-๓๖๔๑-๑๑๑๒ ๐-๓๖๔๒-๒๖๐๗-๔ ต่อ ๔๑๑

โทรสาร ๐-๓๖๔๒-๒๖๑๐

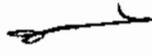
Email: education@tru.ac.th

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

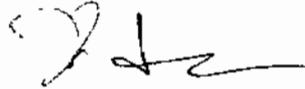
(ผศ.ดร. ปราโมทย์ จันทร์เรือง)

ประธานสาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี

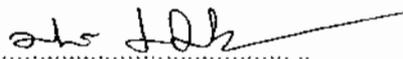
(ผศ.ดร. วิไล ทองแม่)

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี

(ดร. ทรงศรี ตุ่นทอง)

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี

(นางปานจิตร บรรหารวุฒิไกร)

ครูชำนาญการพิเศษ (ครู คศ.3) กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

โรงเรียนหนองแค "สริกิจพิทยา" จ. สระบุรี

(นางจิราภรณ์ หาญบุรณพงศ์)

ครูชำนาญการพิเศษ (ครู คศ.3) กลุ่มสาระภาษาไทย

โรงเรียนหนองแค "สริกิจพิทยา" จ. สระบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ภาคผนวก ก

หลักสูตรเพิ่มเติมวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

หลักสูตรเพิ่มเติม
วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ของโรงเรียนหนองแค "สรกิจพิทยา" อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี

วิสัยทัศน์

เด็กและเยาวชนไทยจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ เผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย และบูรณาการการดำรงชีวิตกับสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นไทย มีความอ่อนน้อมและกล้าแสดงออก

พันธกิจ

- ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมความเป็นไทยให้เด็กและเยาวชนไทย
- ประสานและสนับสนุนบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน บุคคลากรในชุมชน นอกชุมชน เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิถีไทย
- ศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม ประเมินผลปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและมาตรการในการพิจารณาแก้ไข
- ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย

เป้าหมาย

- เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยมีความรู้ ความเข้าใจ รัก และตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของชาติ
- เพื่อให้เกิดจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ดำรงตนอยู่ได้อย่างเหมาะสมกับสภาวะทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่แฝงไปด้วยความเป็นไทย

โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยสาระการเรียนรู้ดังนี้ คือ

1. ประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย
2. วัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ไทย
3. ภูมิปัญญาไทย

4. เศรษฐกิจพอเพียง
เวลาที่ทำการสอน 20 ชั่วโมง และทัศนศึกษา 1 วัน

คำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรรายวิชาวิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจถึงเปลี่ยนแปลงของสังคม ดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับความเป็นไทย เห็นคุณค่าและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมประเพณีไทย มีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถติดตามข่าวสารเพื่อการคิดวิเคราะห์ ดำเนินกิจกรรมในการอนุรักษ์เผยแพร่วัฒนธรรมไทย และดำรงตนอยู่ในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม

โดยผู้เรียนจะต้องศึกษา ค้นคว้าในเรื่องที่กำหนด ฝึกปฏิบัติมารยาทไทย ดำเนินกิจกรรมส่งเสริม เผยแพร่ อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทย เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับวิถีไทยในปัจจุบัน ร่วมทัศนศึกษาความเป็นอยู่แบบวิถีไทย โดยเรื่องที่กำหนดมีดังนี้ 1.ประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย ในเรื่อง สังคมไทยสมัยสุโขทัย สังคมไทยสมัยอยุธยา สังคมไทยสมัยกรุงธนบุรี สังคมไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ 2.รอบรู้เรื่องไทย ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม เรื่องความหมายของวัฒนธรรม ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม มารยาทไทย เรื่องการแสดงความเคารพ มารยาทในสถานศึกษา ความรู้เกี่ยวกับประเพณีไทย ในเรื่องความหมายของประเพณี ประเภทของประเพณี ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย ในเรื่องความหมายของเอกลักษณ์ เอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย ในเรื่อง ความหมายของภูมิปัญญา กำเนิดของภูมิปัญญา การจัดระดับภูมิปัญญา ภูมิปัญญาชาวบ้าน ปัญหาภูมิปัญญาของไทย แนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาของไทย วิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค สภาพปัญหาของอำเภอหนองแค 3.อยู่อย่างไทย ศึกษา เศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ในการศึกษาและการปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนนักเรียนจะได้รับการพัฒนา กระบวนการต่างๆจนเกิดทักษะกระบวนการ ได้แก่ ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะกระบวนการกลุ่ม ได้รับการพัฒนาความรู้ เจตคติ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับสังคมไทยตั้งแต่ในสมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน มีความตระหนักในการที่จะอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย เห็นคุณค่าในความเป็นไทย สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยยังคงคุณค่าของความงดงามในแบบฉบับเอกลักษณ์ไทย

หน่วยการเรียนรู้

หน่วยที่	เรื่อง	จำนวน (ชั่วโมง)	
		ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	ประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย	6	-
2	รอบรู้เรื่องไทย	13	3
3	อยู่อย่างไทย	6	-

หมายเหตุ ทัดตนศึกษาในวันเสาร์ 1 วัน

แผนการจัดการเรียนรู้

ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่องประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย	จำนวน	6	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องรอบรู้เรื่องไทย	จำนวน	16	ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องอยู่อย่างไทย	จำนวน	6	ชั่วโมง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. รูปภาพ
2. ใบความรู้
3. วีซีดีวีดีพัฒนาการวิถีชีวิตไทยสี่ภาค
4. วีซีดีภาพยนตร์เรื่อง มวยไทยนายขนมต้ม
5. วีซีดีภาพยนตร์เรื่อง โหมโรง
6. วีซีดีมารยาทไทย
7. การสืบค้นจาก Internet
8. แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตไทยทั้งในและนอกชุมชน
9. หมู่บ้านควายจังหวัดสุพรรณบุรี
10. ข่าวเหตุการณ์ในปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาวัฒนธรรมไทย เศรษฐกิจในปัจจุบัน

การวัดผลประเมินผล

การประเมินผลมีการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนโดยให้ครอบคลุมทางด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะกระบวนการ (Process) คุณธรรมจริยธรรม (Attitude) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความรู้ (Knowledge) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย วัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ไทย ภูมิปัญญาไทย วิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค สภาพปัญหาของอำเภอหนองแค เศรษฐกิจพอเพียง

ทักษะกระบวนการ (Process) นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์ นำความคิดสังเคราะห์มาวางแผนในการทำงาน มีการวางแผนการทำงาน อย่างเป็นระบบ มีกระบวนการสืบค้น กระบวนการกลุ่ม ทักษะการปฏิบัติมารยาทไทย

คุณธรรมจริยธรรม (Attitude) นักเรียนมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การเห็นคุณค่าของการประหยัด

การประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบ แบบสังเกต โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการ กำหนดวิธีการ และเกณฑ์ในการประเมิน

สาระการเรียนรู้ในหลักสูตร

1. ประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย

1.1 สังคมไทยสมัยสุโขทัย

ความต้องการอยู่รวมกันเป็นสังคมทำให้เกิดการพัฒนาการจากสังคมเล็กๆ กลายเป็นสังคมที่ใหญ่ขึ้น ซึ่งเรียกสังคมนั้นๆ ว่า ชุมชน แคว้น อาณาจักร หรือชื่ออย่างอื่นโดยดูจากเกณฑ์เกี่ยวกับขนาดของประชากร อาณาบริเวณ และลักษณะการรวมตัวกันเป็นสังคม เป็นตัวกำหนดชื่อของสังคม

ถิ่นฐานเดิมของไทยอยู่ที่ไหนยังเป็นเรื่องราวที่เสนอไว้หลายแนวความคิด และแต่ละแนวความคิดต่างมีเหตุผลประกอบที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามคนไทยคงจะเข้ามาอยู่ในดินแดนที่เป็นประเทศไทยปัจจุบันเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว มีการพัฒนาก่อตั้งเป็นอาณาจักรใหญ่น้อยหลายอาณาจักร มีการรบพุ่งเพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ในดินแดนแถบนี้ อาณาจักรใดที่เข้มแข็งก็สามารถรวบรวมอาณาจักรเล็กๆเข้าเป็นหนึ่ง และบางอาณาจักรก็สูญหายไปอันเนื่องจากการอพยพย้ายถิ่นเพื่อหาดินแดนที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต และพัฒนาการเป็นอาณาจักรใหม่ขึ้นมา

สำหรับอาณาจักรสุโขทัยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและรุ่งเรืองที่สุดสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระองค์ได้พัฒนาอักษรไทยขึ้นใช้เมื่อ พ.ศ. 1826 โดยพัฒนามาจากอักษรของชาวมอญและขอม วัฒนธรรมสุโขทัยได้รับอิทธิพลจากขอม มอญ และลังกา แล้วนำมาปรับใช้ให้เข้ากับวัฒนธรรมเดิมเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมสมัยสุโขทัยด้านต่างๆที่ปรากฏชัดมีดังนี้

ก. ด้านการปกครอง กษัตริย์มีอำนาจสูงสุดแต่ใช้อำนาจการปกครองแบบบิดาปกครองบุตร ให้ประชาชนมีสิทธิในการเรียกร้องความยุติธรรม หลังจากสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแล้ว การปกครองมีแนวโน้มเปลี่ยนไปเป็นแบบขอมคือ กษัตริย์เป็นสมมุติเทพมีความศักดิ์สิทธิ์ตามลัทธิฮินดูพราหมณ์

ด้านการจัดระเบียบการปกครองวัตถุประสงค์เพื่อการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพมีการจัดดังนี้

1) เมืองราชธานี คือสุโขทัย ซึ่งเป็นที่ตั้งของรัฐบาลกลาง เป็นศูนย์รวมอำนาจการปกครอง เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การบริหาร และวัฒนธรรม

2) หัวเมืองชั้นใน ได้แก่ เมืองลูกหลวงหรือเมืองหน้าด่าน ล้อมรอบราชธานีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ เมืองศรีสัชชนาลัย (สวรรคโลก) อยู่ทางทิศเหนือ เมืองสองแคว (พิษณุโลก) อยู่ทางทิศตะวันออก เมืองสระหลวง (พิจิตร) อยู่ทางทิศใต้ และเมืองกำแพงเพชร (นครชุม) อยู่ทาง

ทิศตะวันตก พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้เจ้านายเชื้อพระวงศ์เป็นผู้ปกครองและขึ้นตรงต่อราชธานีโดยตรง

3) หัวเมืองชั้นนอก ได้แก่ เมืองเจ้าพระยามหานคร เป็นเมืองขนาดเล็กกว่าเมืองลูกหลวง ผู้ปกครองเป็นเจ้านายเชื้อพระวงศ์หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งการปกครองขึ้นตรงต่อราชธานีเช่นเดียวกับเมืองลูกหลวง ยามมีศึกสงครามเจ้าเมืองมีหน้าที่นำราษฎรให้เป็นทหารโดยมีเจ้าเมืองเป็นแม่ทัพ

4) เมืองประเทศราช ได้แก่เมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองของสุโขทัยในฐานะประเทศราชโดยการแพ่งสงครามหรือโดยการสวามิภักดิ์ พระมหากษัตริย์แต่งตั้งให้ราชวงศ์พื้นเมืองเป็นผู้ปกครองอย่างสิทธิขาด แต่ต้องถวายราชบรรณาการต่อกษัตริย์ไทยตามกำหนดและเมื่อเกิดสงครามต้องยกทัพมาช่วย

ข. ด้านเศรษฐกิจ สุโขทัยพึ่งการเกษตรเป็นหลัก มีการสร้างระบบชลประทานเพื่อการเกษตร และมีการประกอบอุตสาหกรรมด้วยขามสังคโลกเป็นสินค้าออก สันนิษฐานว่าสุโขทัยมีการส่งช่างไม้กฤษณาไปขายที่เกาะสุมาตรา พม่า อินเดีย ฟิลิปปินส์ และบอร์เนียวด้วย ในสมัยสุโขทัยประชาชนมีเสรีภาพทางการค้า

ค. ด้านสังคม สุโขทัยเป็นสังคมที่ประกอบด้วยชนชั้นต่างๆ เช่น เจ้านาย ขุนนาง ไพร่ทาส ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมขอม ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสุโขทัยได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ง. ด้านศาสนา ชาวสุโขทัยนับถือพุทธศาสนานิกายลัทธิลังกาวงศ์ และพุทธศาสนารุ่งเรืองมากในสมัยพระยาสิทธิไทย พระองค์ได้นิมนต์พระสงฆ์จากลังกามาเป็นสังฆราชสุโขทัย และได้ส่งพระสุนทรเถรขึ้นไปเผยแผ่พุทธศาสนาที่ลังกาวงศ์ยังเชียงใหม่ตามที่พระเจ้ากือนา

แห่งอาณาจักรลานนาไทยได้ส่งทูตมาขอ นอกจากพระพุทธรูปแล้วสุโขทัยยังนับถือศาสนาพราหมณ์ผสมกับความเชื่อเรื่องผี เทวดา บรรพบุรุษ และทุกคนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา

จ. ด้านศิลปกรรม ศิลปกรรมในสมัยสุโขทัยมีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น พระพุทธรูปมีลักษณะวงพระพักตร์กลม เจดีย์แบบสุโขทัยมีลักษณะยอดเป็นทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ โบสถ์วิหารซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างมีเสารับหลังคมาซ้อนกันหลายชั้น อันเป็นลักษณะเฉพาะทางศิลปะที่อ่อนช้อย

กรุงสุโขทัยเริ่มเสื่อมอำนาจทางการปกครองภายหลังรัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชและถูกกรุงศรีอยุธยาผนวกรวมกับอาณาจักรอยุธยาในสมัยพระเจ้าสามพระยา ประมาณ พ.ศ. 1918 สุโขทัยมีกษัตริย์ปกครองรวมทั้งหมด 9 พระองค์ และตั้งอยู่นานประมาณ 200 ปี

1.2 สังคมไทยสมัยอยุธยา

อาณาจักรอยุธยาได้พัฒนามาจากแคว้นอโยธยา ซึ่งเป็นอิสระอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่ลพบุรีลงมาจนถึงสุดปากแม่น้ำเจ้าพระยา อาณาจักรอยุธยาเริ่มมีอำนาจมาก

ขึ้นในดินแดนสุวรรณภูมิตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 1893 และสิ้นสุดลงเมื่อ พ.ศ. 2310 รวมระยะเวลา 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองถึง 35 พระองค์

วัฒนธรรมของกรุงศรีอยุธยามาจากหลายทาง ทั้งจากแคว้นไทยด้วยกันและต่างชาติ สรุปลักษณะได้ดังนี้

ก. ด้านการปกครอง การปกครองของอาณาจักรอยุธยาสมัยอยุธยามีอำนาจมาก ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์กับราษฎร เปรียบเหมือนเจ้ากับข้าทาส อาณาจักรอยุธยามีการปรับปรุงการปกครองครั้งสำคัญในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ.1991- 2031) ซึ่งรูปแบบการปกครองมีลักษณะคล้ายการปกครองของขอม เช่น กษัตริย์เป็นเทวราช มีการกำหนดพิธีการสำหรับกษัตริย์ เช่น จัดพระราชพิธีต่างๆ

การจัดระเบียบการปกครองแบ่งออกเป็นการปกครองส่วนกลาง และการปกครองส่วนภูมิภาค การปกครองส่วนกลางแบ่งออกเป็นจตุสดมภ์ ได้แก่ เวียง วัง คลัง นา การปกครองส่วนภูมิภาคมีหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก และหัวเมืองประเทศราช เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย การปกครองของอาณาจักรได้รับอิทธิพลจากทั้งขอมและสุโขทัย คือกษัตริย์ใช้อำนาจเด็ดขาดตามแบบขอมและมีเมตตารวมตามแบบสุโขทัย

ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถถึงก่อนสมัยพระเพทราชา การปกครองตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางมากยิ่งขึ้น เพื่อลดอำนาจหัวเมืองให้น้อยลง มีการแยกราชการทหารและพลเรือนออกจากกัน โดยแต่งตั้งสมุหนายกดูแลฝ่ายพลเรือน และสมุหกลาโหม ดูแลฝ่ายทหาร มีการปรับปรุงจตุสดมภ์ให้มีฐานะเป็นกรม และเปลี่ยนชื่อดังนี้ กรมเวียง เปลี่ยนเป็นนครบาล กรมวัง เปลี่ยนเป็นธรรมาธิการ คลัง เปลี่ยนเป็นโกษาธิบดี กรมนา เปลี่ยนเป็นเกษตรราชการ ให้ยกเลิกเมืองลูกหลวงลดฐานะเป็นเมืองจัตวา และลดอำนาจของเมืองชั้นใน เมืองเจ้าพระยามหากษัตริย์

ในสมัยของพระเพทราชาจนถึงสิ้นกรุงศรีอยุธยาไม่มีการแบ่งทหารและพลเรือนออกจากกัน แต่ให้ดูแลทั้งทหารและพลเรือน โดยสมุหกลาโหมดูแลหัวเมืองฝ่ายใต้ สมุหนายก ดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือ เพื่อเป็นการลดอำนาจของสมุหกลาโหมที่มีอำนาจและกำลังทหารมากเกินไป

ข. ด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจถูกจัดสรรโดยระบบศักดินา นอกจากการเกษตรแล้วประชาชนยังมีอาชีพเกี่ยวกับหัตถกรรม เช่น ทำกระเบื้อง น้ำตาล กระดาษ ฯลฯ และเริ่มใช้ระบบเงินตราบ้างแล้วมีการค้ากับต่างประเทศทั้งกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศแถบตะวันตก การค้ามีลักษณะผูกขาด มีการเก็บภาษีสินค้าในรูปแบบภาษีปากเรือและจังกอบสินค้า

การค้ากับชาติตะวันตกได้ซบเซาลงภายหลังรัชสมัยพระนารายณ์มหาราช เนื่องจากไทยเกรงว่าชาวต่างชาติจะมายึดเมืองไทย แต่ยังคงทำการค้ากับจีนตามปกติ

ค. ด้านสังคม วัฒนธรรมของขอมได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทยมากยิ่งขึ้น สมัยสุโขทัย สังคมอยุธยาเป็นสังคมศักดินามีการตรากฎหมายกำหนดฐานะสิทธิและหน้าที่ของชนชั้น

ต่าง ๆ ในสังคมไว้อย่างชัดเจน สังคมสมัยอยุธยาถือว่าผู้ชายมีสิทธิ์อำนาจมากกว่าผู้หญิง แต่ก็ยอมรับความสามารถของผู้หญิงและมีหน้าที่ในครอบครัวมากกว่าผู้ชาย

ง. ด้านศาสนา ประชาชนยังคงนับถือพระพุทธศาสนาลัทธิหินยาน ชาวกรุงศรีอยุธยาเลื่อมใสในศาสนาพุทธมีการสร้างวัดและพระพุทธรูปไว้มากมาย ในสมัยอยุธยาผู้นับถือศาสนาคริสต์และอิสลามมีอยู่บ้าง

จ. ด้านศิลปกรรม ในระยะแรกๆ นิยมแบบขอมเพราะอยุธยาใกล้ชิดกับขอม มีเชลยและนักปราชญ์ราชบัณฑิตขอมซึ่งไทยได้กวาดต้อนมายังกรุงศรีอยุธยา จึงได้ศิลปะแบบขอมมาด้วย และเริ่มจากรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 2024) อยุธยาก็หันมาเอาแบบอย่างศิลปะสุโขทัยซึ่งสวยงามเพิ่มมากขึ้น ต่อเมื่อไทยเริ่มติดต่อกับชาวต่างประเทศทำให้ศิลปะแบบจีนและแบบตะวันตกเข้ามาผสมผสาน

1.3 สังคมไทยสมัยกรุงธนบุรี

สมัยนี้มีช่วงระยะเวลาเพียง 15 ปี (พ.ศ. 2310 – 2325) พระเจ้ากรุงธนบุรีหรือพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ทรงกู้เอกราชรวบรวมบ้านเมืองเป็นปึกแผ่น และเริ่มฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาติ เช่น ทำนุบำรุงพุทธศาสนา ศิลปกรรมและเศรษฐกิจ การฟื้นฟูกระทำไม่ได้ไม่มากเพราะบ้านเมืองยังไม่ค่อยสงบ ผู้คนยังอยู่ในภาวะไร้ระเบียบและระยะเวลาการครองราชย์สั้น

วัฒนธรรมของกรุงธนบุรีจะเด่นชัดด้านศาสนาพระเจ้าตากสินทรงเป็นนักศานูปถัมภ์องค์หนึ่ง และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการชำระพระไตรปิฎกที่วัดระฆังโฆสิตาราม และเมื่อพ.ศ. 2311 ได้ัญเชิญพระไตรปิฎกจากนครศรีธรรมราช มาตรวจสอบกับฉบับที่กรุงธนบุรี นอกจากนั้นยังดำเนินการชำระวินัยสงฆ์ และสร้างบูรณะวัดหลายแห่ง

ทางด้านศิลปกรรมและวัฒนธรรมอื่นๆ รวมทั้งสภาพสังคมและลักษณะเศรษฐกิจส่วนใหญ่ยังคงมีลักษณะเหมือนกับอยุธยา แต่เริ่มรับวัฒนธรรมจีนมากขึ้นเนื่องจากมีชาวจีนเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองไทยเพิ่มขึ้น

1.4 สังคมไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นตั้งแต่รัชกาลที่ 1 จนถึงสิ้นสุริยวงศ์ที่ 3 (พ.ศ. 2325 – 2394) ลักษณะการปกครอง สังคม เศรษฐกิจของไทยยังคงลักษณะเหมือนสมัยอยุธยาตอนปลาย แต่ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปบ้างให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในรัชกาลที่ 1 ได้พยายามรื้อฟื้นกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีสมัยกรุงศรีอยุธยาตลอดจนวรรณกรรม ศิลปกรรม และนาฏศิลป์นำเอามาใช้ ทำให้ระยะแรกของกรุงรัตนโกสินทร์ มีวัฒนธรรมคล้ายๆกับสมัยกรุงศรีอยุธยา

ด้านการปกครองคล้ายๆกับสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี แต่เพิ่มตำแหน่ง

ข้าราชการส่วนกลาง ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สูงกว่าอัครมหาเสนาบดีเพื่อกำกับราชการ เช่น เจ้าฟ้ากรมขุนอิศราณฤกษ์ กำกับราชการมหาดไทย(สมุหนายก) กรมหมื่นศักดิ์พลเสพย์ กำกับราชการกลาโหม (สมุหกลาโหม)

ด้านเศรษฐกิจ มีระบบเจ้าภาษีนายอากร ในตอนปลายรัชกาลที่ 2 อนุญาตให้ชาวจีนผูกขาดการเก็บภาษีบางอย่าง โดยที่เจ้าภาษีนายอากรจะต้องส่งมอบเงินให้รัฐตามราคาที่ประมูลไว้ ในพ.ศ. 2369 รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการแก้ไขระบบพระคลังสินค้า โดยการทำสัญญาเล็กระบบผูกขาดสินการค้าโดยพระคลังสินค้า มีการแก้ไขระบบการเก็บภาษีขาเข้าเป็นการเก็บในอัตราร้อยละ 3 แทนที่การเก็บภาษีปากเรือ และให้ส่งข้าวเป็นสินค้าออกได้

ด้านสังคม มีลักษณะเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา คนในสังคมยังมีชนชั้นผู้ปกครอง เช่น กษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง ข้าราชการ กับชนชั้นผู้อยู่ใต้ปกครอง ได้แก่ ไพร่และทาส

ด้านศิลปกรรม สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีการก่อสร้างพระราชวังมากมาย ศิลปะยังคงเลียนแบบอยุธยา

ด้านศาสนา ที่สำคัญได้แก่ การปฏิรูปศาสนาโดยเจ้าฟ้ามงกุฎเมื่อครั้งยังทรงผนวช ได้ตั้งนิกายพุทธศาสนาขึ้น คือ ธรรมยุติกนิกาย ซึ่งเน้นวัตรปฏิบัติที่ถูกต้องและเคร่งครัด

ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 7 ถือตั้งแต่ พ.ศ. 2394 – 2475 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีสาเหตุมาจากไทยต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น เป็นระยะที่ประเทศตะวันตกกำลังแสวงหาเมืองขึ้น ทำให้พระมหากษัตริย์ต้องปรับปรุงประเทศเพื่อรักษาเอกราชของชาติ โดยเริ่มนำเอาอารยธรรมตะวันตกมาใช้ ทั้งทางด้าน การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม

สมัยรัชกาลที่ 4 เศรษฐกิจของประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นการเข้าไปอยู่ในวงการค้าระหว่างประเทศ ทางด้านการปกครองเริ่มวางแนวทางให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการปกครองทางด้านสังคมมีการเปลี่ยนแปลงธรรมเนียมประเพณีหลายอย่าง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการสวมเสื้อเข้าเฝ้าฯ ให้ยกเลิกประเพณีห้ามราษฎรเข้าเฝ้าฯ ตามทางเสด็จผ่าน และให้ประชาชนเข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด ห้ามบิดามารดาขายบุตรเป็นทาส ห้ามสามีขายภรรยาเป็นทาส ทรงริเริ่มยกฐานะสตรี โดยให้สตรีที่บรรลุนิติภาวะมีสิทธิ์เลือกสามีได้ โดยมีให้บิดามารดาบังคับ ทรงส่งเสริมการศึกษาตามแบบตะวันตก สนับสนุนให้มิชชันนารีตั้งโรงเรียน ส่งข้าราชการไปศึกษาต่างประเทศเป็นครั้งแรก ปูพื้นฐานการยกเลิกระบบไพร่ ทรงริเริ่มกิจการทหารของกองทัพตามอย่างยุโรป จ้างชาวจีนมาทำงานด้านสาธารณสุขโรค นับเป็นการริเริ่มจ้างแรงงานเศรษฐกิจ ใช้ระบบเงินตราในการแลกเปลี่ยนและมีการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์

ในรัชกาลที่ 5 และ 6 ตลอดจนถึงรัชกาลที่ 7 ได้ดำเนินนโยบายตามหลักการของรัชกาลที่ 4 และใช้นโยบายผ่อนปรนกับชาติตะวันตกในทางเศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้งนโยบายที่จะให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งสรุปการเปลี่ยนแปลงในแต่ละรัชกาลดังนี้

ในรัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ทั้งการบริหารราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคตามแบบตะวันตก มีการแบ่งราชการส่วนกลางออกเป็นกระทรวง ทบวง กรม จุดมุ่งหมายสำคัญของการปฏิรูปการปกครอง เพื่อตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง ลดอำนาจขุนนาง และเจ้าเมืองท้องถิ่น ปรับปรุงการปกครองเดิมที่ล้าสมัย ทางด้านสังคมมีการเลิกทาส เลิกระบบไพร่ มีการปฏิรูปการศึกษา และปรับปรุงด้านสาธารณสุขไปโรค มีการปรับปรุงประเพณีวัฒนธรรม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้านายข้าราชการไทยยืนเฝ้า และถวายคำนับตามแบบประเพณีฝรั่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกจารีตนครบาลที่ใช้อำนาจขู่เข็ญในการสอบสวนจำเลย และ ให้ตราพระราชบัญญัติวางระเบียบวิธีซักถามพยาน โดยสืบหลักฐานให้ได้ความจริง แก้ไขประเพณีการสืบราชสันตติวงศ์เมื่อพ.ศ. 2429 โดยยกเลิกตำแหน่งวังหน้า และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งสยามมกุฎราชกุมาร ได้แก่ พระราชโอรสของกษัตริย์เป็นรัชทายาท ทรงปรับปรุงประเพณีการแต่งกายและการไว้ผมของคนไทย ชายให้ไว้ผมแบบฝรั่งใส่เสื้อราชปะแตน หญิงไว้ผมยาว ตัดเป็นดอกกระพุ่ม ให้ข้าราชการทหารแต่งเครื่องแบบนุ่งกางเกงแบบยุโรป ยกเลิกการโกนผม ไว้ทุกข์เมื่อกษัตริย์สวรรคต ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการศาลของไทย และปฏิรูปกฎหมายตามแบบอย่างตะวันตก

ในรัชกาลที่ 6 ทรงส่งเสริมทางวรรณกรรมสร้างสรรค์ให้เกิดลัทธิชาตินิยมขึ้นในประเทศ และทรงเผยแพร่วัฒนธรรมชาตินิยมโดยโดยการจัดตั้งดุสิตธานีขึ้น แต่มีผลเฉพาะในหมู่ราชสำนัก บางส่วนเท่านั้น ทรงปฏิรูปสังคมด้านอื่นๆ เช่น ประกาศใช้พระราชบัญญัตินามสกุล พ.ศ. 2455 ให้ใช้พุทธศักราชเป็นศักราชทางราชการ เมื่อพ.ศ. 2456 แทนการใช้รัตนโกสินทร์ศก กำหนดนำหน้าสตรีให้ชื่อว่า “นางสาว” สตรีมีสามีแล้วใช้ “นาง” และมีคำว่า “เด็กชาย” “เด็กหญิง” นำหน้าชื่อเด็กด้วย ทรงพยายามเปลี่ยนแปลงประเพณีชายมีภรรยาหลายคนให้มีภรรยาคนเดียวตามแบบตะวันตก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎหมายแต่ยรบาลว่าด้วยครอบครัวของข้าราชการในพระราชสำนักโดยกำหนดให้มีการจดทะเบียนครอบครัว ซึ่งรวมทั้งการจดทะเบียนสมรส ทะเบียนบุตร

ในรัชกาลที่ 7 ทรงพยายามวางรากฐานประชาธิปไตยและทรงมีแผนการที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชน แต่ทรงถูกคัดค้านจากพวกเจ้านาย จึงทรงยับยั้งแผนการนั้นจนกระทั่งเกิดการปฏิวัติ และมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองโดยคณะราษฎร เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2547 และหลังจากนั้นวัฒนธรรมไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา โดยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่าวัฒนธรรมตะวันออก

ตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2481 ซึ่งเป็นระยะที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรก ไทยเราสนใจที่จะรับวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่าเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมตะวันออกทั้งนี้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลสมัยนั้นในการที่จะพัฒนาชาติไทย ช่วงนี้

วัฒนธรรมตะวันออกนอกจากจะไม่ได้ได้รับความสนใจแล้วยังถูกสกัดกั้นอีกด้วย เช่น มีการสั่งปิดโรงเรียนสอนภาษาจีน และยกเลิกใบอนุญาตหนังสือพิมพ์จีน เป็นต้น

2. รอบรู้เรื่องไทย

2.1 ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม

วัฒนธรรม ของแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกันไปเนื่องมาจากวิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งมีอิทธิพลมาจากความเชื่อ ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ก่อนที่จะศึกษาวัฒนธรรมของไทย ควรจะรู้ความหมายของวัฒนธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานของการศึกษาวัฒนธรรมของไทย

ความหมายของวัฒนธรรม

1. วัฒนธรรมในทางสังคมวิทยา หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม (The Way of life)

2. คำว่า วัฒนธรรม หมายถึง แบบอย่างแห่งพฤติกรรมของคนในสังคม (Behavior patterns)

3. วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งรวมทั้งหมดที่สลับซับซ้อนรวมไปถึงความรู้, ความเชื่อ, ศิลปะ, ศีลธรรม, กฎหมาย, ขนบธรรมเนียมประเพณีและความสามารถอื่นใดตลอดจนความเคยชินต่างๆ ซึ่งคนเราได้รับมาในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม "Culture as that compel whole which include knowledge , belief, art.. Morals low custom and any capacities and habits squired by men as a member of social"

4. ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานแยกศัพท์ออกเป็น วัฒนธรรม คำว่า วัฒนธรรม หมายถึง ความเจริญรุ่งเรือง ส่วนคำว่า ธรรม หมายถึง สภาพที่ทรงไว้ซึ่งสัตย์นั้นคือใครประพฤติธรรมๆ ย่อมยกผู้นั้นให้พ้นจากความชั่วร้ายต่างๆ เมื่อนำมารวมกันก็เป็นวัฒนธรรม แปลว่า ธรรมที่ทำให้ผู้ประพฤติตามมีความสุขความเจริญ

5. ตาม พ.ร.บ. วัฒนธรรมแห่งชาติปี พ.ศ. 2485 มาตรา 16 ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่า หมายถึง สิ่งที่ยังบอกถึงความเจริญรุ่งเรือง ความมีระเบียบวินัย ความกลมเกลียวสามัคคีของชาติและความมีศีลธรรมอันดีของประชาชน

สำหรับความหมายของวัฒนธรรมไทย หมายถึง แบบวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทย ที่แสดงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชนชาวไทย ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม ประเพณี ฯลฯ และสิ่งเหล่านี้ได้ปลูกฝังถ่ายทอดจากชาวไทยรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง

ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน (รัชกาลที่ 9) ได้ทรงมีพระราชดำรัสที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า "การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ" ซึ่งพระราชดำรัสนี้มีความสำคัญและทรงคุณค่าอย่างยิ่ง สมควรที่คนไทยทุกคนจะได้ตระหนัก และถือเป็นจุดยืนอันสำคัญ เพื่อใช้เป็นหลักในการวางแผนปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชาติไทย ความสำคัญของวัฒนธรรมอาจสรุปได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นเครื่องสร้างระเบียบแก่สังคมมนุษย์ เป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนรวมถึงผลของการแสดงพฤติกรรม ตลอดจนถึงการสร้างแบบแผนของความคิด ความเชื่อและค่านิยมของสมาชิกให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน

2. วัฒนธรรมทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สังคมที่มีวัฒนธรรมเดียวกันย่อมจะมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกเดียวกัน เกิดความเป็นปึกแผ่น จงรักภักดีและอุทิศตนให้กับสังคมทำให้สังคมอยู่รอด

3. วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน เช่น รูปแบบของครอบครัวจะเห็นได้ว่าลักษณะของครอบครัวแต่ละสังคมต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมในสังคมเป็นตัวกำหนดรูปแบบ เช่น วัฒนธรรมหนึ่งกำหนดเป็นสามีภรรยาเดียว ในอีกสังคมหนึ่งกำหนดว่าชายอาจมีภรรยาได้หลายคน หรือหญิงอาจมีสามีได้หลายคน

4. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการของมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น มนุษย์ต้องแสวงหาความรู้จากประสบการณ์ที่ตนได้รับ การประดิษฐ์คิดค้นวิธีการใช้ทรัพยากรนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตและถ่ายทอดจากสมาชิกรุ่นหนึ่งไปสู่สมาชิกรุ่นต่อไปได้โดยวัฒนธรรมของสังคม

5. วัฒนธรรมช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ดั่งงามเหมาะสม เช่น ความมีระเบียบวินัย ขยัน ประหยัด อดทน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เป็นต้น สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว

6. วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ คำว่าเอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะพิเศษ หรือ ลักษณะเด่นของบุคคลหรือของสังคมที่แสดงว่าสังคมหนึ่งแตกต่างไปจากอีกสังคมหนึ่ง เช่น วัฒนธรรมการพบปะกันในสังคมไทย จะมีการยกมือไหว้กัน แต่ในสังคมญี่ปุ่นใช้การคำนับกัน เป็นต้น

ประเภทของวัฒนธรรม

ประเภทของวัฒนธรรม มีการจัดประเภทไว้หลายลักษณะ เช่น จัดออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material culture) หมายถึงสิ่งที่เราสามารถสัมผัสและต้องได้ เช่น โต๊ะ เติง ดั่ง โทรทัศน์ พัดลม เสื้อผ้า ฯลฯ

2. วัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (Non - material culture) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วัฒนธรรมด้านจิตใจ (Mind culture) ได้แก่ รูปแบบการดำเนินชีวิต ความคิด ความศรัทธา ความเชื่อในหลักศาสนา

ตามประกาศของกระทรวงวัฒนธรรม ได้แบ่งลักษณะของวัฒนธรรมเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. คติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต ทำให้มนุษย์ผู้ประพฤติปฏิบัติตามสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข เป็นเรื่องของจิตใจซึ่งได้มาจากคำสอนของศาสนา เช่น การรู้จักให้อภัย ความกตัญญูกตเวที เป็นต้น

2. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคมที่ทำให้มนุษย์เข้ากับสังคมได้หรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เช่น มารยาทในทางสังคมต่างๆ

3. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมถึงประเพณีต่างๆ ซึ่งเป็นกรอบกติกาของสังคมที่ทำให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

4. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ ซึ่งหมายรวมถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือนที่อยู่อาศัย บัณฑิตยสถาน นอกจากนี้ยังรวมถึงสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี โบราณสถาน โบราณวัตถุ

จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมนอกจากจะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยแล้ว ยังเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นลักษณะที่บ่งบอกถึงความเป็นคนไทย ดังเช่นที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมของไทยไปแล้ว ดังนั้นในฐานะที่เป็นคนไทย ทุกคนควรมีส่วนร่วมในการสืบสานวัฒนธรรมไทยให้อยู่คู่ประเทศไทย ในที่นี้จะกล่าวถึงวัฒนธรรมไทยที่เราควรสืบสานให้คงอยู่ต่อไป

มารยาทไทย

มารยาทไทย เป็นการเจาะจงชี้แจงให้ทราบถึงขอบเขตหรือระเบียบแบบแผนแห่งการประพฤติปฏิบัติแบบไทย ที่บรรพบุรุษของเราได้พิจารณากำหนดขึ้นและดัดแปลงแก้ไขใช้สืบทอดกันมา

มารยาท หรือ มรรยาท หมายถึง กิริยาอาการ ที่ควรประพฤติปฏิบัติ อย่างมีขอบเขต หรือมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่กาลเทศะและสังคม มารยาทไทยเป็นการเจาะจงในแบบแผนแห่งการประพฤติปฏิบัติแบบไทยที่บรรพบุรุษได้พิจารณากำหนดขึ้น และดัดแปลงแก้ไขใช้สืบทอดกันมา

คำว่า "มารยาท" หรือ "มรรยาท" มีที่ใช้ในภาษาไทยทั้ง 2 คำ หมายถึง กิริยาอาการที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมีขอบเขตหรือมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่กาลเทศะและสังคม กล่าวโดยรูปศัพท์ "มารยาท" หรือ "มรรยาท" ดัดแปลงมาจากภาษานาสีว่า "มริยาท" มาจาก

ภาษาสันสกฤตว่า "มรียาท" ซึ่งแปลว่า "ขอบเขต" หรือ "คั่นนา" ก็ได้ แปลว่า "ระเบียบแบบแผน" ก็ได้สุดแต่จะใช้หมายถึงรูปธรรมหรือนามธรรม

ในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงใช้คำว่า "มรียาท" ในภาษาบาลีทั้งในความหมายว่า "คั่นนา" และความหมายว่า "ระเบียบแบบแผน" เป็นการใช้คำเพื่ออธิบายเปรียบเทียบ เพื่อส่งเสริมศีลธรรมและแบบแผนอันดีงาม

มารยาทไทย เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เรควรสืบสานปฏิบัติสืบต่อไป ที่จะกล่าวถึงมีดังนี้

1. การแสดงความเคารพ การแสดงความเคารพมีหลายลักษณะ เช่น การประนมมือ การไหว้ การกราบ การคำนับ การถวายความเคารพ การถวายบังคม เป็นต้น การที่จะแสดงความเคารพในลักษณะใดนั้นต้องพิจารณาผู้ที่จะรับความเคารพด้วยว่าอยู่ในฐานะเช่นใด หรือในโอกาสใด แล้วจึงแสดงความเคารพให้ถูกต้องและเหมาะสม ในที่นี้จะกล่าวถึงการแสดงความเคารพที่ใช้กันบ่อยครั้ง ดังนี้

1.1 การประนมมือ (อัญชลี) ประนมมือให้นิ้วมือแนบชิดกัน ฝ่ามือราบ ปลายนิ้วตั้งขึ้น แขนแนบตัวระดับอก ไม่กางศอก ทั้งชายและหญิงปฏิบัติเหมือนกัน การประนมมือนี้นำใช้ในการสวดมนต์ ฟังพระสวดมนต์ ฟังพระธรรมเทศนา และขณะพูดกับพระสงฆ์ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือ เป็นต้น

1.2 ไหว้ (วันทา) การไหว้เป็นการแสดงความเคารพโดยการประนมมือให้นิ้วชิดกันยกขึ้นไหว้ การไหว้แบบไทยแบ่งออกเป็น 3 แบบ ตามระดับของบุคคล ดังนี้

ระดับที่ 1 การไหว้พระ ได้แก่ การไหว้พระรัตนตรัยรวมทั้งปูชนียวัตถุ และปูชนียสถานที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในกรณีที่ไม่สามารถกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ได้ โดยประนมมือให้ปลายนิ้วชี้จรดส่วนบนของหน้าผาก

ชาย ยืนแล้วค้อมตัวลงให้ต่ำพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

หญิง ยืนแล้วย่อเข่าลงให้ต่ำโดยถอยเท้าข้างใดข้างหนึ่งตามถนัดพร้อมยกมือขึ้นไหว้

ระดับที่ 2 การไหว้ผู้มีพระคุณและผู้มีอาวุโส ได้แก่ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ครู อาจารย์ และผู้ที่เราเคารพนับถืออย่างสูง โดยประนมมือให้ปลายนิ้วชี้จรดระหว่างคิ้ว

ชาย ยืนแล้วค้อมตัวลงน้อยกว่าระดับการไหว้พระ พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

หญิง ยืนแล้วย่อเข่าลงน้อยกว่าระดับการไหว้พระ โดยถอยเท้าข้างใดข้างหนึ่งพร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

ระดับที่ 3 การไหว้บุคคลทั่วๆ ไปที่เคารพนับถือหรือผู้มีอาวุโส รวมทั้งผู้ที่เสมอกัน โดยประนมมื่อยกขึ้นให้ปลายนิ้วจรดปลายจมูก

ชาย ยืนแล้วค้อมตัวลงน้อยกว่าระดับการไหว้ผู้มีพระคุณ พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้
หญิง ยืนแล้วย่อเข่าลงน้อยกว่าระดับการไหว้ผู้มีพระคุณ โดยถอยเท้าข้างใด
ข้างหนึ่งเล็กน้อย พร้อมกับยกมือขึ้นไหว้

ในการไหว้ผู้เสมอกันทั้งชายและหญิงให้ยกมือขึ้นไหว้พร้อมกัน หรือในเวลา
ใกล้เคียงกัน ในกรณีที่ทำพร้อมกันเป็นหมู่คณะ ควรจะนัดหมายให้ทำอย่างเดียวกัน
การไหว้ตามมารยาทไทยเช่นนี้ ปฏิบัติให้เรียบร้อยนุ่มนวลด้วยความสำรวม
จึงจะดูงาม

1.3 การกราบ(อภิวาท) เป็นการแสดงความเคารพด้วยวิธีนึ่งประนมมือขึ้นเสมอ
หน้าผากแล้วน้อมศีรษะลงจรดพื้นหรือจรดมือ ณ ที่ใดที่หนึ่งแล้วน้อมศีรษะลงบนมือนั้น เช่น
กราบลงบนตักก็อนุโลมถือว่าเป็นกราบ ถ้าหมอบแล้วน้อมศีรษะจรดมือที่ประนมถึงพื้น เรียกว่า
หมอบกราบ การกราบมี 2 ลักษณะ คือ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ และการกราบผู้ใหญ่

1.3.1 การกราบเบญจางคประดิษฐ์ ใช้กราบพระรัตนตรัย ได้แก่ พระพุทธ
พระธรรม พระสงฆ์ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ หมายถึง การที่ไหว้ด้วยทั้ง 5 คือ เข่าทั้ง
2 มือทั้ง 2 และหน้าผากจรดพื้น การกราบจะมี 3 จังหวะ และจะต้องนั่งอยู่ในท่าเตรียมกราบ
ท่าเตรียมกราบ

ชาย นั่งคุกเข่าปลายเท้าตั้ง นั่งบนส้นเท้า มือทั้งสองวางบนหน้าขาทั้งสองข้าง
(ท่าเทพบุตร)

หญิง นั่งคุกเข่าปลายเท้าราบ นั่งบนส้นเท้า มือทั้งสองวางบนหน้าขาทั้งสองข้าง
(ท่าเทพธิดา)

จังหวะ ที่ 1 (อัญชลี) ยกมือขึ้นประนมระหว่างอกปลายนิ้วชิดกันตั้งขึ้นแนบตัว
ไม่กางตอก

จังหวะที่ 2 (วันทา) ยกมือขึ้นพร้อมกับก้มศีรษะโดยให้ปลายนิ้วชี้จรดหน้าผาก

จังหวะที่ 3 (อภิวาท) ทอดมือลงกราบให้มือและแขนทั้งสองข้างลงพร้อมกัน
มือคว่ำห่างกันเล็กน้อย พอให้หน้าผากจรดพื้นระหว่างมือได้

ชาย ให้กางตอกทั้งสองข้างลง ต่อจากเข่าขนานไปกับพื้น หลังไม่โก่ง

หญิง ให้ตอกทั้งสองข้างคร่อมเข่าเล็กน้อย

ทำสามจังหวะให้ครบสามครั้งแล้วยกมือขึ้นจบโดยให้ปลายนิ้วชี้จรดหน้าผาก
แล้วปล่อยมือลง การกราบไม่ควรให้ช้าหรือเร็วเกินไป

1.3.2 การกราบผู้ใหญ่ ใช้กราบผู้ใหญ่ที่มีอาวุโส รวมทั้งผู้มีพระคุณ ได้แก่ พ่อ แม่
ครูอาจารย์ และผู้ที่เราเคารพ กราบเพียงครั้งเดียว โดยที่ผู้กราบทั้งชายและหญิงนั่งพับเพียบ
ทอดมือทั้งสองข้างลงพร้อมกัน ให้แขนทั้งสองคร่อมเข่าที่อยู่ด้านล่างเพียงเขาเดียว มือประนม

ค้อมตัวลงให้หน้าผากและส่วนบนของมือที่ประนมในขณะกราบไม่ควรกระดกนิ้วหัวแม่มือขึ้นรับหน้าผาก

1.4. การค้ำนบ ไทยืนตรง มือปล่อยไว้ข้างลำตัว ค้อมศีรษะเล็กน้อย การค้ำนบนี้ส่วนมากเป็นการปฏิบัติของชาย แต่ให้ใช้ปฏิบัติได้ทั้งชายและหญิง เมื่อแต่งเครื่องแบบและไม่ได้สวมหมวก

1.5 การแสดงความเคารพโดยทั่วไป

การแสดงความเคารพศพ จะต้องกราบพระพุทธรูปเสียก่อนแล้วจึงไปทำความเคารพศพ ส่วนการจตุบูชาหน้าศพนั้นเป็นเรื่องเฉพาะของลูกหลานหรือศิษยานุศิษย์ หรือผู้เคารพ นับถือที่ประสงค์จะบูชา

การเคารพศพพระ ถ้าเจ้าภาพจัดให้มีการจตุบูชาให้จุด 3 ดอก ชายกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ หญิงหมอบกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ 3 ครั้ง

การเคารพศพกฤหસ્ถ์ ให้ทำความเคารพเช่นเดียวกับคนที่ผู้ตายยังมีชีวิตอยู่ ถ้าเป็นศพของผู้ที่มีอายุโสมภพกราบ 1 ครั้ง แต่ถ้าเป็นศพของผู้ที่มีอายุโสกลี้เคียงกันกับผู้ที่ทำความเคารพให้ไหว้ในระดับที่ 3 (ไหว้บุคคลทั่วๆ ไป) ส่วนการเคารพศพเด็กนั้นเพียงยืนสงบหรือ นั่งสำรวมครู่หนึ่ง

ในกรณีที่ศพได้รับพระราชทานเกียรติยศผู้เป็นประธานจตุบูชาเทียนหน้าพระพุทธรูป และที่หน้าตู้พระธรรม แล้วไปจุดเครื่องทองน้อยที่หน้าศพ เพื่อแสดงว่าผู้วายชนม์บูชาพระธรรม แล้วจึงเคารพศพ

ส่วนผู้ไปในงานกราบพระพุทธรูปที่โต๊ะหมู่บูชา แล้วจึงเคารพศพด้วยการกราบหรือค้ำนบ

2. มารยาทในสถานศึกษา สถานศึกษาได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา และสถานฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เป็นสถานที่ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาอบรมแก่เด็กเยาวชน จึงจำเป็นต้องมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงาม ความสะอาด และความปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้พบเห็นสิ่งที่ดีงาม สามารถนำไปเป็นตัวอย่าง ในชีวิตประจำวันได้ดังนั้นผู้ที่เข้าไปในสถานศึกษาไม่ว่าจะมีกิจธุระอันใดก็ตาม และผู้อยู่ในสถานศึกษา พึงปฏิบัติดังนี้

ผู้เข้าไปในสถานศึกษา มีธรรมเนียมปฏิบัติดังนี้

1. ควรแต่งกายให้เรียบร้อย
2. เมื่อไปถึงควรติดต่อฝ่ายประชาสัมพันธ์ หรือแผนกติดต่อสอบถาม เพื่อความสะดวกและไม่เสียเวลา

3. ควรสำรวมกิริยามารยาทและไม่ส่งเสียงดัง

4. หากนำรถยนต์เข้าไปในบริเวณ ควรขับด้วยความระมัดระวัง และปฏิบัติตามระเบียบการจราจรภายใน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและผู้อยู่ในสถานศึกษา รวมทั้งไม่ควรใช้สัญญาณแตรโดยไม่จำเป็น

5. การขอเข้าเยี่ยมชม ไม่ว่าจะไปเป็นรายบุคคลหรือไปเป็นหมู่คณะ ควรแจ้งให้ทางสถานศึกษาทราบล่วงหน้า และระบุความประสงค์ว่าจะเยี่ยมชมเรื่องใด เพื่อทางสถานศึกษาจะได้เตรียมการต้อนรับ

6. เมื่อได้ชมกิจการของสถานศึกษานั้นๆ แล้ว ก่อนลากลับควรกล่าวคำขอบคุณถ้าพบข้อบกพร่องก็ควรแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ หากมีข้อดีก็ชมเชยตามแก่กรณี

7. ในกรณีที่ผู้ปกครองจะเข้าไปพบเด็กหรือลูกหลาน ไม่ควรเข้าไปพบโดยพลการ ควรแจ้งที่แผนกติดต่อสอบถามตามระเบียบก่อน

8. ไม่ควรทำลายความเป็นระเบียบ ความสวยงามของสถานศึกษา เช่น เด็ดดอกไม้ หักกิ่งไม้ หรือทำสกปรกเลอะเทอะ ควรทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้

ผู้อยู่ในสถานศึกษา โดยปกติบุคลากรผู้อยู่ในสถานศึกษาย่อมมีแนวปฏิบัติ ซึ่งสถานศึกษานั้นๆ กำหนดไว้อยู่แล้ว แต่เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้นผู้อยู่ในสถานศึกษาอาจพิจารณาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประกอบการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ใช้กิริยาวาจาสุภาพ และใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง แสดงอภัยตักขานต์ในการต้อนรับ
2. เลือกใช้สถานที่อันเหมาะสมในการต้อนรับ และควรกำหนดเวลาสำหรับบรรยายสรุปกิจกรรมให้พอเหมาะพอควร
3. แต่งกายสะอาดเรียบร้อยตามระเบียบของสถานศึกษา ควบคุมการทำกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษามีให้ส่งเสียงดังเกินควร
4. ช่วยรักษาสาธารณสมบัติ เช่น ปุชนิยสถาน ถนน คู คลอง สะพาน สนามกีฬา สวนสาธารณะ โทรศัพท์สาธารณะ ฯลฯ
5. ปฏิบัติตามกฎหมายจราจรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
6. ให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในการใช้สถานศึกษาเป็นประโยชน์ตามโอกาสอันควร ทั้งนี้โดยการวางแผนงานร่วมกันล่วงหน้า

2.2 ความรู้เกี่ยวกับประเพณี

ความหมายของประเพณี

ประเพณี คือ แบบอย่างแห่งพฤติกรรมของกลุ่มชนที่กลุ่มชนเห็นแบบอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ตั้งงามเป็นสิ่งทำความพอใจเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยนำความสงบสุขมาสู่สังคมกลุ่มชนจึงประพฤติปฏิบัติตามสืบๆ กันมาเป็นเวลายาวนาน

ประเภทของประเพณี ประเพณีได้แยกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. จารีตประเพณี หรือกฎศีลธรรม (Moral custom) หมายถึง ประเพณีที่บรรพชนได้ถือปฏิบัติกันมาแต่ในอดีตกาล ถ้าใครฝ่าฝืนถือว่าเป็นความผิด เช่น บุตรต้องกตัญญูต่อบิดามารดา ถ้าบุตรธิดาคนใดละเลยไม่ปฏิบัติจะถูกสังคมกล่าวโทษว่าเป็นคนอกตัญญูไม่มีใครคบหาสมาคมด้วย

จารีตประเพณีหรือกฎศีลธรรมของแต่ละสังคมย่อมไม่เหมือนกัน เช่น สังคมไทยเห็นว่ามีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานเป็นการผิดจารีตประเพณี แต่ชาวสวีเดนเห็นเป็นเรื่องธรรมดา จารีตประเพณีเป็นเรื่องของแต่ละสังคมจะใช้ค่านิยมไปตัดสินสังคมอื่น ๆ ไม่ได้

2. ขนบประเพณีหรือสถาบัน (Institutional custom) หมายถึง จารีตประเพณีที่วางเป็นระเบียบแบบแผนไว้แล้ว เช่น ขนบประเพณีในการแต่งกายให้เรียบร้อยในที่สาธารณะหากแต่งกายไม่เรียบร้อยก็จะถูกเหยียดหยามจากสังคม ซึ่งเรื่องนี้ประมวลกฎหมายอาญาภาคลหุโทษมีบท ลงโทษผู้ที่เปลือยกายหรือเปิดเผยร่างกายต่อหน้าธารกำนัลไว้ว่าเป็นความผิด เป็นต้น

ปัจจุบันมักใช้คำว่าสถาบันแทนขนบประเพณี ซึ่งหมายถึงเรื่องที่ตั้งเป็นระเบียบแล้ว และคนในสังคมมีความพอใจ เช่น เรื่องครอบครัว ศาสนา ศิลปะการพักผ่อนหย่อนใจเป็นเรื่องที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา และมีข้อกำหนดบังคับเอาไว้ และข้อบังคับเหล่านี้สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้เมื่อถึงคราวจำเป็น ขนบประเพณีหรือสถาบันจะเป็นตัวกำหนดแบบแผนกิจกรรมของมนุษย์ เช่น สถาบันครอบครัว ศาสนา การศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และสถาบันนันทนาการ สถาบันเหล่านี้ มีความสำคัญทั้งต่อบุคคลและต่อสังคม

3. ธรรมเนียมประเพณีหรือประเพณีนิยม (Conventional custom) หมายถึง แนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ปฏิบัติกันมาจนเคยชินเป็นปกติวิสัย เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์ธรรมดาสามัญที่ไม่มีความสำคัญมากมายต่อสวัสดิภาพหรือความจำเป็นของสังคม ถ้าฝ่าฝืนก็ไม่ถือว่าเป็นผิดหรือชั่ว ซึ่งเป็นประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาโดยไม่ปรากฏแบบแผนอย่างขนบประเพณีไม่ถือเป็นถูกผิดอย่างชัดเจนอย่างจารีตประเพณี ไม่ค่อยจะมีโทษเมื่อใครไม่ประพฤติปฏิบัติตาม เช่น มารยาทการพูด การบริโภค การแต่งตัว เป็นต้น

4. ประเพณีท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสามารถแยกออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้ ประเพณีเกี่ยวกับอาชีพ ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งกายของคนในบางท้องถิ่น ประเพณีการเล่นในงานนักขัตฤกษ์ ประเพณีการรับประทานอาหาร

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญและเห็นเด่นชัดในแต่ละจังหวัดของไทยมีดังนี้ ประเพณีปักบาตรดอกไม้ การแข่งขันเรือยาวประเพณีลุ่มน้ำป่าสักจังหวัดสระบุรี, ประเพณีวันสารทไทย กล้วยไข่เมืองกำแพง, ประเพณีลอยกระทงสายจังหวัดตาก, ประเพณีอุ้มพระดำน้ำจังหวัดเพชรบูรณ์, ประเพณีแห่สลุงหลวงจังหวัดลำปาง, ประเพณีสืบชะตา, ประเพณีเดินขึ้นดอยนมัสการพระธาตุดอยสุเทพ และประเพณีแห่โคมทอง(ยี่เป็ง)ของจังหวัดเชียงใหม่, ประเพณีลอยกระทง

เผาเทียนเล่นไฟของจังหวัดสุโขทัย, ประเพณีผีฟ้าจังหวัดกาฬสินธุ์, ประเพณีรำผีฟ้าจังหวัดชัยภูมิ ประเพณีไหลเรือไฟ ประเพณีสมโภชพระธาตุศรีสองรัก ประเพณีผีตาโขนของจังหวัดเลย ,ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี,ประเพณีแห่หนกของจังหวัดปัตตานี,ประเพณีกินเจจังหวัดตรัง และจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

2.3 ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย

ความหมายของเอกลักษณ์

เอกลักษณ์ คือ ลักษณะเด่นที่เป็นหนึ่งที่ทำให้มีลักษณะที่แตกต่างจากผู้อื่น เอกลักษณ์ไทยเป็นลักษณะประจำชาติที่ทำให้ไทยมีลักษณะที่แตกต่างจากชาติอื่น ซึ่งอาจจะหมายถึงลักษณะที่เป็นอุดมคติยึดมั่นเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เป็นลักษณะที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งดีงาม และให้การเกื้อหนุนยกย่อง หรือ หมายถึงลักษณะนิสัยที่แสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในการทำงาน การพักผ่อนหย่อนใจ การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และในการดำเนินชีวิตทั่วไป เป็นลักษณะนิสัยซึ่งจะแสดงออกโดยไม่รู้ตัว เพราะเป็นเรื่องของความเคยชินที่ปฏิบัติกันมาอย่างนั้น

เอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย เอกลักษณ์ไทยที่บ่งบอกความเป็นชาติไทย

ได้อย่างชัดเจน ได้แก่

1. ภาษาไทย คือ ภาษาพูดที่ใช้สื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ ถึงแม้จะมีสำเนียงที่ต่างกัันบ้างในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการใช้ศัพท์กับบุคคลในระดับต่าง ๆ และอักษรไทยที่ใช้ในภาษาเขียนโดยทั่วไป
2. การแต่งกาย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการแต่งกายของชาวไทยจะเป็นสากลมากขึ้น แต่ก็ยังคงเครื่องแต่งกายของไทยไว้ในโอกาสสำคัญต่างๆ เช่น ในงานพระราชพิธี งานที่เป็นพิธีการ หรือในโอกาสพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้นำ พิธีแต่งงาน เทศกาลและงานประเพณีที่จัดขึ้น หรือ ในกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงความเป็นไทยอย่างชัดเจน
3. การแสดงความเคารพด้วยการไหว้และกราบ ซึ่งแบ่งแยกออกได้อย่างชัดเจน เช่น กราบพระพุทธรูป กราบพระสงฆ์ กราบไหว้บุคคลในฐานะ หรือวัยต่าง ๆ ตลอดจนการวางตนด้วยความสุภาพอ่อนน้อมต่อมตน การแสดงความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมไปถึงความเกรงใจ
4. สถาปัตยกรรม เห็นได้จากชิ้นงานที่ปรากฏในศาสนสถาน โบสถ์วิหาร ปราสาทราชวัง และอาคารบ้านทรงไทย
5. ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ประเทศไทยมีการติดต่อกับหลายเชื้อชาติ ทำให้มีการรับวัฒนธรรมของชาติต่างๆ เข้ามา แต่คนไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของไทย
6. ดนตรีไทย กีฬาไทย และการละเล่นพื้นเมืองต่างๆ

สิ่งที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงบางส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ถึงแม้ว่าจะมีบางอย่างที่มองไม่เห็น เติบโตหรือเปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้วก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งที่จะต้องคงอยู่ในใจของคนไทยตลอดไป ก็คือ ศักดิ์ศรีของคนไทย

2.4 ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา

ความหมายของภูมิปัญญา

ชาติไทยเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมที่เก่าแก่สืบทอดกันมานานนับพันปี โดยบรรพบุรุษของเราได้นำความรู้ความสามารถด้านต่างๆ ถ่ายทอดให้คนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยมีการปรับเปลี่ยนไปตามกาลสมัย เพื่อนำความรู้นั้นๆ มาใช้ในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพมากขึ้น ความรู้ความสามารถเหล่านี้จะรวมเรียกว่า "ภูมิปัญญา" ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า "Wisdom" มีความหมายว่า ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม สามารถใช้ในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ ภูมิปัญญาเกิดจากการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ผ่านกระบวนการถ่ายทอดแบบต่างๆ เช่น การแสวงหา การค้นคว้าวิจัย การประดิษฐ์คิดค้นทดลอง การพร่ำสอน มนุษย์เรทุกคนย่อมมีภูมิปัญญาของตนเองและมีความแตกต่างกัน ตามประวัติศาสตร์ การพัฒนาการและสภาพปัญหาของชาติจะสูงต่ำมากมาย เพียงใดขึ้นอยู่กับการศึกษาของชนชาตินั้น

ภูมิปัญญาไทย คือ องค์ความคิดที่คนไทยคิดและใช้ในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ตำรา เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

กำเนิดของภูมิปัญญา ภูมิปัญญาเกิดจาก

1. ปัญหาความทุกข์ยากในการดำรงชีพ เช่น การทำมาหากิน ปัญหาการสื่อสารของมนุษย์ ฯลฯ จึงทำให้มนุษย์หาทางทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
2. ประสบการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหา เช่น การทำการเพาะปลูก การล่าสัตว์ การถนอมอาหาร การเลือกทำเลที่อยู่
3. ความรู้และปัญหาที่สั่งสมปรับปรุงสืบทอดกันมานานจนสามารถพัฒนามาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ความรู้เกี่ยวกับการทำมาหากิน ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาสื่อสารและถ่ายทอด ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ เป็นต้น

4. ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษย์นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีเครื่องมือ เครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต

การจัดระดับภูมิปัญญา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดระดับภูมิปัญญาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ภูมิปัญญาระดับท้องถิ่น หรืออาจเรียกว่า ภูมิปัญญาของชนเผ่า หมายถึง ภูมิปัญญาที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นบ้าน ได้แก่ ความรู้ที่คนพื้นเมืองใช้ในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของตนเอง โดยการสืบทอดต่อกันมาจากบรรพชนในอดีต

2. ภูมิปัญญาชาติ หรือภูมิปัญญาไหล คือรูปแบบวิธีการและความชำนาญที่คนหลายๆ เผ่าใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองร่วมกัน มีการจัดกลุ่มหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ มีแนวคิดกระบวนการและกิจกรรม ตลอดจนการคิดค้นปรับปรุงอย่างเป็นระบบกระบวนการ

3. ภูมิปัญญาสากลหรือภูมิปัญญาโลก คือ ภูมิปัญญานานาชาติที่แต่ละประเทศจดทะเบียนสงวนลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ไว้ตามกฎหมายนานาชาติ

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน จัดเป็นภูมิปัญญาระดับท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้องและความเฉลียวฉลาดของแต่ละคน หรือผู้มีความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่างๆ ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเรื่องการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การจับสัตว์ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทอผ้า การทำเครื่องมือการเกษตร ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดต่อๆมา ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ตามอริยาถัย

ปัญหาภูมิปัญญาไทย มีดังนี้

1. สูญหายและถูกทำลาย ชาติไทยมีภูมิปัญญาของตนเองมาตั้งแต่เดิมตั้งแต่อดีตนานนับพันปี แต่เนื่องจากระบบการศึกษา สงคราม การถ่ายทอดภูมิปัญญาของเราในอดีตมีปัญหามาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ ทำให้เรามีตำราเหลือเพียงสาขา เช่น ตำรายาไทย ตำราการช่าง หลายนอย่างสูญหายไปเพราะภัยสงคราม และความขัดแย้งทางการเมือง ทำให้ภูมิปัญญาไทยถูกทำลายฉะนั้นภูมิปัญญาไทยจึงเหลือตกทอดเพียงภูมิปัญญาการใช้ชีวิตประจำวันของชาวบ้านที่นำเอาประสบการณ์มาใช้ตอบสนองต่อความจำเป็นในชีวิต

2. ขาดเทคนิคการพัฒนา การสั่งสมและถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย มีจุดอ่อนที่สำคัญคือการขาดเทคนิคการทำงานและการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เช่น การถ่ายทอดภูมิปัญญาจะทำในหมู่ญาติหรือพวกพ้อง ทำให้ภูมิปัญญาหลายอย่างตายไปกับครุ การขาดระบบการถ่ายทอด เช่นการตั้งโรงเรียนฝึกหัด การไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคม

3. นิสัยการเลียนแบบ คนไทยชอบเลียนแบบต่างชาติ วิชาการหลายอย่างจึงไม่พัฒนามีลักษณะเลียนแบบมากกว่าการประดิษฐ์คิดค้นด้วยตนเอง

4. การครอบงำทางภูมิปัญญาจากต่างชาติ ในอดีต 100 ปีที่ผ่านมา ไทยต้องเผชิญกับศัตรูชาติตะวันตกที่มาทางเรือพร้อมอาวุธที่มีประสิทธิภาพมาก ไทยจึงตระหนักว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดั้งเดิมของเรานั้นไม่ทันกับความก้าวหน้าของโลกภายนอก แทนที่จะเร่งพัฒนา

ภูมิปัญญาของเราเองเรากลัวกลับตัดสินใจใช้ทรัพยากรของชาติแลกซื้อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างชาติในที่สุดไทยก็เป็นลูกค้ายาว เพราะขาดการพัฒนาภูมิปัญญาของตนเองอย่างเป็นระบบ

แนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาไทย

1. พัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้านที่ชาวชนบทคิดค้นขึ้นมาเองให้ดียิ่งขึ้น โดยประยุกต์ภูมิปัญญาต่างชาติอย่างระมัดระวัง
2. ถ่ายทอดภูมิปัญญาต่างชาติผ่านองค์กรระหว่างประเทศด้วยความระมัดระวัง โดยการศึกษาค้นคว้าข้อดีข้อเสียของภูมิปัญญานั้นอย่างละเอียดก่อนนำมาประยุกต์ใช้
3. การตั้งองค์กรดูแล พัฒนา จัดระบบรักษาภูมิปัญญาไทยมิให้ถูกลอกเลียนแบบ โดยการทำจะต้องมีการจดสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์
4. ส่งเสริมคนไทยในการคิดค้นพัฒนาภูมิปัญญาไทยอย่างจริงจัง
5. สร้างค่านิยมให้คนไทยเห็นคุณค่า หวงแหน รักษาภูมิปัญญาไทย

2.5 ความรู้เกี่ยวกับอำเภอหนองแค

วิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค

อำเภอหนองแคเป็นอำเภอในเขตการปกครองของจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของภาคกลาง ซึ่งนับได้ว่าเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนจะศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค จึงกล่าวถึงข้อมูลจังหวัดสระบุรีพอสังเขป ดังนี้

ที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อของจังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย อยู่ห่างทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพฯ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ 108 กิโลเมตร จังหวัดสระบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 3,576.486 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,235,3047 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.70 ของพื้นที่ประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ติดต่อกับอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และอำเภอวังน้อย อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอภาชี อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

การปกครองของจังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรีแบ่งเขตการปกครองเป็น 13 อำเภอ 111 ตำบล 971 หมู่บ้าน 21 เทศบาล 103 องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเสาไห้ อำเภอหนองแซง อำเภอวิหารแดง อำเภอแก่งคอย อำเภอหมวกเหล็ก อำเภอวังม่วง อำเภอพระพุทธบาท อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอบ้านหมอ อำเภอหนองโดน อำเภอดอนพุด และอำเภอหนองแค

ลักษณะทั่วไปของอำเภอหนองแค

ที่ว่าอำเภอหนองแคตั้งอยู่ฝั่งขวาของถนนพหลโยธิน ห่างจากตัวเมืองสระบุรีลงมาทางใต้ประมาณ 21 กิโลเมตร มีพื้นที่ในการปกครองประมาณ 264 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 15 ตำบล ได้แก่ ตำบลกลุ่มหัก ตำบลคชสิทธิ์ ตำบลโคกคูม ตำบลโคกแย้ ตำบลบัวลอย ตำบลโพหนอง ตำบลหนองไข่น้ำ ตำบลหนองแค ตำบลหนองจรเข้ ตำบลหนองจิก ตำบลหนองนาก ตำบลหนองปลิง ตำบลหนองโรง ตำบลห้วยขมิ้น ตำบลห้วยทราย มีจำนวนประชากร ณ เดือนกันยายน 2547 จำนวน 85,165 คน เป็นอำเภอที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 3 รองจากอำเภอเมือง กับอำเภอแก่งคอย มีความหนาแน่นของประชากร 328 คน / ตร.กม. มีความหนาแน่นเป็นอันดับ 2 รองจากอำเภอเมืองสระบุรี อำเภอหนองแคได้รับการจัดตั้งเป็นอำเภอเมื่อไรไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด เข้าใจว่าเดิมคงมีสภาพเป็นชุมชนหนึ่งในเมืองสระบุรี ต่อมาเมื่อจำนวนประชากรมากขึ้น ชุมชนขยายกว้างขวางขึ้น ทำให้การบริหารบ้านเมืองเป็นไปไม่ทั่วถึงจึงได้รับการจัดตั้งเป็นอำเภอ โดยปรากฏชื่อนายอำเภอคนแรก คือ ขุนพรหมสัสดี (บุตร) เมื่อปีพุทธศักราช 2442 หรือหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 แล้ว 2 ปี

ลักษณะภูมิประเทศของหนองแค

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลอง ห้วย หนอง ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่ขุดใหม่หลายแห่ง ที่สำคัญได้แก่ คลองระพีพัฒน์ มีพื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือบางส่วนเป็นที่ราบสูง และภูเขา

ลักษณะประชากรและการประกอบอาชีพ

ประชากรในท้องที่ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยแท้ มีชาวเหนือ ชาวลาว จากเวียงจันทน์ และชาวมอญจากพม่าบ้าง ส่วนมากประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ และในปัจจุบันการประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากจังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งพลังงาน เพื่อการอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ได้รับการกำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการลงทุน (BOI ZONE 2) สำหรับอำเภอหนองแคมีนิคม

อุตสาหกรรม ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมหนองแค มีเนื้อที่ 2,044 ไร่ มีโรงงานจำนวน 5 แห่ง และเป็นเขตอุตสาหกรรมเครือซีเมนต์ไทยโดยการจัดการของบริษัท เอส ไอ แอล ที่ดินอุตสาหกรรมจำกัด มีเนื้อที่ 3,000 ไร่

สินค้า O-TOP ของอำเภอหนองแค

สินค้า O-TOP ที่สำคัญของอำเภอหนองแค ได้แก่ ทอพรหมเข็ดทำ ทำขนมคุกกีและขนมเค้ก ข้าวซ้อมมือ สินค้าหัตถกรรมเครื่องแก้ว กระเป่าหนังเทียมสตรี ผลิตภัณฑ์ศิลปะบนกระจก ตะกร้าสานจากพลาสติกนิ่ม ผลิตภัณฑ์จากเซรามิค สาโท

บุคคลสำคัญ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของอำเภอหนองแค

บุคคลที่ทำคุณประโยชน์กับอำเภอหนองแคเป็นอย่างมาก และนับว่าเป็นบุคคลสำคัญของชาวหนองแค ได้แก่ พระครูสุรภิจพิมล (หลวงพ่อซิม) เจ้าอาวาสวัดมงคลที่ป่าราม (เกาะลอย) ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนหนองแค "สรีภิจพิทยา" และยังเป็นทีเคารพศรัทธาในด้านการเผยแผ่ศาสนา และพระครูสุรภิจพิจารณ์ (หลวงพ่อดัน) เจ้าอาวาสวัดราษฎร์เจริญ (แปดอาร์) ท่านเป็นเกจิอาจารย์ที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวหนองแค ด้วยท่านมีเมตตาธรรม มีศีลบริสุทธิ์ และยังเป็นผู้สนับสนุนในการก่อสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญ และก่อสร้างถาวรวัตถุในวัดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เช่น อุโบสถ ศาลาการเปรียญ ฌาปนสถาน พระที่นั่ง 2 รูป ได้ทำประโยชน์แก่ชุมชน ตลอดทั้งให้ความเอื้อเฟื้อ มีจริยวัตรอันน่าเลื่อมใส จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นทีเคารพศรัทธา ซึ่งท่านเป็นที่พึ่งทางใจของพุทธศาสนิกชนทั้งในอำเภอหนองแค และประชาชนโดยทั่วไปมาโดยตลอด ในปัจจุบันพระทั้งสองรูปมรณภาพไปแล้ว สำหรับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวหนองแค ได้แก่ หลวงพ่อสำเร็จศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระพุทธรูปเก่าองค์หนึ่งที่ขุดพบอย่างบังเอิญเมื่อวันจันทร์ ที่ 2 ขึ้น 12 ค่ำ ปีกุน เดือน 12 พ.ศ. 2502 องค์หลวงพ่อเป็นดินวิหารหลวงพ่อตั้งอยู่บนสันคันคลองระพีพัฒน์ฝั่งขวา หันหน้าลงน้ำทิศตะวันออก ในท้องที่ตำบลคชสิทธิ์ หลวงพ่อสำเร็จศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพ ศรัทธาแก่ประชาชนในเขตอำเภอหนองแค ชาวอำเภอหนองแคจะจัดงานนมัสการปิดทองหลวงพ่อทุกปี

ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมืองของอำเภอหนองแค

อำเภอหนองแคมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีนมัสการพระครูสุรภิจพิมล (หลวงพ่อซิม) ณ วัดมงคลที่ป่าราม (เกาะลอย) ในช่วงเทศกาลตรุษจีนของทุกปี ประเพณีนมัสการปิดทองหลวงพ่อสำเร็จศักดิ์สิทธิ์ ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี การแข่งขันเรือยาวประเพณี คลองระพีพัฒน์ ณ บริเวณท่าน้ำหน้าหน้าว่าการอำเภอหนองแค ในช่วงเดือนตุลาคม

สภาพปัญหาของอำเภอหนองแค

จากลักษณะดั้งเดิมของอำเภอหนองแคที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนส้ม จึงมีการจ้างแรงงานจากที่อื่นเข้ามาชดเชยแรงงานที่ขาด เนื่องจากคนในพื้นที่ไป

ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีครอบครัวจากต่างถิ่นกลุ่มหนึ่งที่อพยพเข้ามาใช้แรงงานในเขตอำเภอหนองแค ซึ่งส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจนและขาดการศึกษา เด็กที่เกิดจากครอบครัวเหล่านี้จะขาดการอบรมเด็กจากครอบครัวผู้ใช้ เมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียนจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากเพื่อนเนื่องจากขาดความพร้อมในการที่จะศึกษาเล่าเรียน ขาดความเอาใจใส่จากบิดามารดา และจากการที่ชุมชนของอำเภอหนองแคเป็นชุมชนเกษตรแต่เปลี่ยนแปลงมาเป็นชุมชนอุตสาหกรรม ทำให้ภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป มีรายได้จากการรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ทั้งบิดามารดาเองยังส่งเสริมให้ลูกใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสมกับวัย ประกอบกับคนในสังคมหนองแคเกิดการแข่งขันกันทางด้านวัตถุ อันเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก ทำให้มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากขึ้น นอกจากนี้วิถีชีวิตการทำงานที่เปลี่ยนไปจากการประกอบอาชีพทางการเกษตรเปลี่ยนเป็นรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เวลาทำงานของบิดามารดาไม่แน่นอนส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว คือ การไม่มีเวลาที่จะดูแลใกล้ชิดกับบุตรหลาน รวมทั้งมีสถานบันเทิง ร้านอินเทอร์เน็ต เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการมั่วสุม เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายนอก ที่ส่งผลต่อสังคมในอำเภอหนองแค โดยการได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา และมีการติดต่อสื่อสารที่สะดวกขึ้น จึงทำให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมภายนอกมากขึ้น ชุมชนในอำเภอหนองแคจึงประสบปัญหาเด็กและเยาวชนขาดระเบียบวินัย มั่วสุมในแหล่งอบายมุข มีพฤติกรรมและกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งมีการทะเลาะวิวาทกันระหว่างกลุ่มวัยรุ่นอยู่เสมอ ส่วนปัญหาอื่นๆที่พบคือครอบครัวแตกแยก

จากสภาพปัญหาในชุมชนอำเภอหนองแค การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน จึงเน้นให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดที่ถูกต้อง เพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมในปัจจุบันได้อย่างรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณีไทยอย่างหลากหลาย และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ได้เรียนรู้วิถีชีวิตไทยในอดีต เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าความเป็นไทย

3. อยู่อย่างไทย

วิถีไทยตั้งแต่ในอดีตมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อยู่ท่ามกลางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมามีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์อันเนื่องมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม วิถีไทยจึงเริ่มเปลี่ยนไป มีการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบ แข่งขันเน้นความสะดวกสบายมีสิ่งของเครื่องใช้ที่เกินความจำเป็นมากขึ้นใช้ชีวิตวิ่งตามกระแส

โลก เราจึงควรหันกลับมามองชีวิตความเป็นอยู่อย่างไทยที่ต้องพาตนเองให้รอดพ้นภาวะปัญหาอันเกิดจากความไม่พอเพียง ปฏิบัติตนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เศรษฐกิจพอเพียง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง (self-sufficiency economic) มีความหมาย 2 ระดับ คือ

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคล หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัธยาศัย ที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด ลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การยึดทางสายกลางในการดำเนินชีวิต

นอกจากความหมายข้างต้นของเศรษฐกิจพอเพียง ยังสามารถกำหนดภาพโดยรวมของเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ คือ การมีเศรษฐกิจและความเป็นอยู่แบบ "พอมีพอกิน" โดยพยายามพึ่งตนเอง ช่วยตัวเองให้มากที่สุด เพื่อความสามารถในการก้มชูและเลี้ยงตนเองได้ โดยเฉพาะควรมีอาหารและที่อยู่อาศัยให้เพียงพอเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความอดอยากได้ในระดับหนึ่ง และยังรวมถึงการแลกเปลี่ยนผลผลิตที่เกินความต้องการกับชุมชนใกล้เคียง ซื้อสิ่งของที่ผลิตได้ในท้องถิ่นหรือในประเทศให้มากที่สุด โดยยึดหลักความประหยัดและความเรียบง่าย หรือเศรษฐกิจพอเพียงยังหมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถก้มชูตัวเอง (Relative self-sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

1. หลักการพึ่งตนเอง ยึดหลักสำคัญ 5 ประการ คือ

1.1 ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

1.2 ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่แข็งแกร่งเป็นอิสระ

1.3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน

1.4 ด้านเทคโนโลยี เลือกใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการตามสภาพแวดล้อม และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง

1.5 ด้านเศรษฐกิจ ต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักความพออยู่พอกิน พอใช้ มีใช้มุ่งที่การเพิ่มรายได้

2. หลักการปฏิบัติตนพออยู่พอกิน มีดังนี้

2.1 ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง

2.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม

2.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต

2.4 ไม่หยุดนิ่งที่จะนำทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องชวนขยายไผ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูน จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

2.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดไป

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณลักษณะ 3 ประการ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปไม่มากเกินไป หรือสุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่งและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

2. ความมีเหตุมีผล หมายถึง ทุกการตัดสินใจ การกระทำ การลงทุน ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบ และเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก

ทั้งนี้ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ

1. มีความรู้ คือ มีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้วิชาการเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติ

2. มีคุณธรรม คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ประโยชน์ของการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

1. ทำให้ความเป็นอยู่แบบพออยู่พอกินสมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้ ตามหลักปรัชญาของ "เศรษฐกิจพอเพียง"

2. ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ลดการแก่งแย่งเบียดเบียนกันในทิศทางไม่ถูกทำนองคลองธรรม

3. ผิดคนให้รู้จักพอประมาณ มีเหตุมีผล เป็นผู้ที่สามารถจัดการวางแผนการดำเนินชีวิตได้อย่างรอบคอบ

4. สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา น้อมนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต

5. เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์ และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาวิถีไทย รหัสวิชา ส 40205 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย จำนวน 6 ชั่วโมง

ปฏิบัติการสอนวันที่

1. สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

2. มาตรฐานการเรียนรู้

เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

รู้และเข้าใจความเป็นมาวิวัฒนาการของชาติไทย ตระหนักถึงความสำคัญของบรรพบุรุษที่ก่อให้เกิดความเป็นไทย มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจประวัติความเป็นมาของชาติไทยในอดีต
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบวิวัฒนาการของสังคมไทย ระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้อย่างมีเหตุผล

5. การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนรู้

- ความรู้ (K) ความรู้ความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์สังคมไทย
- ทักษะกระบวนการ (P) กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม
- คุณธรรมจริยธรรม (A) ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์

6. สาระการเรียนรู้

- สังคมไทยสมัยสุโขทัย
- สังคมไทยสมัยอยุธยา
- สังคมไทยสมัยกรุงธนบุรี
- สังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์

7. สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. แบบทดสอบวัดความรู้ก่อนใช้หลักสูตร
2. วีซีดีวิวัฒนาการวิถีชีวิตไทยสี่ภาค
3. ภาพยนตร์วีซีดีเรื่อง นายขนมต้ม
4. ภาพยนตร์วีซีดีเรื่อง โหมโรง
5. ใบความรู้

- ใบความรู้ลำดับที่ 1 เรื่องสังคมไทยสมัยสุโขทัย
- ใบความรู้ลำดับที่ 2 เรื่องสังคมไทยสมัยอยุธยา
- ใบความรู้ลำดับที่ 3 เรื่องสังคมไทยสมัยกรุงธนบุรี
- ใบความรู้ลำดับที่ 4 เรื่องสังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์

6. หมู่บ้านควาย จังหวัดสุพรรณบุรี

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ครูอธิบายถึงการเรียน ลักษณะสาระการเรียนรู้ในรายวิชา กล่าวถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ของหลักสูตร แจ้งสาระการเรียนรู้ที่จะเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิธีการเรียน สิ่งที่จะประเมิน เกณฑ์การประเมิน สิ่งที่จะประเมิน คือด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และสังเกตพฤติกรรมการเรียนในด้านความสนใจ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสังเกตพฤติกรรมจะมีการสังเกตทุกหน่วยการเรียนรู้ ครูแจ้งให้นักเรียนได้ทราบก่อนเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนวิธีการ เกณฑ์การประเมิน ตามความเหมาะสม

1. ทดสอบการเรียนรู้ก่อนการใช้หลักสูตร
2. ให้นักเรียนดูวีซีดีวิวัฒนาการวิถีชีวิตไทยสี่ภาค
3. ให้นักเรียนสรุปวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตไทยจากอดีต
4. ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า ทำไมการดำเนินชีวิตของคนในอดีตและปัจจุบันจึงแตกต่างกัน การดำเนินชีวิตของคนไทยในอดีตกับปัจจุบันมีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร การดำเนินชีวิตอย่างไรที่เราควรช่วยกันอนุรักษ์ไว้ และให้นักเรียนเสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

ชั่วโมงที่ 2-3

5. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยคละกันระหว่างเด็กเก่ง อ่อน ปานกลาง การเข้ากลุ่มเน้นให้นักเรียนได้ช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม การร่วมมือกันทำกิจกรรม โดยมีคะแนนกลุ่มตามเกณฑ์ที่กำหนด ให้นักเรียนมีส่วนร่วมปรับเกณฑ์และคะแนนจากการที่ทุกคนทำในกิจกรรมจะนำมาหารเป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ทุกคนในกลุ่มจะได้คะแนนเท่ากัน
6. ให้แต่ละกลุ่มเข้าฐานศึกษาใบความรู้ตั้งแต่ฐานที่ 1 จนครบทุกฐาน ในแต่ละฐานใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที และให้ทุกคนทำกิจกรรมในแต่ละฐานที่กำหนดภายใต้คำแนะนำช่วยเหลือของกลุ่ม (ใช้ระบบช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม คนเก่งช่วยให้คำแนะนำคนอ่อน) โดยมีฐานดังต่อไปนี้
 - ฐานที่ 1 ใบความรู้ที่ 1 สังคมไทยสมัยสุโขทัย ,ใบกิจกรรมฐานที่ 1

- ฐานที่ 2 ใบความรู้ที่ 2 สังคมไทยสมัยอยุธยา ,ใบกิจกรรมฐานที่ 2
 ฐานที่ 3 ใบความรู้ที่ 3 สังคมไทยสมัยกรุงธนบุรี ,ใบกิจกรรมฐานที่ 3
 ฐานที่ 4 ใบความรู้ที่ 4 สังคมไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ,ใบกิจกรรมฐานที่ 4
 หมายเหตุ การจัดใบความรู้ให้จัดเท่าจำนวนคน และจัดฐานมากกว่ากลุ่มของ
 นักเรียนเนื่องจากถ้ากลุ่มใดทำกิจกรรมในแต่ละฐานเสร็จก่อนสามารถ
 เปลี่ยนฐานได้โดยไม่ต้องรอ

7. เมื่อนักเรียนศึกษาครบทุกฐานให้แต่ละกลุ่มนำเสนอเนื้อหาสาระที่ได้จากการศึกษา
 ใบความรู้ พร้อมทั้งผลงานที่ทำกิจกรรมในแต่ละฐาน โดยครูสุ่มกลุ่มออกมานำเสนอ
 แต่ให้ครบทุกฐาน
8. ให้นักเรียนนำผลงานของตนประเมินโดยดูจากค่าเฉลี่ยที่คิดไว้หน้าห้อง และตรวจ
 ผลงานถ้ามีคำตอบเหมือนกัน หรือหลากหลายกว่าให้ตรวจถูกและคำตอบถูกร้อยละ
 60 ขึ้นไปถือว่าผ่านการประเมินในแต่ละฐาน โดยให้ในกลุ่มพิจารณาคำตอบร่วมกัน
 ชั่วโมงที่ 4-6
9. ให้นักเรียนดูวีซีดีภาพยนตร์เรื่อง มวยไทยนายขนมต้ม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไทย
 ในสมัยอยุธยา และวีซีดีภาพยนตร์เรื่อง โหมโรง ซึ่งเป็นวิถีชีวิตในสมัย
 กรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งได้รับอิทธิพลของชาติตะวันตก (ครูเน้นให้นักเรียนสังเกต
 การดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมของคนในสมัยนั้นๆ)
10. ให้นักเรียนทำใบงานลำดับที่ 1 เรื่องวิถีชีวิตไทย โดยครูอธิบายวิธีการคิดโดยใช้
 เทคนิคหมวก 6 ใบ (ครูอธิบายตามใบเสริมความรู้)
11. ให้นักเรียนเข้ากลุ่มที่เคยจัดไว้แล้ว สมาชิกในกลุ่มแลกเปลี่ยนตรวจสอบผลงานพร้อมทั้ง
 ปรับปรุงให้ผลงานดีขึ้น (ดูแนวคำตอบจากใบเสริมความรู้)
12. กลุ่มนำผลงานที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอ เพื่อนในชั้นเรียนร่วมกันประเมินผลงาน
13. ครูและนักเรียนสรุปประวัติวิถีชีวิตสังคมไทย ครูนัดหมายการไปทัศนศึกษาวิถีชีวิต
 ไทย

10. การบูรณาการ

การนำความรู้มาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

11. คุณธรรมจริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์

12. การประเมิน

12.1 ผู้ประเมิน

- ครู
- นักเรียน

12.2 สิ่งที่ต้องประเมิน

- ความรู้ ความรู้ความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์สังคมไทย
- ทักษะกระบวนการ กระบวนการคิด กระบวนการกลุ่ม
- คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์
- พฤติกรรมการเรียน ความสนใจ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

12.3 เครื่องมือการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน ประเมินพฤติกรรมการเรียน

12.4 เกณฑ์การให้คะแนน ครูกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อน แล้วให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน

การกำหนดเกณฑ์ ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

12.4.1 ความรู้

ประเมินจากการทำใบกิจกรรมในแต่ละฐาน ใบงาน โดยแต่ละครั้งนักเรียน

จะต้องผ่านการประเมิน

12.4.2 ทักษะกระบวนการ

- ประเมินจากการตอบคำถามแสดงความคิด รวม 4 คะแนน

หมายเหตุ ประเมินจากสังเกตการคิดการวิเคราะห์ การคิดเปรียบเทียบ จากการถามตอบกิจกรรมในห้อง ครูเป็นผู้ประเมินแล้วแจ้งให้นักเรียนทราบทันทีในขณะดำเนินกิจกรรมการเรียนโดยให้คะแนนเป็นรายบุคคล นักเรียนคนไหนตอบถูกวิเคราะห์เปรียบเทียบได้ตรงประเด็นให้คะแนนตามสภาพจริงคะแนนการตอบครั้งละ 1 คะแนน นักเรียนที่ตอบผิดไม่หักคะแนนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด

นักเรียนที่ตอบได้ ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไปถือว่า ผ่าน นักเรียนที่ตอบต่ำกว่าที่กำหนดจะไม่ผ่านการตอบแสดงความคิดเห็น ครูต้องแจ้งผลการประเมินให้นักเรียนทราบเพื่อให้ นักเรียนเกิดการพัฒนาดตนเอง

- กระบวนการกลุ่ม ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. มีภาวะผู้นำผู้ตาม				
2. มีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน				
3. เคารพรับฟังความคิดเห็นของคนในกลุ่ม				

หมายเหตุ ครู นักเรียน เพื่อนนักเรียนร่วมกันประเมินตามเกณฑ์แล้วนำคะแนนมาหารสาม

12.4.3 คุณธรรม จริยธรรม

- ความรับผิดชอบ ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. การทำงานตามที่มอบหมาย				
2. งานเสร็จตามเวลาที่กำหนด				
3. คุณภาพของงานที่ทำ				

- ความซื่อสัตย์ ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. การไม่แก้ไขคำตอบในการตรวจผลงานตามที่มอบหมาย				
2. การไม่ลอกเลียนขโมยผลงานเพื่อนมาเป็นของตนเอง				
3. การทำตามที่พูด				

การประเมินความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์ จะมีผู้ประเมิน 3 กลุ่ม คือ ครู ตัวผู้ประเมินเอง และเพื่อนนักเรียน ระดับคะแนนจะต้องได้ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 3 ด้าน (ความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม) โดยการประเมินทีละด้าน ทุกด้านจะต้องผ่านร้อยละ 60 ขึ้นไปถือว่าผ่าน ถ้าไม่ผ่านจะต้องแก้ไขในด้านที่ไม่ผ่าน โดยแก้ไขสอดคล้องกับด้านที่ไม่ผ่านถ้าไม่ผ่านด้านความรู้ให้แก้ไขด้านความรู้ ถ้าไม่ผ่านด้านคุณธรรมครูต้องหาวิธีแก้ไขด้านคุณธรรม เช่น ยกตัวอย่างสถานการณ์ให้ตัดสินใจ ให้นักเรียนแสดงเหตุผล ด้านคุณธรรมประกอบ เป็นต้น

ใบความรู้ลำดับที่ 1

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สังคมไทยสมัยสุโขทัย

เวลา 5 นาที

สังคมไทยสมัยสุโขทัย

ความต้องการอยู่รวมกันเป็นสังคมทำให้เกิดการพัฒนาการจากสังคมเล็กๆ กลายเป็นสังคมที่ใหญ่ขึ้น ซึ่งเรียกสังคมนั้นๆ ว่า ชุมชน แคว้น อาณาจักร หรือชื่ออื่นโดยดูจากเกณฑ์เกี่ยวกับขนาดของประชากร อาณาบริเวณ และลักษณะการรวมตัวกันเป็นสังคม เป็นตัวกำหนดชื่อของสังคม

ถิ่นฐานเดิมของไทยอยู่ที่ไหนยังเป็นเรื่องราวที่เสนอไว้หลายแนวความคิด และแต่ละแนวความคิดต่างมีเหตุผลประกอบที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามคนไทยคงจะเข้ามาอยู่ในดินแดนที่เป็นประเทศไทยปัจจุบันเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว มีการพัฒนาก่อตั้งเป็นอาณาจักรใหญ่น้อยหลายอาณาจักร มีการรบพุ่งเพื่อแย่งชิงความเป็นใหญ่ในดินแดนแถบนี้ อาณาจักรใดที่เข้มแข็งก็สามารถรวบรวมอาณาจักรเล็กๆเข้าเป็นหนึ่ง และบางอาณาจักรก็สูญหายไปอันเนื่องจากการอพยพย้ายถิ่นเพื่อหาดินแดนที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต และพัฒนาการเป็นอาณาจักรใหม่ขึ้นมา

สำหรับอาณาจักรสุโขทัยมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและรุ่งเรืองที่สุดสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระองค์ได้พัฒนาอักษรไทยขึ้นใช้เมื่อ พ.ศ. 1826 โดยพัฒนามาจากอักษรของชาวมอญและขอม วัฒนธรรมสุโขทัยได้รับอิทธิพลจากขอม มอญ และลังกา แล้วนำมาปรับใช้ให้เข้ากับวัฒนธรรมเดิมเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมสมัยสุโขทัยต่างจากที่ปรากฏชัดมีดังนี้

ก. ด้านการปกครอง กษัตริย์มีอำนาจสูงสุด แต่ใช้อำนาจการปกครองแบบมิตาปกครองบุตร ให้ประชาชนมีสิทธิในการเรียกร้องความยุติธรรม หลังจากสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชแล้ว การปกครองมีแนวโน้มเปลี่ยนไปเป็นแบบขอมคือ กษัตริย์เป็นสมมุติเทพมีความศักดิ์สิทธิ์ตามลัทธิฮินดูพราหมณ์

ด้านการจัดระเบียบการปกครอง วัตถุประสงค์เพื่อการบริหารราชการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพมีการจัดดังนี้

1) เมืองราชธานี คือสุโขทัย ซึ่งเป็นที่ตั้งของรัฐบาลกลาง เป็นศูนย์รวมอำนาจการปกครอง เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การบริหาร และวัฒนธรรม

2) หัวเมืองชั้นใน ได้แก่ เมืองลูกหลวงหรือเมืองหน้าด่านล้อมรอบราชธานีทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ เมืองศรีสัชนาลัย (สวรรคโลก) อยู่ทางทิศเหนือ เมืองสองแคว (พิษณุโลก) อยู่ทางทิศตะวันออก เมืองสระหลวง (พิจิตร) อยู่ทางทิศใต้ และเมืองกำแพงเพชร (นครชุม) อยู่ทาง

ทิศตะวันตก พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งให้เจ้านายเชื้อพระวงศ์เป็นผู้ปกครองและขึ้นตรงต่อราชธานีโดยตรง

3) หัวเมืองชั้นนอก ได้แก่ เมืองเจ้าพระยามหานคร เป็นเมืองขนาดเล็กกว่าเมืองลูกหลวง ผู้ปกครองเป็นเจ้านายเชื้อพระวงศ์หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งการปกครองขึ้นตรงต่อราชธานีเช่นเดียวกับเมืองลูกหลวง ยามมีศึกสงครามเจ้าเมืองมีหน้าที่นำราษฎรให้เป็นทหารโดยมีเจ้าเมืองเป็นแม่ทัพ

4) เมืองประเทศราช ได้แก่เมืองที่อยู่ภายใต้การปกครองของสุโขทัยในฐานะประเทศราชโดยการแพ่งสงครามหรือโดยการสวามิภักดิ์ พระมหากษัตริย์แต่งตั้งให้ราชวงศ์พื้นเมืองเป็นผู้ปกครองอย่างสิทธิ์ขาด แต่ต้องถวายราชบรรณาการต่อกษัตริย์ไทยตามกำหนดและเมื่อเกิดสงครามต้องยกทัพมาช่วย

ข. ด้านเศรษฐกิจ สุโขทัยพึ่งการเกษตรเป็นหลัก มีการสร้างระบบชลประทานเพื่อการเกษตร และมีการประกอบอุตสาหกรรมด้วยขามสังคโลกเป็นสินค้าออก สันนิษฐานว่าสุโขทัยมีการส่งงาช้าง ไม้กฤษณาไปขายที่เกาะสุมาตรา พม่า อินเดีย ฟิลิปปินส์ และบอร์เนียวด้วย ในสมัยสุโขทัยประชาชนมีเสรีภาพทางการค้า

ค. ด้านสังคม สุโขทัยเป็นสังคมที่ประกอบด้วยชนชั้นต่างๆ เช่น เจ้านาย ขุนนาง ไพร่ ทาส ซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมขอม ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวสุโขทัยได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ง. ด้านศาสนา ชาวสุโขทัยนับถือพุทธศาสนานิกายลัทธิวงศ และพุทธศาสนารุ่งเรืองมากในสมัยพระยาสิทธิไทย พระองค์ได้นิมนต์พระสงฆ์จากลังกามาเป็นสังฆราชสุโขทัย และได้ส่งพระสุนทรเถระขึ้นไปเผยแผ่พุทธศาสนาที่ลัทธิลัทธิลังกาวงศ์ยังเชียงใหม่ ตามที่พระเจ้ากือนาแห่งอาณาจักรล้านนาไทยได้ส่งทูตมาขอ นอกจากพระพุทธรูปแล้วสุโขทัยยังนับถือศาสนาพราหมณ์ผสมกับความเชื่อเรื่องผี เทวดา บรรพบุรุษ และทุกคนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา

จ. ด้านศิลปกรรม ศิลปกรรมในสมัยสุโขทัยมีเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น พระพุทธรูปมีลักษณะวงพระพักตร์กลม เจดีย์แบบสุโขทัยมีลักษณะยอดเป็นทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ โบสถ์วิหาร ซึ่งเป็นสิ่งก่อสร้างมีเสารับหลังคมาซ้อนกันหลายชั้น อันเป็นลักษณะเฉพาะทางศิลปะที่อ่อนช้อย

กรุงสุโขทัยเริ่มเสื่อมอำนาจทางการปกครองภายหลังรัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และถูกกรุงศรีอยุธยาผนวกรวมกับอาณาจักรอยุธยาในสมัยพระเจ้าสามพระยา ประมาณ พ.ศ. 1918 สุโขทัยมีกษัตริย์ปกครองรวมทั้งหมด 9 พระองค์ และตั้งอยู่นานประมาณ 200 ปี

แนวคำตอบใบกิจกรรมฐานที่ 1

รายวิชา วิถีไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สังคมไทยก่อนสมัยสุโขทัยและสมัยสุโขทัย

เวลา 5-10 นาที

ซึ่งเป็นแนวคำตอบหนึ่งเท่านั้นซึ่งนักเรียนอาจจะมีแนวคำตอบที่หลากหลายกว่านี้ก็ได้
ให้กลุ่มวิเคราะห์ว่า ทำไมสังคมไทยสมัยสุโขทัยจึงสามารถปกครองแบบพ่อปกครองลูก
ได้

แนวคำตอบดังนี้ สุโขทัยเป็นอาณาจักรเล็กๆ มีจำนวนพลเมืองเพียงเล็กน้อย และโดย
พื้นฐานของคนสุโขทัยตามประวัติศาสตร์มีสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจคือ ศาสนาพุทธ หรืออาจจะเป็น
ความเชื่ออื่นๆ แต่สิ่งเหล่านี้ทำให้พลเมืองของสุโขทัยเป็นคนที่มีความดีเป็น
ส่วนประกอบของจิตใจ การที่มีจำนวนพลเมืองจำนวนน้อยทำให้การแก่งแย่งเรื่องการทำมาหา
กินมีน้อย การขัดแย้งก็ไม่ค่อยมี รวมทั้งพื้นฐานอาชีพที่ทำเกษตรกรรมทำให้ใกล้ชิดกับ
ธรรมชาติ ส่งผลให้จิตใจของคนสุโขทัยเป็นคนโอบอ้อมอารี รวมทั้งศาสนาพุทธเป็นส่วนหล่อ
หลอมให้พลเมืองของสุโขทัยมีความเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ ซึ่งส่วนประกอบเหล่านี้ทำให้
สังคมสุโขทัยสมัยสุโขทัยสามารถที่จะปกครองแบบพ่อปกครองลูกได้..

จากความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน จงวิเคราะห์ว่า สังคมไทยในสมัยสุโขทัยแตกต่างจาก
สังคมไทยในปัจจุบันอย่างไร แนวคำตอบดังนี้ (นักเรียนตอบได้หลากหลายกว่านี้)

1. อาชีพ สังคมไทยในสมัยสุโขทัย อาชีพยังไม่หลากหลายจะมีอาชีพเกษตรกรรม
เป็นหลัก การค้ามีเพียงเล็กน้อยและอาชีพอื่น ๆ ก็ไม่แพร่หลาย แต่สังคมในสมัยปัจจุบันมีอาชีพ
หลากหลาย ถึงแม้เกษตรกรรมยังคงเป็นอาชีพที่สำคัญของสังคมไทยในปัจจุบัน แต่ก็ยังมีอาชีพ
อื่นๆ ที่มีความสำคัญไม่ด้อยไปกว่ากัน เช่น การค้าขาย การขายบริการ การขายแรงงาน ซึ่งใน
ปัจจุบันจะมาเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ การประกอบอาชีพจะทำได้หวังผลกำไรมากกว่าเพื่อยังชีพ
ดังเช่นสมัยสุโขทัย
2. ความเป็นอยู่ สังคมสมัยสุโขทัยมีความเป็นอยู่เรียบง่าย พึ่งพิงธรรมชาติ ไม่พึ่ง
เทคโนโลยี ความเป็นอยู่แบบพอเพียง มีความสัมพันธ์กันฉันญาติ แต่สังคมในปัจจุบันเน้น
ความสะดวกสบาย พึ่งพิงเทคโนโลยี มีการแข่งขันกันเพื่อความอยู่รอด ขาดความสัมพันธ์กันทาง
สังคม มีอุปสรรคที่เน้นความสะดวกสบาย ความสัมพันธ์เป็นไปในเชิงธุรกิจ ทำให้ไม่มีความ
ผูกพันกันเหมือนสังคมไทยในสมัยสุโขทัย
3. ความหลากหลายทางวัฒนธรรม สุโขทัยจะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมน้อย แต่
สังคมไทยในปัจจุบันจะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากกว่า โดยเฉพาะวัฒนธรรมของ

ประเทศในแถบตะวันตกได้แพร่กระจายเข้ามาอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยี ที่เข้ามา มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสาร การประกอบอาชีพ การศึกษา จึงทำให้สังคมไทยในปัจจุบันแตกต่างจากสังคมไทยในสมัยสุโขทัยโดยสิ้นเชิง

4. ด้านสิ่งแวดล้อม สังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาสิ่งแวดล้อมมากมายไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของอากาศ น้ำ ดิน ซึ่งเป็นผลมาจากกิจกรรมในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้ต้องบริโภคทรัพยากรมากขึ้นเพื่อความอยู่รอด การแข่งขันกัน และเพื่อจะเป็นผู้มีอำนาจเหนือธรรมชาติ แต่ในสมัยสุโขทัยการดำเนินชีวิตจะอาศัยธรรมชาติ ไม่ทำอะไรที่ฝืนธรรมชาติ จึงทำให้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีปัญหาไม่รุนแรงดังเช่นในปัจจุบัน

ใบความรู้ลำดับที่ 2

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สังคมไทยสมัยอยุธยา

เวลา 5-10 นาที

สังคมไทยสมัยอยุธยา

อาณาจักรอยุธยาได้พัฒนามาจากแคว้นอโยธยาซึ่งเป็นอิสระอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งแต่ลพบุรีลงมาจนถึงสุโขทัยแม่น้ำเจ้าพระยา อาณาจักรอยุธยาเริ่มมีอำนาจมากขึ้นในดินแดนสุวรรณภูมิตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 1893 และสิ้นสุดลงเมื่อ พ.ศ. 2310 รวมระยะเวลา 417 ปี มีพระมหากษัตริย์ปกครองถึง 35 พระองค์

วัฒนธรรมของกรุงศรีอยุธยามาจากหลายทาง ทั้งจากแคว้นไทยด้วยกันและต่างชาติสรุปลักษณะได้ดังนี้

ก. ด้านการปกครอง การปกครองของอาณาจักรอยุธยาปกครองโดยกษัตริย์มีอำนาจมากทางด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างกษัตริย์กับราษฎร เปรียบเหมือนเจ้ากับข้าทาส อาณาจักรอยุธยา มีการปรับปรุงการปกครองครั้งสำคัญในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ.1991- 2031) ซึ่งรูปแบบการปกครองมีลักษณะคล้ายการปกครองของขอม เช่น กษัตริย์เป็นเทวราช มีการกำหนดพิธีการสำหรับกษัตริย์ เช่น จัดพระราชพิธีต่าง ๆ

การจัดระเบียบการปกครองแบ่งออกเป็นการปกครองส่วนกลาง และการปกครองส่วนภูมิภาค การปกครองส่วนกลางแบ่งออกเป็นจตุสดมภ์ ได้แก่ เวียง วัง คลัง นา การปกครองส่วนภูมิภาคมีหัวเมืองชั้นใน หัวเมืองชั้นนอก และหัวเมืองประเทศราช เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย การปกครองของอาณาจักรได้รับอิทธิพลจากทั้งขอมและสุโขทัย คือกษัตริย์ใช้อำนาจเด็ดขาดตามแบบขอมและมีเมตตากรุณาตามแบบสุโขทัย

ในสมัยพระบรมไตรโลกนาถถึงก่อนสมัยพระเพทราชา การปกครองตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลางมากยิ่งขึ้น เพื่อลดอำนาจหัวเมืองให้น้อยลง มีการแยกราชการทหารและพลเรือนออกจากกัน โดยแต่งตั้งสมุหนายกดูแลฝ่ายพลเรือน และสมุหกลาโหม ดูแลฝ่ายทหาร มีการปรับปรุงจตุสดมภ์ให้มีความเป็นกรม และเปลี่ยนชื่อดังนี้ กรมเวียง เปลี่ยนเป็นนครบาล กรมวัง เปลี่ยนเป็นธรรมาธิการ คลัง เปลี่ยนเป็นโกษาธิบดี กรมนา เปลี่ยนเป็นเกษตรราชการ ไทยกเล็ก เมืองลูกหลวงลดฐานะเป็นเมืองจัตวา และลดอำนาจของเมืองชั้นใน เมืองเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก

ในสมัยของพระเพทราชาจนถึงสิ้นกรุงศรีอยุธยาไม่มีการแบ่งทหารและพลเรือนออกจากกัน แต่ให้ดูแลทั้งทหารและพลเรือน โดยสมุหกลาโหมดูแลหัวเมืองฝ่ายใต้ สมุหนายก ดูแลหัวเมืองฝ่ายเหนือ เพื่อเป็นการลดอำนาจของสมุหกลาโหมที่มีอำนาจและกำลังทหารมากเกินไป

ข. **ด้านเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจถูกจัดสรรโดยระบบศักดินา นอกจากการเกษตรแล้ว ประชาชนยังมีอาชีพเกี่ยวกับหัตถกรรม เช่น ทำกระเบื้อง น้ำตาล กระดาษ ฯลฯ และเริ่มใช้ระบบเงินตราบ้างแล้ว มีการค้ากับต่างประเทศทั้งกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศแถบตะวันตก การค้ามีลักษณะผูกขาด มีการเก็บภาษีสินค้าในรูปแบบภาษีปากเรือและจังกอบสินค้า การค้ากับชาติตะวันตกได้ขยายเขาลงภายหลังรัชสมัยพระนารายณ์มหาราช เนื่องจากไทยเกรงว่าชาวต่างชาติจะมายึดเมืองไทย แต่ยังคงทำการค้ากับจีนตามปกติ

ค. **ด้านสังคม** วัฒนธรรมของขอมได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทยมากยิ่งขึ้น สุโขทัย สังคมอยุธยาเป็นสังคมศักดินามีการตรากฎหมายกำหนดฐานะ สิทธิและหน้าที่ ของชนชั้นต่างๆ ในสังคมไว้อย่างชัดเจน สังคมสมัยอยุธยาถือว่าผู้ชายมีสิทธิ์อำนาจมากกว่าผู้หญิง แต่ก็ยอมรับความสามารถของผู้หญิงและมีหน้าที่ในครอบครัวมากกว่าผู้ชาย

ง. **ด้านศาสนา** ประชาชนยังคงนับถือพระพุทธศาสนาลัทธิหินยาน ชาวกรุงศรีอยุธยา เลื่อมใสในศาสนาพุทธ มีการสร้างวัดและพระพุทธรูปไว้มากมาย ในสมัยอยุธยาผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์และอิสลามมีอยู่บ้าง

จ. **ด้านศิลปกรรม** ในระยะแรกๆ นิยมแบบขอมเพราะอยุธยาใกล้ชิดกับขอม มีเชลยและนักปราชญ์ราชบัณฑิตขอมซึ่งไทยได้กวาดต้อนมายังกรุงศรีอยุธยา จึงได้ศิลปะแบบขอมมาด้วย และเริ่มจากรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ (พ.ศ. 2024) อยุธยาก็หันมาเอาแบบอย่างศิลปะสุโขทัยซึ่งสวยงามเพิ่มมากขึ้น ต่อเมื่อไทยเริ่มติดต่อกับชาวต่างประเทศทำให้ศิลปะแบบจีนและแบบตะวันตกเข้ามาผสมผสาน

แนวคำตอบใบกิจกรรมฐานที่ 2

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สังคมไทยสมัยอยุธยา

เวลา 5-10 นาที

กิจกรรมฐานที่ 2

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เหตุผลสำคัญที่อยุธยามีการปรับปรุงการปกครอง และนำเอากองการปกครองแบบเทวราชมาใช้ คืออะไร
เนื่องจากประเทศมีอาณาเขตกว้างขวางขึ้น การที่สร้างศรัทธาให้มีความเชื่อร่วมกันจะทำให้ง่ายต่อการปกครอง และต้องการรวมอำนาจมาไว้ที่ผู้ปกครองเพียงคนเดียว นอกจากนั้นยังป้องกันการปฏิวัติรัฐประหารจากฝ่ายตรงข้าม
2. ตัวอย่างใดที่แสดงให้เห็นว่าสังคมในสมัยอยุธยามีการแบ่งชนชั้น
มีการแบ่งคนออกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งจะมี 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มผู้ปกครอง และกลุ่มผู้อยู่ใต้การปกครอง และมีการกำหนดศักดิ์ดินนาซึ่งทำให้เห็นชัดเจนว่ามีการเลื่อนล้ำ และมีการแบ่ง ชนชั้นอย่างชัดเจน เช่น ชนชั้นขุนนาง ไพร่ ทาส เป็นต้น
3. ประเทศที่มีอิทธิพลทางด้านศิลปวัฒนธรรมในสมัยอยุธยา คือประเทศใด
ประเทศที่มีอิทธิพลทางด้านศิลปวัฒนธรรมในสมัยอยุธยานั้น มีหลายประเทศ เนื่องจากอยุธยา เป็นประเทศที่มีอายุยาวนาน ถึง 417 ปี การติดต่อกับประเทศต่างๆจึงมีเป็นจำนวนมาก ทำให้ได้รับศิลปวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย ในระยะแรกๆ จะได้รับวัฒนธรรมของขอม ต่อมามีการผนวกเข้ากับสุโขทัย ก็รับศิลปวัฒนธรรมของสุโขทัย และมีการติดต่อกับจีน และประเทศตะวันตก อยุธยาจึงมีลักษณะการรับวัฒนธรรมผสมผสานกับหลายๆประเทศ
4. ให้ยกตัวอย่างศิลปะในสมัยอยุธยา และศิลปะส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเรื่องใด
โบสถ์ วิหาร เจดีย์ ปราสาท ภาพवाद ศิลปะส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับศาสนา

แนวคำตอบใบกิจกรรมฐานที่ 3

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สังคมไทยสมัยกรุงธนบุรี

เวลา 5-10 นาที

กิจกรรมฐานที่ 3

ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า เมื่อก่อตั้งกรุงธนบุรี ไทยควรจะมีการปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง เพราะอะไร

ก่อนที่จะก่อตั้งกรุงธนบุรีนั้นไทยเรากระจัดกระจายออกเป็นกลุ่มก้อน หลายฝ่าย เนื่องจากต้องหลบหนีการกวาดล้างจากทหารพม่า ทำให้อยู่อย่างหลบๆซ่อน ไม่มีการประกอบอาชีพที่แน่นอน ขาดหลักแหล่งที่อยู่อาศัย จากสภาพเช่นนี้ควรจะมีการปรับปรุงเรื่องดังต่อไปนี้ คือ

1. จัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่กลุ่มชนที่ยังขาดที่อยู่อาศัย
2. จัดหาปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพให้แก่ราษฎรก่อน เช่น อาหาร พื้นที่และอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม เพื่อให้ราษฎรได้ประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในชีวิตของตน

บทความรู้ลำดับที่ 4

รายวิชา วิถีไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สังคมไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เวลา 5-10 นาที

สังคมไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นตั้งแต่รัชกาลที่ 1 จนถึงสิ้นสุริยวงศ์ที่ 3 (พ.ศ. 2325 - 2394) ลักษณะการปกครอง สังคม เศรษฐกิจของไทยยังคงลักษณะเหมือนสมัยอยุธยาตอนปลาย แต่ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปบ้างให้เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในรัชกาลที่ 1 ได้พยายามรื้อฟื้นกฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีสมัยกรุงศรีอยุธยา ตลอดจนวรรณกรรม ศิลปกรรม และนาฏศิลป์นำเอามาใช้ ทำให้ระยะแรกของกรุงรัตนโกสินทร์ มีวัฒนธรรมคล้ายๆกับสมัยกรุงศรีอยุธยา

ด้านการปกครองคล้ายๆกับสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงธนบุรี แต่เพิ่มตำแหน่งข้าราชการส่วนกลาง ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สูงกว่าอัครมหาเสนาบดีเพื่อกำกับราชการ เช่น เจ้าฟ้ากรมขุนอิศราณรงค์ กำกับราชการมหาดไทย (สมุหนายก) กรมหมื่นศักดิ์พลเสพย์ กำกับราชการกลาโหม (สมุหกลาโหม)

ด้านเศรษฐกิจ มีระบบเจ้าภาษีนายอากร ในตอนปลายรัชกาลที่ 2 อนุญาตให้ชาวจีนผูกขาดการเก็บภาษีบางอย่าง โดยที่เจ้าภาษีนายอากรจะต้องส่งมอบเงินให้รัฐตามราคาที่ประมูลไว้ ในพ.ศ. 2369 รัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการแก้ไขระบบพระคลังสินค้า โดยการทำสัญญาเอกราชกับผูกขาดการค้าโดยพระคลังสินค้า มีการแก้ไขระบบการเก็บภาษีขาเข้าเป็นการเก็บในอัตราร้อยละ 3 แทนที่การเก็บภาษีปากเรือ และให้ส่งข้าวเป็นสินค้าออกได้

ด้านสังคม มีลักษณะเช่นเดียวกับสมัยกรุงศรีอยุธยา คนในสังคมยังมีชนชั้นผู้ปกครอง เช่น กษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง ข้าราชการ กับชนชั้นผู้อยู่ใต้ปกครอง ได้แก่ ไพร่และทาส

ด้านศิลปกรรม สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นได้มีการก่อสร้างพระราชวังมากมาย ศิลปะยังคงเลียนแบบอยุธยา

ด้านศาสนา ที่สำคัญได้แก่ การปฏิรูปศาสนาโดยเจ้าฟ้ามงกุฎเมื่อครั้งยังทรงผนวช ได้ตั้งนิกายพุทธศาสนาขึ้น คือ ธรรมยุติกนิกาย ซึ่งเน้นวัตรปฏิบัติที่ถูกต้องและเคร่งครัด

ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 7 คือตั้งแต่ พ.ศ. 2394 - 2475 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีสาเหตุมาจากไทยต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น เป็นระยะที่ประเทศตะวันตกกำลังแสวงหาเมืองขึ้น ทำให้พระมหากษัตริย์ต้องปรับปรุงประเทศเพื่อรักษาเอกราชของชาติ โดยเริ่มนำเอาอารยธรรมตะวันตกมาใช้ ทั้งทางด้าน การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม

สมัยรัชกาลที่ 4 เศรษฐกิจของประเทศเริ่มเปลี่ยนแปลงไปเป็นการเข้าไปอยู่ในวงการค้าระหว่างประเทศ ทางด้านการปกครองเริ่มวางแนวทางให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการปกครองทางด้านสังคมมีการเปลี่ยนแปลงธรรมเนียมประเพณีหลายอย่าง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าราชการสวมเสื้อเข้าเฝ้าฯ ให้ยกเลิกประเพณีห้ามราษฎรเข้าเฝ้าฯตามทางเสด็จผ่าน และให้ประชาชนเข้าเฝ้าฯอย่างใกล้ชิด ห้ามบิดามารดาขายบุตรเป็นทาส ห้ามสามีขายภรรยาเป็นทาส ทรงริเริ่มยกฐานะสตรี โดยให้สตรีที่บรรลุนิติภาวะมีสิทธิ์เลือกสามีได้ โดยมีให้บิดามารดาบังคับ ทรงส่งเสริมการศึกษาตามแบบตะวันตก สนับสนุนให้มิชชันนารีตั้งโรงเรียน ส่งข้าราชการไปศึกษาตุงานต่างประเทศเป็นครั้งแรก ฟื้นฟูฐานการยกเลิกระบบไพร่ ทรงริเริ่มกิจการทหารของกองทัพตามอย่างยุโรป จ้างชาวจีนมาทำงานด้านสาธารณสุขโรค นับเป็นการริเริ่มจ้างแรงงานเศรษฐกิจ ใช้ระบบเงินตราในการแลกเปลี่ยนและมีการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์

ในรัชกาลที่ 5 และ 6 ตลอดจนถึงรัชกาลที่ 7 ได้ดำเนินนโยบายตามหลักการของรัชกาลที่ 4 และใช้นโยบายผ่อนปรนกับชาติตะวันตกในทางเศรษฐกิจและการเมือง รวมทั้งนโยบายที่จะให้ประชาชนมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งสรุปการเปลี่ยนแปลงในแต่ละรัชกาลดังนี้

ในรัชกาลที่ 5 ได้มีการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ทั้งการบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตามแบบตะวันตก มีการแบ่งราชการส่วนกลางออกเป็นกระทรวง ทบวง กรม จุดมุ่งหมายสำคัญของการปฏิรูปการปกครอง เพื่อตั้งอำนาจเข้าสู่ศูนย์กลาง ลดอำนาจขุนนางและเจ้าเมืองท้องถิ่น ปรับปรุงการปกครองเดิมที่ล้าสมัย ทางด้านสังคมมีการเลิกทาส เลิกระบบไพร่ มีการปฏิรูปการศึกษา และปรับปรุงด้านสาธารณสุขโรค มีการปรับปรุงประเพณีวัฒนธรรม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้านายข้าราชการไทยยืนเฝ้า และถวายคำนับตามแบบประเพณีฝรั่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกเลิกจารีตนครบาลที่ใช้อำนาจขู่ขู่ขู่ในการสอบสวนจำเลย และ ให้ตราพระราชบัญญัติวางระเบียบวิธีซักถามพยาน โดยสืบหลักฐานให้ได้ความจริง แก้ไขประเพณีการสืบราชสันตติวงศ์เมื่อพ.ศ. 2429 โดยยกเลิกตำแหน่งวังหน้า และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้งสยามมกุฎราชกุมาร ได้แก่ พระราชโอรสของกษัตริย์เป็นรัชทายาท ทรงปรับปรุงประเพณีการแต่งกายและการไว้ผมของคนไทย ชายให้ไว้ผมแบบฝรั่งใส่เสื้อราชปะแตน หญิงไว้ผมยาว ตัดเป็นดอกกระพุ่ม ให้ข้าราชการทหารแต่งเครื่องแบบนุ่งกางเกงแบบยุโรป ยกเลิกการโกนผม ไว้ทุกข์เมื่อกษัตริย์สวรรคต ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการศาลของไทยและปฏิรูปกฎหมาย ตามแบบอย่างตะวันตก

ในรัชกาลที่ 6 ทรงส่งเสริมทางวรรณกรรมสร้างสรรค์ให้เกิดลัทธิชาตินิยมขึ้นในประเทศและทรงเผยแพร่ลัทธิประชาธิปไตยโดยการจัดตั้งดุสิตธานีขึ้น แต่มีผลเฉพาะในหมู่ราชสำนักบางส่วนเท่านั้น ทรงปฏิรูปสังคมด้านอื่นๆ เช่น ประกาศใช้พระราชบัญญัตินามสกุล พ.ศ. 2455 ให้ใช้พุทธศักราชเป็นศักราชทางราชการ เมื่อพ.ศ. 2456 แทนการใช้รัตนโกสินทร์ศก

กำหนดนำหน้าสตรีโสดว่า "นางสาว" สตรีมีสามีแล้วใช้ "นาง" และมีคำว่า "เด็กชาย" "เด็กหญิง" นำหน้าชื่อเด็กด้วย ทรงพยายามเปลี่ยนแปลงประเพณีชายมีภรรยาหลายคนให้มีภรรยาคนเดียว ตามแบบตะวันตก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรากฎมณเฑียรบาลว่าด้วยครอบครัวของข้าราชการ ในพระราชสำนัก โดยกำหนดให้มีการจดทะเบียนครอบครัว ซึ่งรวมทั้งการจดทะเบียนสมรส ทะเบียนบุตร

ในรัชกาลที่ 7 ทรงพยายามวางรากฐานประชาธิปไตยและทรงมีแผนการที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชน แต่ทรงถูกคัดค้านจากพวกเจ้าขุนมูลนาย จึงทรงยับยั้งแผนการนั้นจนกระทั่งเกิดการปฏิวัติ และมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองโดยคณะราษฎร เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 และหลังจากนั้นวัฒนธรรมไทยก็มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา โดยได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่าวัฒนธรรมตะวันออก

ตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2481 ซึ่งเป็นระยะที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีสมัยแรก ไทยเราสนใจที่จะรับวัฒนธรรมตะวันตกมากกว่าเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมตะวันออกทั้งนี้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลสมัยนั้นในการที่จะพัฒนาชาติไทย ช่วงนี้วัฒนธรรมตะวันออกนอกจากจะไม่ได้รับความสนใจแล้วยังถูกสกัดกั้นอีกด้วย เช่น มีการสั่งปิดโรงเรียนสอนภาษาจีนและยกเลิกใบอนุญาตหนังสือพิมพ์จีน เป็นต้น

ใบกิจกรรมฐานที่ 4

รายวิชา วิชาภาษาไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง สังคมไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

เวลา 5-10 นาที

กิจกรรมฐานที่ 3 (2 คะแนน)

ให้นำตัวอักษรข้อด้านขวามือที่มีความสัมพันธ์กับข้อด้านซ้ายมือ มาใส่ที่ช่องว่าง
หน้าข้อซ้ายมือ (เลือกข้อซ้ำกันมาตอบได้)

1. ยกเลิกการหมอบคลานเข้าเฝ้าโดยให้ยืนเข้าเฝ้า	ก. รัชกาลที่ 1
2. หญิงเริ่มมีการเลือกคู่ครองเองได้
และให้ขุนนางสวมเสื้อเข้าเฝ้า	ข. รัชกาลที่ 2
3. ประกาศ พ.ร.บ.นามสกุล	ค. รัชกาลที่ 3
4. มีแผนการที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญ
แก่ประชาชน	ง. รัชกาลที่ 4
5. ดุสิตธานี	จ. รัชกาลที่ 5
6. ยกเลิกการสอบสวนแบบจารีตนครบาล	ฉ. รัชกาลที่ 6
7. เป็นผู้ปูพื้นฐานในการเลิกทาส	ช. รัชกาลที่ 7
8. กำหนดคำนำหน้าว่า"นาง,นางสาว,เด็กชาย,
เด็กหญิง"	ซ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระยา
นริศรานุวัดติวงศ์
9. ยกเลิกระบบผูกขาดของพระคลังสินค้า	ฅ. เมืองจำลองที่รัชกาลที่ 6 ใช้
เผยแพร่ลัทธิประชาธิปไตย
10. มีการจัดการศาลและปฏิรูปกฎหมาย
ตามแบบตะวันตก	ญ. เมืองหลวงเก่าก่อนสร้างกรุงเทพฯ
ฎ. จอมพลป. พิบูลสงครามบิการ

เฉลยใบกิจกรรมฐานที่ 4

รายวิชา วิชาไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง สังคมไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เวลา 5-10 นาที

กิจกรรมฐานที่ 3 (2 คะแนน)

ให้นำตัวอักษรข้อด้านขวามือที่มีความสัมพันธ์กับข้อด้านซ้ายมือ มาใส่ที่ช่องว่าง
หน้าข้อซ้ายมือ (เลือกข้อซ้ำกันมาตอบได้)

...จ.....1. ยกเลิกการหมอบคลานเข้าเฝ้าโดยให้ยืนเข้าเฝ้า	ก. รัชกาลที่ 1
2. หญิงเริ่มมีการเลือกคู่ครองเองได้
และให้ขุนนางสวมเสื้อเข้าเฝ้า	ข. รัชกาลที่ 2
...จ.....3. ประกาศ พ.ร.บ. นามสกุล	ค. รัชกาลที่ 3
...ช.....4. มีแผนการที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญ
แก่ประชาชน	ง. รัชกาลที่ 4
...ฉ.....5. ดุสิตธานี	จ. รัชกาลที่ 5
... จ.....6. ยกเลิกการสอบสวนแบบจารีตนครบาล	ฉ. รัชกาลที่ 6
...ช.....7. เป็นผู้ปูพื้นฐานในการเลิกทาส	ช. รัชกาลที่ 7
...จ.....8. กำหนดคำนำหน้าว่า"นาง,นางสาว,เด็กชาย,
เด็กหญิง"	ซ. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอพระยา
นริศรานุวัดติวงศ์
... ข.....9. ยกเลิกระบบผูกขาดของพระคลังสินค้า	ฅ. เมืองจำลองที่รัชกาลที่ 6 ใช้
เผยแพร่ลัทธิประชาธิปไตย
...จ.....10. มีการจัดการศาลและปฏิรูปกฎหมาย
ตามแบบตะวันตก	ญ. เมืองหลวงเก่าก่อนสร้างกรุงเทพฯ
ฎ. จอมพล ป. พิบูลสงคราม

ใบงานลำดับที่ 1

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง วิถีชีวิตไทย

เวลา 10 นาที

คำสั่ง เมื่อนักเรียนชมภาพยนตร์แล้วให้นักเรียนตอบคำถามโดยใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ

หมวกสีขาว สภาพความเป็นจริง ความเป็นอยู่ ของชีวิตไทย

.....

.....

หมวกสีแดง แสดงความรู้สึก ชอบ หรือไม่ชอบความเป็นอยู่แบบนี้

.....

.....

หมวกสีดำ วิเคราะห์สภาพความเป็นอยู่ในทางลบ อันตรายที่จะเกิดขึ้น

.....

.....

หมวกสีเหลือง แสดงความคิดเห็นถึงความเป็นอยู่ในเชิงบวก การมองสภาพชีวิตในแง่ดี

.....

.....

หมวกสีเขียว แสดงความคิดเห็นในทางสร้างสรรค์ สภาพความเป็นอยู่ที่เป็นการนำเสนอ
ทางเลือกใหม่.

.....

.....

หมวกสีฟ้า แสดงแนวความคิดโดยมองภาพรวม สรุปเพื่อปรับเปลี่ยนหรือคงไว้ซึ่งแนวความคิด

.....

.....

แนวคำตอบใบงานลำดับที่ 1

รายวิชา วิชาไทย
เรื่อง วิถีชีวิตไทย

รหัส ส 40205 ชั้นปีที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เวลา 10 นาที

การตอบนักเรียนจะต้องแยกประเด็นการตอบทีละประเด็นและตรงตามหมวดสีที่กำหนด และมีวิธีคิดแบบเดียว แทนที่จะต้องคิดทุกอย่างพร้อมกัน และคิดได้อย่างครอบคลุมทุกด้าน ตรงตามหมวดสี และสามารถนำประมวลความคิดทั้งหมดมาสรุปในหมวดสีฟ้าได้อย่างมีเหตุผล (ครูผู้คำอธิบายเพิ่มเติมในใบเสริมความรู้เรื่องวิธีการคิดโดยใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ (Six Thinking Hats) เป็นตัวกำหนดแนวคำตอบ

นักเรียนตรวจคำตอบโดยศึกษาทำความเข้าใจจากใบเสริมความรู้ และร่วมวิเคราะห์คำตอบภายในกลุ่ม

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 รหัสนักเรียน 40205 ช่วงชั้นที่ 4
 รายวิชา วิทยาศาสตร์ 1 เรื่อง ประวัติวิวัฒนาการของชีวิตสัตว์ในประเทศไทย

ชื่อ นามสกุล	ความรู้ (K) จากกิจกรรมกลุ่ม				ทักษะกระบวนการ (P)			คุณธรรมจริยธรรม				
	ฐานที่ 1	ฐานที่ 2	ฐานที่ 3	ฐานที่ 4	ใบงาน ลำดับที่ 1	สรุปการ ประเมิน	กระบวนการ คิดสังเคราะห์ จากคำถาม	กระบวนการ การกลุ่ม	สรุปการ ประเมิน	ความ รับผิดชอบ	ความ ซื่อสัตย์	สรุปการ ประเมิน
กลุ่มที่
1.....
2.....
3.....
4.....
5.....
กลุ่มที่
1.....
2.....
3.....

หมายเหตุ ผ่าน หมายถึง ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

รายวิชา วิทยาศาสตร์ 40205 ชั้นปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่	ชื่อ นามสกุล	พฤติกรรมที่สังเกต								สรุปผลการสังเกต	
		ความสนใจ		ความกระตือรือร้น		มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้					
		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง		
1
2
3
4
...
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมนักเรียนในแต่ละด้าน	

- หมายเหตุ
1. ให้ประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับการปฏิบัติตามพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยครูเป็นผู้สังเกต
 2. นักเรียนที่มีพฤติกรรมเรียนในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็นจึงจะถือว่านักเรียนผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้ และแสดงว่านักเรียนมีความรู้สึที่ดีต่อกิจกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชาวิถีไทย รหัสวิชา ส 40205 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 รอบรู้เรื่องไทย จำนวน 16 ชั่วโมง

ปฏิบัติการสอนวันที่

1. สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

2. มาตรฐานการเรียนรู้

ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาไทย มีความคิดวิเคราะห์เชิงสร้างสรรค์เพื่อนำไปสู่การเลือกรับวัฒนธรรมที่เหมาะสม รวมทั้งตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและอนุรักษ์วัฒนธรรมที่งดงามของชาติให้คงอยู่สืบไป

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาของไทย รู้เท่าทันสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงและสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
2. สามารถดำเนินกิจกรรมส่งเสริม อนุรักษ์ เผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทยได้

5. การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้

- ความรู้ (K) ความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรม ประเพณีไทย เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาไทย
- ทักษะกระบวนการ (P) การปฏิบัติมารยาทไทย กระบวนการกลุ่ม การปฏิบัติกิจกรรม เผยแพร่วัฒนธรรมไทย
- คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม (A) ความรับผิดชอบ

6. สาระการเรียนรู้

6.1 ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย

- ความหมายของวัฒนธรรม
- ประเภทของวัฒนธรรมไทย
- ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย
- มารยาทไทย
- มารยาทในสถานศึกษา

6.2 ความรู้เกี่ยวกับประเพณีไทย

- ความหมายของประเพณี

- ประเภทของประเพณี
- 6.3 ความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย
 - ความหมายของเอกลักษณ์
 - เอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย
- 6.4 ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย
 - ความหมายของภูมิปัญญาไทย
 - ปัญหาภูมิปัญญาของไทย
 - แนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาไทย
- 7. ความรู้และทักษะที่พื้นฐานที่จำเป็น
 -
- 8. สื่อและแหล่งเรียนรู้
 1. ภาพวัฒนธรรมในด้านต่างๆ เช่น การแต่งกาย อาหาร เครื่องจักสาน
 2. ใบความรู้
 - ใบความรู้ลำดับที่ 1 เรื่องความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม
 - ใบความรู้ลำดับที่ 2 เรื่องความสำคัญของวัฒนธรรมไทย
 - ใบความรู้ลำดับที่ 3 เรื่องมารยาทไทย
 - ใบความรู้ลำดับที่ 4 เรื่องมารยาทในสถานศึกษา
 - ใบความรู้ลำดับที่ 5 เรื่องความรู้เกี่ยวกับประเพณี
 - ใบความรู้ลำดับที่ 6 เรื่องเอกลักษณ์ไทย
 - ใบความรู้ลำดับที่ 7 เรื่องความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา
 - ใบความรู้ลำดับที่ 8 เรื่องภูมิปัญญาไทย
 - ใบความรู้ลำดับที่ 9 เรื่องวิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค
 - ใบความรู้ลำดับที่ 10 เรื่องเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับอำเภอหนองแค
 - ใบความรู้ลำดับที่ 11 เรื่องสภาพปัญหาของอำเภอหนองแค
 3. ข่าวเหตุการณ์ในปัจจุบันเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย
 4. วีซีดีเรื่องมารยาทไทย
 5. วีซีดีประเพณีไทยภาคต่างๆ
 6. แหล่งภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น
 7. หมู่บ้านควาย จังหวัดสุพรรณบุรี

9. กิจกรรมการเรียนรู้

เรื่องวัฒนธรรมไทย

ชั่วโมงที่ 1-2

1. นำภาพวัฒนธรรมการแต่งกาย อาหาร สถาปัตยกรรมของประเทศไทยและประเทศตะวันตก มาให้นักเรียนดู และสนทนาถึงสาเหตุของความแตกต่างทางวัฒนธรรม
2. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 1 เรื่องวัฒนธรรม และร่วมอภิปรายซักถามความรู้จากใบความรู้ที่ศึกษา
3. ให้ศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 2 เรื่อง ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย และสรุปถึงความสำคัญของวัฒนธรรม และสนทนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยที่ควรอนุรักษ์มีอะไรบ้าง ทำไมจึงต้องมีการอนุรักษ์ โดยครูนำภาพวัฒนธรรมการแต่งกายของไทย มารายการทำความเคารพ บ้านทรงไทย เครื่องจักสานของไทย มาประกอบการสนทนา
4. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปว่า มีวัฒนธรรมด้านใดบ้างที่เราสามารถอนุรักษ์ได้ด้วยตนเอง และเสนอแนะวิธีการปฏิบัติตน แล้วทำใบงานลำดับที่ 1 เรื่องวัฒนธรรม
5. ครูคิดเฉลยแนวคำตอบใบงานลำดับที่ 1 ไว้ที่บอร์ดหน้าห้อง ให้นักเรียนได้ตรวจทานคำตอบของนักเรียนและปรับแก้ไขตอบ ให้นักเรียนซักถามข้อสงสัย

ชั่วโมงที่ 3-8

6. ครูนำข่าวเหตุการณ์ในปัจจุบันเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย หรือพฤติกรรมแสดงออกที่ไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทยมาสนทนาโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ครูเน้นคำถามให้นักเรียนแก้ปัญหาและตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น
7. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 3 เรื่อง มารยาทไทย
8. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับมารยาทไทย และการเผยแพร่ มารยาทไทย ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญที่จะต้องร่วมกันส่งเสริม อนุรักษ์ และเผยแพร่วัฒนธรรมเกี่ยวกับมารยาท
9. ให้นักเรียนดูวีซีดีเรื่องมารยาทไทยและฝึกปฏิบัติจนคล่องแคล่วชำนาญ โดยเฉพาะมารยาทที่ควรฝึกให้ชำนาญและสามารถนำไปเผยแพร่แก่เยาวชน ได้แก่
 1. การประนมมือ (อัญชลี)
 2. ไหว้ (วันทา)
 3. การกราบ (อภิวาท)
 4. การคำนับ

5. การแสดงความเคารพพระมหากษัตริย์
6. การแสดงความเคารพโดยทั่วไป
7. การรับความเคารพ
10. ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่าเหตุการณ์ใดควรจะนำมารยาทไทยด้านใดไปปฏิบัติ วิธีการปฏิบัติที่ให้เป็นเอกลักษณ์ไทยควรเป็นอย่างไร เช่น มีความนุ่มนวล ไม่ล้อเลียน การปฏิบัติที่ออกมาจากใจด้วยความเคารพ เป็นต้น
11. ครูทดสอบภาคปฏิบัติเรื่องมารยาทไทย โดยกำหนดมารยาทที่จะต้องทดสอบได้แก่
 1. การกราบพระรัตนตรัย
 2. การไหว้ 5 ระดับ
 3. การถวายความเคารพพระมหากษัตริย์
 และแจ้งเกณฑ์การประเมิน
12. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 4 เรื่องมารยาทในสถานศึกษา
13. ครูสุ่มนักเรียนแสดงบทบาทสมมุติดังนี้ แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ บุคคลในสถานศึกษา และบุคคลที่เข้าเยี่ยมชมสถานศึกษา ดังนี้

บุคคลในสถานศึกษา ได้แก่

 - ผู้อำนวยการโรงเรียน นำผู้เข้าชมโรงเรียนเยี่ยมชมโรงเรียน
 - นักเรียนในโรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มนักเรียนที่มีความประพฤติเรียบร้อย มีมารยาท กับนักเรียนที่มีความประพฤติไม่เรียบร้อย ไม่มีมารยาท
 - ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

บุคคลที่เข้าเยี่ยมชมสถานศึกษา

 - ผู้เข้าชมชมโรงเรียน 1 คันรถประมาณ 6 คน พนักงานขับรถ 1 คน แบ่งกลุ่มผู้เข้าชมชมเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีมารยาทในการปฏิบัติตน กับกลุ่มที่ไม่มีมารยาทในการปฏิบัติตน

ครูจัดแยกไม่ให้ทั้ง 2 กลุ่มได้ทราบรายละเอียดในการแสดงบทบาทสมมุติ โดยให้ผู้แสดงบทบาทสมมุติเป็นผู้เข้าชมชม ปรึกษาการแสดงบทบาทนอกห้อง และผู้แสดงบทบาทสมมุติเป็นบุคคลในสถานศึกษา กำหนดบทบาทที่จะแสดงตามกำหนดในห้องเรียน
14. นักเรียนทั้งหมดสังเกตพฤติกรรมของผู้แสดงบทบาทสมมุติในกลุ่มตรงกันข้าม และวิจารณ์พฤติกรรมใดที่ไม่ควรปฏิบัติ พฤติกรรมใดที่ควรปฏิบัติ ครูให้คะแนนผู้ที่สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล

15. ให้นักเรียนสรุป ถึงความสำคัญในการปฏิบัติตนในสถานศึกษา โดยอ้างอิงจากความรู้สึกความคิดเห็นที่เกิดขึ้นในขณะชมบทบาทสมมุติ และสรุปวิธีการปฏิบัติตน
16. ให้นักเรียนสรุปความสำคัญของมารยาทไทยว่ามีต่อสังคมไทยอย่างไร และक्रमอบหมายสืบค้นประเพณีในแต่ละภาค โดยทำเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ทำรายงานส่ง และศึกษาประเพณีในห้องถิ่นด้วยการสอบถาม หรือสัมภาษณ์เพื่อหาข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับประเพณี ในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อนำเสนอในชั่วโมงต่อไป

เรื่องประเพณีไทย

ชั่วโมงที่ 9-11

17. ให้นักเรียนคู่วิธีตีประเพณีไทยภาคต่าง ๆ และอภิปรายแสดงความคิดเห็นในด้านความเหมือนและความแตกต่างของประเพณีไทยในแต่ละภาค แล้วหาข้อสรุปว่าสาเหตุสำคัญของการเกิดประเพณีในแต่ละภูมิภาคมีมูลเหตุจูงใจอย่างไร วัตถุประสงค์ของประเพณีแต่ละประเภทนั้นมีวัตถุประสงค์อะไร ในประเพณีสื่อถึงการแสดงออกอะไรบ้าง
18. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 5 เรื่องความรู้เกี่ยวกับประเพณี
19. ให้นักเรียนนำเสนองานที่ได้รับมอบหมายหมายให้สืบค้นและจากการสัมภาษณ์
20. เพื่อนักเรียน และครูร่วมประเมินผลงานตามเกณฑ์ที่กำหนด
21. นักเรียนสรุปความสำคัญของประเพณีที่มีต่อสังคมไทย
22. ครูสนทนาซักถามถึงวิธีการที่นักเรียนจะอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ประเพณี โดยให้กลุ่มเลือกวิธีการที่อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ มากกลุ่มละ 1 วิธี และนำเสนอหน้าชั้น โดยเพื่อนในห้องร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ
23. นักเรียนสรุปความสำคัญของประเพณี และวิธีการที่จะอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ ประเพณีไทยให้คงอยู่คู่ชาติไทยต่อไป
24. ให้นักเรียนเสนอกิจกรรมเผยแพร่ อนุรักษ์ ส่งเสริม วัฒนธรรม ประเพณีไทย เช่น การทำแผ่นพับเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย การวาดรูปเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีไทย โครงการเผยแพร่มารยาทไทย เช่น ให้ความรู้ หรือจัดประกวดมารยาทไทย โครงการเพชรงามตามวิถีไทย สำหรับโครงการประกวดมารยาท และโครงการเพชรงามตามวิถีไทยให้นักเรียนวางแผนโดยมีครูเป็นที่ปรึกษา โดยร่วมกันวางแผน กำหนดเกณฑ์ที่จัดประกวด กำหนดกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมโครงการ โดยดำเนินกิจกรรมนอกเวลาเรียน โดยเลือกทำกิจกรรมใดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา

เรื่องเอกลักษณ์ไทย

ชั่วโมงที่ 12-13

25. ครูสนทนาถึงวัฒนธรรม ประเพณีไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันว่า มีวัฒนธรรมเรื่องใดบ้าง ที่มีการเปลี่ยนแปลงไป และมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือไม่ดี
26. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5-6 คน ศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 6 เรื่องเอกลักษณ์ไทย และให้นักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงไปของภาษาไทย การแต่งกายไทย การแสดงความสามารถด้วยการไหว้และการบวงสรวงปีศาจ และการเปลี่ยนแปลงน้ำมีอะไรบางอย่างที่เราควรจะสนับสนุนให้เปลี่ยนแปลง และอะไรบางอย่างยังคงต้องอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นเอกลักษณ์ของไทยต่อไป และนักเรียนจะมีวิธีการส่งเสริมเอกลักษณ์ไทยอย่างไร โดยเฉพาะในเรื่องของภาษาไทย
27. ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการอภิปราย
28. ให้นักเรียนทำใบงานลำดับที่ 2 เรื่องเอกลักษณ์ไทย
29. สุ่มนักเรียนนำเสนอใบงานลำดับที่ 2 ประมาณ 2-3 คน เพื่ออภิปรายแสดงความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในชั้นเรียน
30. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของวัฒนธรรม ประเพณี และเอกลักษณ์ไทย และวิธีการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ให้คงอยู่เป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทยตลอดไป

เรื่องภูมิปัญญาไทย

ชั่วโมงที่ 14-16

31. ครูนำภาพที่แสดงถึงภูมิปัญญาไทย เช่น การทำเครื่องจักสาน อาหารไทย มาให้นักเรียนดู สนทนาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถของคนไทย ครูนำสนทนาเรื่องที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย เพื่อให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของภูมิปัญญาไทย เช่น การนวดแผนโบราณ การใช้ลูกประคบมาประกอบการนวด การรักษาโรคด้วยยาสมุนไพร
32. นักเรียนศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 7 เรื่องความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา ครูสนทนาและให้นักเรียนยกตัวอย่างความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา
33. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 8 เรื่องภูมิปัญญาไทย สอบถามนักเรียนถึงภูมิปัญญาในท้องถิ่นของนักเรียน ว่ามีอะไรบ้าง ภูมิปัญญานั้นจะมีประโยชน์ต่อคนในชุมชนอย่างไร นักเรียนมีวิธีที่จะอนุรักษ์ภูมิปัญญานั้นให้อยู่กับคนในชุมชนได้อย่างไร

34. นักเรียนและครูสรุปความสำคัญของภูมิปัญญาไทย
35. แบ่งกลุ่มนักเรียนจัดบอร์ดในการเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาไทย โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เพื่อเป็นการรณรงค์และเผยแพร่วิถีชีวิตไทย
36. นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้จากบอร์ดที่เพื่อนจัด และนำความรู้ที่ศึกษามาอภิปราย แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้เพิ่มเติม และเสนอวิธีการที่จะอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาไทย
37. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ให้ศึกษา และร่วมกันอภิปรายเรื่องต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ 1 ศึกษาไปความรู้ลำดับที่ 9 เรื่องวิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค
 - กลุ่มที่ 2 ศึกษาไปความรู้ลำดับที่ 10 เรื่องเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับอำเภอหนองแค
 - กลุ่มที่ 3 ศึกษาไปความรู้ลำดับที่ 11 เรื่องสภาพปัญหาของอำเภอหนองแค
38. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอความรู้ที่ศึกษาและผลการอภิปรายจากเรื่องที่ศึกษาหน้าชั้นเรียน สรุปความรู้ เสนอแนะวิธีการแก้ไข อนุรักษ์ ในเรื่องราวที่ศึกษา
39. ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมในด้านที่ตนเองศึกษา นำข้อมูลมาจัดบอร์ดเผยแพร่ความรู้
40. จัดทัศนศึกษาวิถีชีวิตไทยที่หมู่บ้านควาย จังหวัดสุพรรณบุรี
41. เมื่อทัศนศึกษากลับมาแล้วสุ่มนักเรียนนำเสนอความรู้ที่ได้จากการทัศนศึกษา

10. การบูรณาการ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

11. คุณธรรมจริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ความรับผิดชอบ

12. การประเมิน

12.1 ผู้ประเมิน

- ครู
- นักเรียน

12.2 สิ่งที่ต้องประเมิน

- ความรู้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ และภูมิปัญญาของไทย
- ทักษะกระบวนการ การปฏิบัติมารยาทไทย กระบวนการกลุ่ม การปฏิบัติกิจกรรมเผยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย
- คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ

- พฤติกรรมการเรียน ความสนใจ ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรม

12.3 เครื่องมือการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

12.4 เกณฑ์การให้คะแนน ครูกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อน แล้วให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ ปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม

12.4.1 ความรู้ ประเมินจาก ผลงานการสืบค้นและสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ประเพณี ดังนี้

ประเด็นการประเมิน	ระดับการประเมิน			คะแนน รวม 12
	3	2	1	
1. ความสมบูรณ์ครบถ้วนของเนื้อหาสาระ				
2. มีองค์ประกอบในการรายงานครบถ้วน ประกอบด้วย คำนำ สารบัญ				
3. มีวิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ				
4. ความเรียบร้อยสวยงามของรูปเล่ม				

12.4.2 ทักษะกระบวนการ รวม 50 คะแนน

12.4.2.1 การสอบปฏิบัติมารยาทไทย

ทำสอบปฏิบัติ	ประเด็นการประเมิน		รวม คะแนน 30 คะแนน
	ความถูกต้อง 5 คะแนน	ความเป็น ธรรมชาติ 5 คะแนน	
1. การกราบพระรัตนตรัย			
2. การไหว้ 5 ระดับ			
3. การถวายความเคารพพระมหากษัตริย์			

12.4.2.2 กระบวนการกลุ่ม ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. มีภาวะผู้นำผู้ตาม				
2. มีการแบ่งงานกันทำอย่างชัดเจน				
3. เคารพรับฟังความคิดเห็นของคนในกลุ่ม				

12.4.2.3 การทำแผนพับ, วาดรูปเคยแพร่วัฒนธรรม ประเพณีไทย

ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. ความคิดสร้างสรรค์				
2. ความน่าสนใจ				
3. คุณภาพของงาน				

12.4.2.4 การทำโครงการประกวดมารยาท ,โครงการเพชรงาม

ตามวิถีไทย ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน				
2. มีการทำงานอย่างเป็นระบบและรู้จักการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น				
3. คุณภาพของงานที่ปฏิบัติ				

12.4.2.5 การจัดบอร์ด ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. เนื้อหาสาระจากการจัดบอร์ด				
2. การจัดรูปแบบสวยงามน่าสนใจ				
3. จัดบอร์ดตรงต่อเวลาตามที่กำหนด				

12.4.3 คุณธรรม จริยธรรม

- ความรับผิดชอบ ประเมินจาก

ประเด็นการประเมิน	ระดับการปฏิบัติ			คะแนนรวม 9
	3	2	1	
1. การทำงานตามที่มอบหมาย				
2. งานเสร็จตามเวลาที่กำหนด				
3. คุณภาพของงานที่ทำ				

หมายเหตุ การประเมินในแต่ละด้านจะมีผู้ประเมิน 3 กลุ่ม คือ ครู ตัวผู้ประเมินเอง และเพื่อนนักเรียน ระดับคะแนนจะต้องได้ตั้งแต่ร้อยละ 60 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์ (อาจมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ หรือผู้ประเมินตามความคิดเห็นของนักเรียนและครู)

ถ้าไม่ผ่านผลการประเมินไม่ผ่านจะต้องแก้ไขในด้านที่ไม่ผ่านการประเมิน

สำหรับความหมายของวัฒนธรรมไทย หมายถึง แบบวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทย ที่แสดงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชนชาวไทย ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม ประเพณี ฯลฯ และสิ่งเหล่านี้ได้ปลูกฝังถ่ายทอดจากชาวไทยรุ่นหนึ่งไปสู่ชนรุ่นหนึ่ง

ประเภทของวัฒนธรรม

ประเภทของวัฒนธรรม มีการจัดประเภทไว้หลายลักษณะ เช่น จัดออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางวัตถุ (Material culture) หมายถึงสิ่งที่เราสามารถสัมผัสและต้องได้ เช่น โต๊ะ เติ่ง ดั่ง โทรทัศน์ พัดลม เสื้อผ้า ฯลฯ
2. วัฒนธรรมที่ไม่เกี่ยวกับวัตถุ (Non - material culture) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วัฒนธรรมด้านจิตใจ (Mind culture) ได้แก่ รูปแบบการดำเนินชีวิต ความคิด ความศรัทธา ความเชื่อในหลักศาสนา

ตามประกาศของกระทรวงวัฒนธรรม ได้แบ่งลักษณะของวัฒนธรรมเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ศติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักการดำเนินชีวิต ทำให้มนุษย์ผู้ประพฤติปฏิบัติตามสามารถมีชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข เป็นเรื่องของจิตใจซึ่งได้มาจากคำสอนของศาสนา เช่น การรู้จักให้อภัย ความกตัญญูกตเวที เป็นต้น
2. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคมที่ทำให้มนุษย์เข้ากับสังคมได้หรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เช่น มารยาทในทางสังคมต่างๆ
3. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมถึงประเพณีต่างๆ ซึ่งเป็นกรอบกติกาของสังคมที่ทำให้สมาชิกในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข
4. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ ซึ่งหมายรวมถึง เครื่องมือ เครื่องใช้ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือนที่อยู่อาศัย บั๊จจัยสี่ นอกจากนั้นยังรวมถึงสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ เช่น ศิลปะ ดนตรี โบราณสถาน โบราณวัตถุ

ใบความรู้ลำดับที่ 2

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่องความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

เวลา นาที

ความสำคัญของวัฒนธรรมไทย

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน (รัชกาลที่ 9) ได้ทรงมีพระราชดำรัสที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า "การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ" ซึ่งพระราชดำรัสนี้มีความสำคัญและทรงคุณค่าอย่างยิ่ง สมควรที่คนไทยทุกคนจะได้ตระหนัก และถือเป็นจุดยืนอันสำคัญ เพื่อใช้เป็นหลักในการวางแผนปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชาติไทย ความสำคัญของวัฒนธรรมอาจสรุปได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นเครื่องสร้างระเบียบแก่สังคมมนุษย์ เป็นเครื่องกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคมให้มีระเบียบแบบแผนที่ชัดเจนรวมถึงผลของการแสดงพฤติกรรม ตลอดจนถึงการสร้างแบบแผนของความคิด ความเชื่อและค่านิยมของสมาชิกให้อยู่ในรูปแบบเดียวกัน
2. วัฒนธรรมทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สังคมที่มีวัฒนธรรมเดียวกันย่อมจะมีความรู้สึกผูกพันเป็นพวกเดียวกัน เกิดความเป็นปึกแผ่น จงรักภักดีและอุทิศตนให้กับสังคมทำให้สังคมอยู่รอด
3. วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน เช่น รูปแบบของครอบครัวจะเห็นได้ว่าลักษณะของครอบครัวแต่ละสังคมต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมในสังคมเป็นตัวกำหนดรูปแบบ เช่น วัฒนธรรมหนึ่งกำหนดเป็นสามีภรรยาเดียว ในอีกสังคมหนึ่งกำหนดว่าชายอาจมีภรรยาได้หลายคน หรือหญิงอาจมีสามีได้หลายคน
4. วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่ช่วยแก้ปัญหาและสนองความต้องการของมนุษย์ มนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตภายใต้สิ่งแวดล้อมได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น มนุษย์ต้องแสวงหาความรู้จากประสบการณ์ที่ตนได้รับ การประดิษฐ์คิดค้นวิธีการใช้ทรัพยากรนั้นให้เกิดประโยชน์ต่อชีวิตและถ่ายทอดจากสมาชิกรุ่นหนึ่งไปสู่สมาชิกรุ่นต่อไปได้โดยวัฒนธรรมของสังคม
5. วัฒนธรรมช่วยให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า หากสังคมใดมีวัฒนธรรมที่ดีงามเหมาะสม เช่น ความมีระเบียบวินัย ขยัน ประหยัด อดทน การเห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เป็นต้น สังคมนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว
6. วัฒนธรรมเป็นเครื่องแสดงเอกลักษณ์ของชาติ คำว่าเอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะพิเศษ หรือ ลักษณะเด่นของบุคคลหรือของสังคมที่แสดงว่าสังคมหนึ่งแตกต่างไปจากอีกสังคมหนึ่ง เช่น วัฒนธรรมการพบปะกันในสังคมไทย จะมีการยกมือไหว้กัน แต่ในสังคมญี่ปุ่นใช้การคำนับกัน เป็นต้น

ใบความรู้ลำดับที่ 3

รายวิชา วิชาภาษาไทย
เรื่องมารยาทไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เวลา นาที

มารยาทไทย

มารยาทเป็นวัฒนธรรมไทยที่คนไทยควรสืบสานให้ดำรงอยู่ เด็กและเยาวชนควรจะได้เรียนรู้เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ดังนี้

มารยาทไทย มารยาท หรือ มรรยาท หมายถึง กิริยาอาการ ที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมีขอบเขต หรือ มีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่ กาลเทศะและสังคม มารยาทไทยเป็นการเจาะจงในแบบแผนแห่งการประพฤติปฏิบัติแบบไทยที่บรรพบุรุษได้พิจารณากำหนดขึ้น และดัดแปลงแก้ไขใช้สืบทอดกันมา

คำว่า "มารยาท" หรือ "มรรยาท" มีที่ใช้ในภาษาไทยทั้ง ๒ คำ หมายถึง กิริยาอาการที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมีขอบเขตหรือมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่กาลเทศะและสังคม กล่าวโดยรูปศัพท์ "มารยาท" หรือ "มรรยาท" ดัดแปลงมาจากภาษาบาลีว่า "มริยาท" มาจากภาษาสันสกฤตว่า "มรยาท" ซึ่งแปลว่า "ขอบเขต" หรือ "คั่นนา" ก็ได้ แปลว่า "ระเบียบแบบแผน" ก็ได้สุดแต่จะใช้หมายถึงรูปธรรมหรือนามธรรม

ในพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงใช้คำว่า "มริยาท" ในภาษาบาลีทั้งในความหมายว่า "คั่นนา" และความหมายว่า "ระเบียบแบบแผน" เป็นการใช้คำเพื่ออธิบายเปรียบเทียบ เพื่อส่งเสริมศีลธรรมและแบบแผนอันดีงาม

มารยาทไทย เป็นการเจาะจงชี้แจงให้ทราบถึงขอบเขตหรือระเบียบแบบแผนแห่งการประพฤติปฏิบัติแบบไทย ที่บรรพบุรุษของเราได้พิจารณากำหนดขึ้นและดัดแปลงแก้ไขใช้สืบทอดกันมา

มารยาทไทย เป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่เราควรสืบสานปฏิบัติสืบต่อไป ที่จะกล่าวถึงมีดังนี้

การแสดงความเคารพ

- 1.1 การประนมมือ (อัญชลี)
- 1.2 ไหว้ (วันทา)
- 1.3 การกราบ (อภิวาท)
- 1.4. การคำนับ

1.5. การแสดงความเคารพพระมหากษัตริย์

1.6. การแสดงความเคารพโดยทั่วไป

1.7. การรับความเคารพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ใบความรู้ลำดับที่ 4

รายวิชา วิชาไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่องมารยาทในสถานศึกษา เวลา นาที

มารยาทในสถานศึกษา

มารยาทในสถานศึกษา สถานศึกษาได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษา และสถานฝึกอบรมวิชาชีพต่างๆ เป็นสถานที่ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนอบรมแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน จึงจำเป็นต้องมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสวยงาม ความสะอาด และความปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้พบเห็นสิ่งที่ดีงาม สามารถนำไปเป็นตัวอย่างในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นผู้ที่เข้าไปในสถานศึกษาไม่ว่าจะมีกิจกรรมอันใดก็ตามและผู้อยู่ในสถานศึกษาพึงปฏิบัติดังนี้

ผู้เข้าไปในสถานศึกษา มีธรรมเนียมปฏิบัติดังนี้

1. ควรแต่งกายให้เรียบร้อย
2. เมื่อไปถึงควรติดต่อฝ่ายประชาสัมพันธ์ หรือแผนกติดต่อสอบถาม เพื่อความสะดวกและไม่เสียเวลา
3. ควรสำรวจกิริยามารยาทและไม่ส่งเสียงดัง
4. หากนำรถยนต์เข้าไปในบริเวณ ควรขับด้วยความระมัดระวังและปฏิบัติตามระเบียบการจราจรภายใน เพื่อความปลอดภัยของเด็กและผู้อยู่ในสถานศึกษา รวมทั้งไม่ควรใช้สัญญาณแตรโดยไม่จำเป็น
5. การขอเข้าเยี่ยมชม ไม่ว่าจะไปเป็นรายบุคคลหรือไปเป็นหมู่คณะ ควรแจ้งให้ทางสถานศึกษาทราบล่วงหน้า และระบุความประสงค์ว่าจะเยี่ยมชมเรื่องใด เพื่อทางสถานศึกษาจะได้เตรียมการต้อนรับ
6. เมื่อได้ชมกิจการของสถานศึกษานั้นๆแล้ว ก่อนลากลับควรกล่าวคำขอบคุณ ถ้าพบข้อบกพร่องก็ควรแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ หากมีข้อติชมเขยตามแก่กรณี
7. ในกรณีที่ผู้ปกครองจะเข้าไปพบเด็กหรือลูกหลาน ไม่ควรเข้าไปพบโดยพลการ ควรแจ้งที่แผนกติดต่อสอบถามตามระเบียบก่อน
8. ไม่ควรทำลายความเป็นระเบียบ ความสวยงามของสถานศึกษา เช่น เด็ดดอกไม้ หักกิ่งไม้ หรือทำสกปรกเลอะเทอะ ควรทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้

ผู้อยู่ในสถานศึกษา โดยปกติบุคลากรผู้อยู่ในสถานศึกษาย่อมมีแนวปฏิบัติซึ่งสถานศึกษานั้น ๆ กำหนดไว้อยู่แล้ว แต่เพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้นผู้อยู่ในสถานศึกษาอาจพิจารณาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมประกอบการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ใช้กิริยาวาจาสุภาพ และใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง แสดงอัธยาศัยอันดีในการต้อนรับ
2. เลือกใช้สถานที่อันเหมาะสมในการต้อนรับ และควรกำหนดเวลาสำหรับบรรยายสรุปกิจกรรมให้พอเหมาะพอควร
3. แต่งกายสะอาดเรียบร้อยตามระเบียบของสถานศึกษา ควบคุมการทำกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษามีให้ส่งเสียงดังเกินควร
4. ช่วยรักษาสาธารณสมบัติ เช่น ปุชนียบสถาน ถนน คู คลอง สะพาน สนามกีฬา สวนสาธารณะ โทรศัพท์สาธารณะ ฯลฯ
5. ปฏิบัติตามกฎจรรยาทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
6. ให้ความร่วมมือแก่ชุมชนในการใช้สถานศึกษาเป็นประโยชน์ตามโอกาสอันควร ทั้งนี้โดยการวางแผนงานร่วมกันล่วงหน้า

ชนบประเพณีไม่ถือเป็นลูกผีอย่างชัดเจนอย่างจารีตประเพณี ไม่ค่อยจะมีโทษเมื่อใครไม่
ประพฤติปฏิบัติตาม เช่น มารยาทการพูด การบริโภคน การแต่งตัว เป็นต้น

4. ประเพณีท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่น ซึ่งสามารถแยกออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้
ประเพณีเกี่ยวกับอาชีพ ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งกายของคนในบางท้องถิ่น ประเพณี
การเล่นในงานนักขัตฤกษ์ ประเพณีการรับประทานอาหาร

ประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญและเห็นเด่นชัดในแต่ละจังหวัดของไทยมีดังนี้ประเพณี
ตัดบวดรดอกไม้ การแข่งขันเรือยาวประเพณีลุ่มน้ำป่าสักจังหวัดสระบุรี, ประเพณีวันสารทไทย
กล้วยไข่เมืองกำแพง, ประเพณีลอยกระทงสายจังหวัดตาก, ประเพณีอุ้มพระดำน้ำจังหวัด
เพชรบูรณ์, ประเพณีแห่สลุงหลวงจังหวัดลำปาง, ประเพณีสืบชะตา ประเพณีเดินขึ้นดอย
นมัสการพระธาตุดอยสุเทพ และประเพณีแห่โคมทอง(ยี่เป็ง)ของจังหวัดเชียงใหม่, ประเพณี
ลอยกระทง เผาเทียน เล่นไฟของจังหวัดสุโขทัย, ประเพณีผีฟ้าจังหวัดกาฬสินธุ์, ประเพณีรำผี
ฟ้าจังหวัดชัยภูมิ ประเพณีไหลเรือไฟ ประเพณีสมโภชพระธาตุนครศรีสองรัก ประเพณีผีตาโขนของ
จังหวัดเลย, ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี, ประเพณีแห่กของจังหวัด
ปัตตานี, ประเพณีกินเจจังหวัดตรัง และจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

ใบความรู้ลำดับที่ 6

รายวิชา วิชาไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่องความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย เวลา นาที

เอกลักษณ์ไทย

ความหมายของเอกลักษณ์

เอกลักษณ์ คือ ลักษณะเด่นที่เป็นหนึ่งที่ทำให้มีลักษณะที่แตกต่างจากผู้อื่น เอกลักษณ์ไทยเป็นลักษณะประจำชาติที่ทำให้ไทยมีลักษณะที่แตกต่างจากชาติอื่น ซึ่งอาจจะหมายถึงลักษณะที่เป็นอุดมคติยึดมั่นเป็นหลักในการดำเนินชีวิต เป็นลักษณะที่สังคมเห็นว่าเป็นสิ่งดีงาม และให้การเทิดทูนยกย่อง หรือ หมายถึงลักษณะนิสัยที่แสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ในการทำงาน การพักผ่อนหย่อนใจ การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น และในการดำเนินชีวิตทั่วไป เป็นลักษณะนิสัยที่จะแสดงออกโดยไม่รู้ตัว เพราะเป็นเรื่องของความเคยชินที่ปฏิบัติกันมาอย่างนั้น

เอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไทย เอกลักษณ์ไทยที่บ่งบอกความเป็นชาติไทยได้อย่างชัดเจน ได้แก่

1. ภาษาไทย คือ ภาษาพูดที่ใช้สื่อสารกันได้อย่างเข้าใจ ถึงแม้จะมีสำเนียงที่ต่างกันไปบ้างในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการใช้ศัพท์กับบุคคลในระดับต่าง ๆ และอักษรไทยที่ใช้ในภาษาเขียนโดยทั่วไป
2. การแต่งกาย ถึงแม้ว่าในปัจจุบันการแต่งกายของชาวไทยจะเป็นสากลมากขึ้น แต่ก็ยังคงเครื่องแต่งกายของไทยไว้ในโอกาสสำคัญต่างๆ เช่น ในงานพระราชพิธี งานที่เป็นพิธีการ หรือในโอกาสพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้นำ พิธีแต่งงาน เทศกาลและงานประเพณีที่จัดขึ้น หรือในกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงความเป็นไทยอย่างชัดเจน
3. การแสดงความเคารพด้วยการไหว้และกราบ ซึ่งแบ่งแยกออกได้อย่างชัดเจน เช่น กราบพระพุทธรูป กราบพระสงฆ์ กราบไหว้บุคคลในฐานะ หรือวัยต่าง ๆ ตลอดจนการวางตนด้วยความสุภาพอ่อนน้อมต่อมตน การแสดงความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณ ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมไปถึงความเกรงใจ
4. สถาปัตยกรรม เห็นได้จากชิ้นงานที่ปรากฏในศาสนสถาน โบสถ์วิหาร ปราสาทราชวัง และอาคารบ้านทรงไทย
5. ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ประเทศไทยมีการติดต่อกับหลายเชื้อชาติ ทำให้มีการรับวัฒนธรรมของชาติต่างๆ เข้ามา แต่คนไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของไทย
6. ดนตรีไทย กีฬาไทย และการละเล่นพื้นเมืองต่างๆ

สิ่งที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงบางส่วนที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ถึงแม้ว่าจะมีบางอย่างที่มองไม่เห็น เติบซัดหรือเปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้วก็ตาม แต่สิ่งหนึ่งที่จะต้องคงอยู่ในใจของคนไทยตลอดไป ก็คือ ศักดิ์ศรีของคนไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ใบความรู้ลำดับที่ 7

รายวิชา วิชาไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่องความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา เวลา นาที

ภูมิปัญญา

ความหมายของภูมิปัญญา

ชาติไทยเป็นชาติที่มีวัฒนธรรมที่เก่าแก่สืบทอดกันมานานนับพันปี โดยบรรพบุรุษของเราได้นำความรู้ความสามารถด้านต่างๆ ถ่ายทอดให้คนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง โดยมีการปรับเปลี่ยนไปตามกาลสมัย เพื่อนำความรู้นั้นๆ มาใช้ในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพมากขึ้น ความรู้ความสามารถเหล่านี้จะรวมเรียกว่า "ภูมิปัญญา" ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า "Wisdom" มีความหมายว่า ความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ ความสามารถทางพฤติกรรม สามารถใช้ในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ ภูมิปัญญาเกิดจากการสืบทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ผ่านกระบวนการทางการถ่ายทอดแบบต่างๆ เช่น การแสวงหา การค้นคว้าวิจัย การประดิษฐ์คิดค้นทดลอง การพร่ำสอน มนุษย์เราทุกคนย่อมมีภูมิปัญญาของตนเองและมีความแตกต่างกัน ตามประวัติศาสตร์ การพัฒนาการและสภาพปัญหาของชาติจะสูงต่ำมากมาย เพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยของชนชาตินั้น

กำเนิดของภูมิปัญญา ภูมิปัญญาเกิดจาก

1. ปัญหาความทุกข์ยากในการดำรงชีพ เช่น การทำมาหากิน ปัญหาการสื่อสารของมนุษย์ ฯลฯ จึงทำให้มนุษย์หาทางทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
 2. ประสบการณ์และแนวทางการแก้ไขปัญหา เช่น การทำการเพาะปลูก การล่าสัตว์ การถนอมอาหาร การเลือกทำเลที่อยู่
 3. ความรู้และปัญหาที่สั่งสมปรับปรุงสืบทอดกันมานานจนสามารถพัฒนาไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน เช่น ความรู้เกี่ยวกับการทำมาหากิน ความรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาสื่อสารและถ่ายทอด ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ เป็นต้น
 4. ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มนุษย์นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ มาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีเครื่องมือ เครื่องใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต
- การจัดระดับภูมิปัญญา รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดระดับภูมิปัญญาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ภูมิปัญญาระดับท้องถิ่น หรืออาจเรียกว่า ภูมิปัญญาของชนเผ่า หมายถึง ภูมิปัญญาที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นบ้าน ได้แก่ ความรู้ที่คนพื้นเมืองใช้ในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของตนเอง โดยการสืบทอดต่อกันมาจากบรรพชนในอดีต

2. ภูมิปัญญาชาติ หรือภูมิปัญญาไหล คือรูปแบบวิธีการและความชำนาญที่คนหลายๆ เผ่าใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองร่วมกัน มีการจัดกลุ่มหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ มีแนวคิดกระบวนการและกิจกรรม ตลอดจนการคิดค้นปรับปรุงอย่างเป็นระบบกระบวนการ

3. ภูมิปัญญาสากลหรือภูมิปัญญาโลก คือ ภูมิปัญญานานาชาติที่แต่ละประเทศจดทะเบียนสงวนลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ไว้ตามกฎหมายนานาชาติ

ใบความรู้ลำดับที่ 8

รายวิชา วิชา วิทยา รหัส ส 40205 ชั้นปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่อง ภูมิปัญญาไทย เวลา นาที

ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย คือ องค์ความรู้ที่คนไทยคิดและใช้ในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ตำรา เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

ภูมิปัญญาชาวบ้าน

ภูมิปัญญาชาวบ้านของไทย จัดเป็นภูมิปัญญาระดับท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งเรียนรู้มาจากปู่ ย่า ตา ยาย ญาติพี่น้องและความเฉลียวฉลาดของแต่ละคน หรือผู้มีความรู้ในหมู่บ้านในท้องถิ่นต่างๆ ภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นเรื่องการทำมาหากิน เช่น การจับปลา การจับสัตว์ การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การทอผ้า การทำเครื่องมือการเกษตร ภูมิปัญญาเหล่านี้เป็นความรู้ความสามารถที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดต่อๆมา ซึ่งถือว่าเป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย

ปัญหาภูมิปัญญาไทย มีดังนี้

1. สูญหายและถูกทำลาย ชาติไทยมีภูมิปัญญาของตนเองมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ แต่เนื่องจากระบบการศึกษา สงคราม การถ่ายทอดภูมิปัญญาของเราในอดีตมีปัญหา มาตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา และรัตนโกสินทร์ ทำให้เรามีตำราเหลือเพียงสาขา เช่น ตำรายาไทย ตำราการช่าง หลายอย่างสูญหายไปเพราะภัยสงคราม และความขัดแย้งทางการเมือง ทำให้ภูมิปัญญาไทยถูกทำลายฉะนั้นภูมิปัญญาไทยจึงเหลือตกทอดเพียงภูมิปัญญาการใช้ชีวิตประจำวันของชาวบ้านที่นำเอาประสบการณ์มาใช้ตอบสนองต่อความจำเป็นในชีวิต
2. ขาดเทคนิคการพัฒนา การสั่งสมและถ่ายทอดภูมิปัญญาไทย มีจุดอ่อนที่สำคัญคือ การขาดเทคนิคการทำงานและการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ เช่น การถ่ายทอดภูมิปัญญาจะทำในหมู่ญาติหรือพวกพ้อง ทำให้ภูมิปัญญาหลายอย่างตายไปกับครู การขาดระบบการถ่ายทอด เช่น การตั้งโรงเรียนฝึกหัด การไม่ได้รับการสนับสนุนจากสังคม
3. นิสัยการเลียนแบบ คนไทยชอบเลียนแบบต่างชาติ วิชาการหลายอย่างจึงไม่พัฒนา มีลักษณะเลียนแบบมากกว่าการประดิษฐ์คิดค้นด้วยตนเอง

4. การครอบงำทางภูมิปัญญาจากต่างชาติ ในอดีต 100 ปีที่ผ่านมา ไทยต้องเผชิญกับศัตรูชาติตะวันตกที่มาทางเรือพร้อมอาวุธที่มีประสิทธิภาพมาก ไทยจึงตระหนักว่าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดั้งเดิมของเรานั้นไม่ทันกับความก้าวหน้าของโลกภายนอก แทนที่จะเร่งพัฒนาภูมิปัญญาของเราเองเรากลับตัดสินใจใช้ทรัพยากรของชาติแลกซื้อวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างชาติ ในที่สุดไทยก็เป็นลูกค้ำถาวร เพราะขาดการพัฒนาภูมิปัญญาของตนเองอย่างเป็นระบบ

แนวทางการพัฒนาภูมิปัญญาไทย

1. พัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้านที่ชาวชนบทคิดค้นขึ้นมาเองให้ดียิ่งขึ้น โดยประยุกต์ภูมิปัญญาต่างชาติอย่างระมัดระวัง
2. ถ่ายทอดภูมิปัญญาต่างชาติผ่านองค์กรระหว่างประเทศ ด้วยความระมัดระวัง โดยศึกษาค้นคว้าข้อดีข้อเสียของภูมิปัญญานั้นอย่างละเอียดก่อนนำมาประยุกต์ใช้
3. การตั้งองค์กรดูแล พัฒนา จัดระบบรักษาภูมิปัญญาไทยมิให้ถูกลอกเลียนแบบ โดย การที่จะต้องมีการจดสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์
4. ส่งเสริมคนไทยในการคิดค้นพัฒนาภูมิปัญญาไทยอย่างจริงจัง
5. สร้างค่านิยมให้คนไทยเห็นคุณค่า หวงแหน รักษาภูมิปัญญาไทย

ใบความรู้ลำดับที่ 9

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่องวิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค

เวลา นาที

วิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค

อำเภอหนองแคเป็นอำเภอในเขตการปกครองของจังหวัดสระบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของภาคกลาง ซึ่งนับได้ว่าเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนจะศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนในอำเภอหนองแค จึงกล่าวถึงข้อมูลจังหวัดสระบุรีพอสังเขป ดังนี้

ที่ตั้ง อาณาเขตติดต่อของจังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพฯ อยู่ห่างจากกรุงเทพฯตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ระยะทางประมาณ 108 กิโลเมตร จังหวัดสระบุรีมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 3,576.486 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,235,3047 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.70 ของพื้นที่ประเทศ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองลพบุรี อำเภอชัยบาดาล และอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี และอำเภอวังน้อย อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอภาชี อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี

การปกครองของจังหวัดสระบุรี

จังหวัดสระบุรีแบ่งเขตการปกครองเป็น 13 อำเภอ 111 ตำบล 971 หมู่บ้าน 21 เทศบาล 103 องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอต่างๆ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเสาไห้ อำเภอหนองแซง อำเภอวิหารแดง อำเภอแก่งคอย อำเภอหมวกเหล็ก อำเภอวังม่วง อำเภอพระพุทธบาท อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอบ้านหมอ อำเภอหนองโดน อำเภอดอนพุด และอำเภอหนองแค

ลักษณะทั่วไปของอำเภอหนองแค

ที่ว่าการอำเภอหนองแคตั้งอยู่ฝั่งขวาของถนนพหลโยธิน ห่างจากตัวเมืองสระบุรีลงมาทางใต้ประมาณ 21 กิโลเมตร มีพื้นที่ในการปกครองประมาณ 264 ตารางกิโลเมตร แบ่งเขตการปกครองเป็น 15 ตำบล ได้แก่ ตำบลกุ่มหัก ตำบลลชสิทธิ์ ตำบลโคกคูม ตำบลโคกแย้ ตำบลบัวลอย ตำบลโพหนอง ตำบลหนองไผ่น้ำ ตำบลหนองแค ตำบลหนองจรเข้ ตำบลหนองจิก ตำบลหนองนาก ตำบลหนองปลิง ตำบลหนองโรง ตำบลห้วยขมิ้น ตำบลห้วยทราย มีจำนวนประชากร ณ เดือนกันยายน 2547 จำนวน 85,165 คน เป็นอำเภอที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่ 3 รองจากอำเภอเมือง กับอำเภอแก่งคอย มีความหนาแน่นของประชากร 328 คน / ตร.กม. มีความหนาแน่นเป็นอันดับ 2 รองจากอำเภอเมืองสระบุรี อำเภอหนองแคได้รับการจัดตั้งเป็นอำเภอเมื่อใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด เข้าใจว่าเดิมคงมีสภาพเป็นชุมชนหนึ่งในเมืองสระบุรี ต่อมาเมื่อจำนวนประชากรมากขึ้น ชุมชนขยายกว้างขวางขึ้น ทำให้การบริหารบ้านเมืองเป็นไปไม่ทั่วถึงจึงได้รับการจัดตั้งเป็นอำเภอ โดยปรากฏชื่อนายอำเภอคนแรก คือ ขุนพรหมสวัสดิ์ (บุต) เมื่อปีพุทธศักราช 2442 หรือหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ. 116 แล้ว 2 ปี

ลักษณะภูมิประเทศของหนองแค

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีลำคลอง ห้วย หนอง ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่ขุดใหม่หลายแห่ง ที่สำคัญได้แก่ คลองระพีพัฒน์ มีพื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือบางส่วนเป็นที่ราบสูง และภูเขา

ลักษณะประชากรและการประกอบอาชีพ

ประชากรในท้องที่ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยแท้ มีชาวเหนือ ชาวลาว จากเวียงจันทน์ และชาวมอญจากพม่าบ้าง ส่วนมากประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ และในปัจจุบันการประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากจังหวัดสระบุรี เป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งพลังงาน เพื่อการอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ได้รับการกำหนดให้เป็นพื้นที่ส่งเสริมการลงทุน (BOI ZONE 2) สำหรับอำเภอหนองแคมีนิคมอุตสาหกรรม ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมหนองแค มีเนื้อที่ 2,044 ไร่ มีโรงงานจำนวน 5 แห่ง และเป็นเขตอุตสาหกรรมเครื่องซีเมนต์ไทย โดยการจัดการของบริษัทเอส ไอ แอล ที่ดินอุตสาหกรรมจำกัด มีเนื้อที่ 3,000 ไร่

สินค้า O-TOP ของอำเภอหนองแค

สินค้า O-TOP ที่สำคัญของอำเภอหนองแค ได้แก่ ทอพรหมเช็ดเท้า ทำขนมคุกกีและขนมเค้ก ข้าวซ้อมมือ สินค้าหัตถกรรมเครื่องแก้ว กระเป่าหนังเทียมสตรี ผลิตภัณฑ์ศิลปะบนกระจก ตะกร้าสานจากพลาสติคกนิม ผลิตภัณฑ์จากเซรามิค สาโท

ใบความรู้ลำดับที่ 10

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับอำเภอหนองแค

เวลา ... นาที

บุคคลสำคัญ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของอำเภอหนองแค

บุคคลที่ทำคุณประโยชน์กับอำเภอหนองแคเป็นอย่างมาก และนับว่าเป็นบุคคลสำคัญของชาวหนองแค ได้แก่

พระครูสุรภิจพิมล (หลวงพ่อซิ้ม) เจ้าอาวาสวัดมงคลที่ปาราม (เกาะลอย) ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งโรงเรียนหนองแค "สรภิจพิทยา" และยังเป็นทีเคารพศรัทธาในด้านการเผยแผ่ศาสนา

พระครูสุรภิจพิจารณ์ (หลวงพ่อผั้น) เจ้าอาวาสวัดราษฎร์เจริญ (แปดอาร์) ท่านเป็นเกจิอาจารย์ที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวหนองแค ด้วยท่านมีเมตตาธรรม มีศีลบริสุทธิ์ และยังเป็นผู้สนับสนุนในการก่อสร้างอาคารเรียนของโรงเรียนวัดราษฎร์เจริญ และก่อสร้างถาวรวัตถุในวัดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน เช่น อุโบสถ ศาลาการเปรียญ ฌาปนสถาน พระทั้ง 2 รูป ได้ทำประโยชน์แก่ชุมชน ตลอดทั้งให้ความเอื้อเฟื้อ มีจริยวัตรอันน่าเลื่อมใส จึงเป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นทีเคารพศรัทธา ซึ่งท่านเป็นที่พึ่งทางใจของพุทธศาสนิกชนทั้งในอำเภอหนองแค และประชาชนโดยทั่วไปมาโดยตลอด ในปัจจุบันพระทั้งสองรูปมรณภาพไปแล้ว

สำหรับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวหนองแค ได้แก่ หลวงพ่อสำเร็จศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระพุทธรูปเก่าองค์หนึ่งที่ขุดพบอย่างบังเอิญเมื่อวันจันทร์ ที่ 2 ขึ้น 12 ค่ำ ปีกุน เดือน 12 พ.ศ. 2502 องค์หลวงพ่อเป็นดิน วิหารหลวงพ่อดังอยู่บนสันคันคลองระพีพัฒน์ฝั่งขวา หันหน้าลงน้ำทิศตะวันออก ในท้องที่ตำบลคชสิทธิ์ หลวงพ่อสำเร็จศักดิ์สิทธิ์เป็นที่เคารพ ศรัทธาแก่ประชาชนในเขตอำเภอหนองแค ชาวอำเภอหนองแคจะจัดงานนมัสการปิดทองหลวงพ่อกันเป็นประจำ

ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองของอำเภอหนองแค

อำเภอหนองแคมีขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีนมัสการพระครูสุรภิจพิมล (หลวงพ่อซิ้ม) ณ วัดมงคลที่ปาราม (เกาะลอย) ในช่วงเทศกาลตรุษจีน ของทุกปี ประเพณีนมัสการปิดทองหลวงพ่อสำเร็จศักดิ์สิทธิ์ ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี การแข่งขันเรือยาวประเพณี คลองระพีพัฒน์ ณ บริเวณทำนบน้ำหน้าท่าว่าการอำเภอหนองแค ในช่วงเดือนตุลาคม

ใบความรู้ลำดับที่ 11

รายวิชา วิชาไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่องสภาพปัญหาของอำเภอหนองแค

เวลา นาที

สภาพปัญหาของอำเภอหนองแค

จากลักษณะดั้งเดิมของอำเภอหนองแคที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร โดยเฉพาะการทำสวนส้ม จึงมีการจ้างแรงงานจากที่อื่นเข้ามาชดเชยแรงงานที่ขาด เนื่องจากคนในพื้นที่ไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม จึงมีครอบครัวจากต่างถิ่นกลุ่มหนึ่งที่อพยพเข้ามาใช้แรงงานในเขตอำเภอหนองแค ซึ่งส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจนและขาดการศึกษา เด็กที่เกิดจากครอบครัวเหล่านี้จะขาดการอบรมเด็กจากครอบครัวผู้ใช้ เมื่อเข้าสู่ระบบโรงเรียนจะมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากเพื่อนเนื่องจากขาดความพร้อมในการที่จะศึกษาเล่าเรียน ขาดความเอาใจใส่จากบิดามารดา และจากการที่ชุมชนของอำเภอหนองแคเป็นชุมชนเกษตรแต่เปลี่ยนแปลงมาเป็นชุมชนอุตสาหกรรม ทำให้ภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป มีรายได้จากการรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ทั้งบิดามารดาเองยังส่งเสริมให้ลูกใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสมกับวัย ประกอบกับคนในสังคมหนองแคเกิดการแข่งขันกันทางด้านวัตถุ อันเนื่องมาจากการได้รับอิทธิพลจากสังคมภายนอก ทำให้มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยมากขึ้น นอกจากนั้นวิถีชีวิตการทำงานที่เปลี่ยนไปจากการประกอบอาชีพทางการเกษตรเปลี่ยนเป็นรับจ้างทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เวลาทำงานของบิดามารดาไม่แน่นอนส่งผลต่อความสัมพันธ์ในครอบครัว คือ การไม่มีเวลาที่จะดูแลใกล้ชิดกับบุตรหลาน รวมทั้งมีสถานบันเทิง ร้านอินเทอร์เน็ต เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการมั่วสุม เพราะขาดการดูแลเอาใจใส่จากบิดามารดา รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมภายนอก ที่ส่งผลต่อสังคมในอำเภอหนองแค โดยการได้รับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา และมีการติดต่อสื่อสารที่สะดวกขึ้น จึงทำให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมภายนอกมากขึ้น ชุมชนในอำเภอหนองแคจึงประสบปัญหาเด็กและเยาวชนขาดระเบียบวินัย มั่วสุมในแหล่งอบายมุข มีพฤติกรรมและกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งมีการทะเลาะวิวาทกันระหว่างกลุ่มวัยรุ่นอยู่เสมอ ส่วนปัญหาอื่นๆที่พบคือครอบครัวแตกแยก

จากสภาพปัญหาในชุมชนอำเภอหนองแค การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม วิชาไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน จึงเน้นให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดที่ถูกต้อง เพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมในปัจจุบันได้อย่างรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมประเพณีไทยอย่างหลากหลาย และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ได้เรียนรู้วิถีชีวิตไทยในอดีต เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าความเป็นไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

เฉลยแนวคำตอบใบงานลำดับที่ 1

รายวิชา วิถีไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่องวัฒนธรรม

เวลา นาที

1. เมื่อนักเรียนศึกษาความรู้เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรมแล้ว ให้วิเคราะห์ข้อความต่อไปนี้ เป็นวัฒนธรรมประเภทใดตามประกาศของกระทรวงวัฒนธรรม

ข้อความ	ประเภทของวัฒนธรรม
1. รักดีห้ามจู้ รักชั่วห้ามเสา คติธรรม.....
2. กฎกติกาในการอยู่ร่วมกันในสังคม เหน็ดธรรม.....
3. วัดพระแก้ว วัตถุธรรม.....
4. มารยาทในการรับประทานอาหาร สหธรรม.....
5. สามัคคีคือพลัง คติธรรม.....
6. ประเพณีลอยกระทง เหน็ดธรรม.....
7. การรตนาตำหัวผู้ใหญ่ เหน็ดธรรม.....
8. การนุ่งโจงกระเบน วัตถุธรรม.....
9. มีสสิ่งหีบรวบรวมให้ครบบาท คติธรรม.....
10. ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน คติธรรม.....

2. วัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์อย่างไร

แนวคำตอบ

จากความหมายของวัฒนธรรมคือ แบบวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทย ที่แสดง ความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรม ยันติ งามของประชาชนชาวไทย ซึ่งประกอบด้วยความเชื่อ คติปะ ศีลธรรม ประเพณี ฉะนั้นจะเห็นได้ ว่าวัฒนธรรมจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในทุกๆด้าน และจะเป็นตัวกำหนด พฤติกรรมของสังคมมนุษย์ จะทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีกรอบและแนวปฏิบัติ ร่วมกัน วัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสิ้นอายุขัยเช่น การเกิดใน สังคมไทยจะมีพิธีเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด การบวช การแต่งงาน การตาย จะเห็นว่า การดำเนินชีวิต ทุกขั้นตอนจะเกี่ยวข้องกับการวัฒนธรรมทั้งสิ้น

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

รายวิชา วิชา วิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ราวรู้เรื่องไทย

ชื่อ นามสกุล	ความรู้ (K)	ทักษะกระบวนการ (P)				คุณธรรม จริยธรรม (A)
		สอบปฏิบัติ มารยาทไทย	กระบวนการ การกลุ่ม	การทำแผนผัง, วาดรูปแผนผัง วัฒนธรรมไทย	โครงการประกวด มารยาท/พรogram ตามวิถีไทย	
1.....
2.....
3.....
4.....
5.....
จำนวนนักเรียนที่ ผ่าน /ไม่ผ่าน ในแต่ละด้าน

หมายเหตุ ผ หมายถึง ผ่าน มผ หมายถึง ไม่ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
รายวิชา วิชาไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ที่	ชื่อ นามสกุล	พฤติกรรมการสังเกต										สรุปผลการสังเกต				
		ความสนใจ		ความกระตือรือร้น		การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้				สรุปผลการสังเกต						
		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		สรุปผลการสังเกต				
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	ผ่าน	ไม่ผ่าน	
1
2
3
4
...
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนในแต่ละด้าน	

- หมายเหตุ
1. ให้ประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับการปฏิบัติตามพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยครูเป็นผู้สังเกต
 2. นักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็นนี้จะถือว่านักเรียนผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้ และแสดงว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้
รายวิชาวิถีไทย รหัสวิชา ส 40205 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องอยู่อย่างไทย จำนวน 6 ชั่วโมง
ปฏิบัติการสอนวันที่.....

1. สาระที่ 4 เศรษฐศาสตร์

2. มาตรฐานการเรียนรู้

เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ

3. มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

เข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
2. วางแผนการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้เหมาะสมกับวัย

5. การวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเรียนรู้

- ความรู้ (K) ความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- ทักษะกระบวนการ (P) ทักษะกระบวนการคิดแบบมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์
- คุณธรรมจริยธรรม (A) การเห็นคุณค่าของการประหยัด

6. สาระการเรียนรู้

- เศรษฐกิจพอเพียง

7. ความรู้และทักษะที่พื้นฐานที่จำเป็น

ความรู้เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

8. สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. ข่าว เหตุการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจ
2. วิดิทัศน์พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
3. ใบความรู้ลำดับที่ 1 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
4. ใบกิจกรรม
 - ใบกิจกรรมลำดับที่ 1 เรื่องข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน
 - ใบกิจกรรมลำดับที่ 2 เรื่องหมอชนบท "ชีวิตที่เลือกได้"

- ใบกิจกรรมลำดับที่ 3 เรื่องชีวิตพอเพียงของคนเพียงพอ
- ใบกิจกรรมลำดับที่ 4 เรื่องรู้จักคำว่าพอ และการแบ่งปันสู่สังคม
- ใบกิจกรรมลำดับที่ 5 เรื่องโครงการคาราวานแก้จนคนขอนแก่น
- ใบกิจกรรมลำดับที่ 6 เรื่องหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

5. ใบงานลำดับที่ 1 เรื่องแผนชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง

9. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1-2

1. ครูนำเสนอถึงการดำเนินชีวิตของคนในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะเรื่องค่าครองชีพ การใช้จ่ายเงิน โดยสนทนาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในครอบครัวนักเรียน
2. ครูแจกใบกิจกรรมลำดับที่ 1 เรื่องข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าเป็นนักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร และมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร
3. นำวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านการแก้ไขปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชนให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดยครูใช้คำถาม เน้นให้นักเรียนตระหนักถึงการจ้องอันยิ่งใหญ่ของในหลวงที่ทรงช่วยเหลือราษฎร
4. ให้นักเรียนวิเคราะห์ว่า จากสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันคนไทยจะมีวิธีการปฏิบัติตนเพื่อแบ่งเบาภาระของในหลวงอย่างไร
5. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ลำดับที่ 1 เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
6. ครูสนทนาซักถามความรู้ในใบความรู้ และให้นักเรียนยกตัวอย่างการปฏิบัติตนของวัยรุ่นที่นักเรียนพบเห็นในด้านการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยอย่างไรบ้าง และเสนอแนะวิธีการปฏิบัติตนแบบพอเพียง
7. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเศรษฐกิจพอเพียง เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตไทยอย่างไร โดย วิเคราะห์เปรียบเทียบว่า ถ้าทุกคนดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง สังคมจะเป็นเช่นไร และคนในสังคมควรมีวิธีการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร
8. ครูกับนักเรียนสรุปประโยชน์และวิธีการปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

ชั่วโมงที่ 3-6

9. ครูนำเสนอเรื่องการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน โดยสอบถามการใช้จ่ายของนักเรียนในการมาเรียนแต่ละวัน ให้นักเรียนแต่ละคนลองคำนวณว่าใน 1 เดือน 1 ปี และตลอดการศึกษา นักเรียนจะเสียค่าใช้จ่ายประมาณเท่าใด นักเรียนได้ผลตอบแทนทางการเรียนคุ้มค่ากับที่ลงทุนทางการศึกษาหรือไม่ มีวิธีการปฏิบัติตนในเรื่องการเรียนอย่างไร

10. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนกลุ่มละ 5 คน ศึกษาใบกิจกรรมและปฏิบัติตามคำสั่งในใบกิจกรรมดังนี้
 - ใบกิจกรรมลำดับที่ 2 เรื่อง หมอชนบท "ชีวิตที่เลือกได้"
 - ใบกิจกรรมลำดับที่ 3 เรื่อง รู้จักคำว่าพอ และการแบ่งปันสู่สังคม
 - ใบกิจกรรมลำดับที่ 4 เรื่อง โครงการคาราวานแก่ใจคนขอนแก่น
 - ใบกิจกรรมลำดับที่ 5 เรื่อง หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

ให้นักเรียนสรุปการดำเนินชีวิตของเรื่องที่ศึกษา และข้อคิดในการดำเนินชีวิตตามคำสั่งในใบกิจกรรม โดยครูแจ้งว่าจะประเมินกระบวนการคิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณ์ฐาน และความคิดสร้างสรรค์ จากการแสดงความคิดเห็น ครูแจ้งเกณฑ์ให้นักเรียนทราบ
11. ให้นักเรียนส่งตัวแทนเล่าเรื่องที่กลุ่มได้ศึกษาแล้วนำเสนอแนวความคิดของกลุ่มหน้าชั้น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติตน
12. ครูสนทนากับนักเรียนถึงวิธีการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีวิธีการปฏิบัติตนอย่างไร สุ่มประเมินนักเรียนในการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนและครูประเมิน นำผลการประเมินมาหารเป็นคะแนนเฉลี่ย แล้วยกตัวอย่างพฤติกรรมของเพื่อนที่ประเมิน ข้อที่ควรได้รับการยกย่อง เพื่อปฏิบัติต่อไป และข้อที่ควรพัฒนาแก้ไข
13. ให้นักเรียนทำใบงานลำดับที่ 1 เรื่อง แผนชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง
14. สุ่มนักเรียนให้นำเสนอผลงานใบงานที่ 1 เรื่อง แผนชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง และร่วมประเมินตามเกณฑ์ทักษะกระบวนการคิดที่ครูแจ้งให้ทราบ เพื่อนในห้องและครูร่วมแสดงความคิดเห็นเรื่องการใช้จ่าย แสดงข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายเงิน เพื่อปรับกระบวนการคิดเพื่อนำไปปฏิบัติตนต่อไป
15. ครูสังเกตการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคนเพื่อประเมินเรื่องการเห็นคุณค่าของการประหยัด และแจ้งผลการประเมินเพื่อให้นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าจะมีการปรับพฤติกรรมอย่างไรเพื่อแสดงว่าคนเป็นผู้มีความประหยัด
16. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ความสำคัญของการปฏิบัติตนแบบพอเพียง และสรุปวิธีการปฏิบัติตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะของเยาวชนไทย

10. การบูรณาการ

การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

11. คุณธรรมจริยธรรม/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

การเห็นคุณค่าของการประหยัด

12. การประเมิน

12.1 ผู้ประเมิน

- ครู
- นักเรียน

12.2 สิ่งที่ต้องประเมิน

- ความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
- ทักษะกระบวนการ การวางแผนการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
- คุณธรรมจริยธรรม การเห็นคุณค่าของการประหยัด

12.3 เครื่องมือการประเมิน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

12.4 เกณฑ์การให้คะแนน

12.4.1. ความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

จากการสังเกตการแสดงความคิดเห็น การถามตอบ โดยครูประเมินผล ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน จากการถามตอบในห้อง ครูและเพื่อนนักเรียนช่วยกัน ปรับความรู้ให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

12.4.1 ทักษะกระบวนการ

- กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ประเมินจาก

พฤติกรรมการคิด	คะแนน
กระบวนการคิดโดยใช้ความรู้สึกรของตนเองเป็นหลัก	1
กระบวนการคิดโดยใช้ข้อมูลรอบด้านในการพิจารณา	2
กระบวนการคิดโดยใช้ข้อมูลรอบด้านพิจารณาอย่างมีเหตุผลทั้งแง่บวกและแง่ลบ	3
กระบวนการคิดโดยใช้ข้อมูลรอบด้านพิจารณาอย่างมีเหตุผลและมีการแสดงให้เห็นถึงการทบทวนคำตอบของการตัดสินใจ	4

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ครูควรแนะนำให้มีการปรับกระบวนการคิดให้มากที่สุด

- กระบวนการคิดสร้างสรรค์ ประเมินจาก

พฤติกรรมความคิด	คะแนน
คำตอบที่แสดงการคิดมีวิธีการคิดตามขั้นตอนด้วยวิธีเดิมที่เคยปฏิบัติ	1
คำตอบที่แสดงการคิดมีการดัดแปลงรายละเอียดในการปฏิบัติบางส่วน แต่ยังคงยึดวิธีเดิมที่เคยปฏิบัติ	2
คำตอบที่แสดงการคิดมีการดัดแปลงรายละเอียดในการปฏิบัติมากกว่าครึ่ง ยุมรวม เพิ่มเติมหลักการบางส่วนจากวิธีเดิมที่เคยใช้	3
คำตอบที่แสดงการคิดมีการเปลี่ยนแปลงทั้งขั้นตอนหลักและรายละเอียดในการปฏิบัติที่แตกต่างจากเดิมโดยสิ้นเชิง	4

เกณฑ์การผ่าน ได้คะแนนตั้งแต่ 3 คะแนนขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ควร
ควรแนะนำให้มีการปรับกระบวนการคิดให้มากที่สุด

12.4.2 คุณธรรมจริยธรรม การเห็นคุณค่าของการประหยัด ประเมินจาก
ครูสังเกตการแสดงความคิดเห็น จากกิจกรรมการถามตอบในห้อง

ใบกิจกรรมลำดับที่ 1

รายวิชา วิถีไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่องข่าวเหตุการณ์ปัจจุบัน

เวลา นาที

ให้นักเรียนอ่านข่าวแล้วทำตามคำสั่ง

สาวใหญ่ผูกคอตายเครียดมีหนี้สินเยอะ

เมื่อเวลา 14.30 น. วันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ต.ท.อัฐพล แก้วเขียว สารวัตรเวร สภ.อ.เมือง ลพบุรี รับแจ้งมีคนผูกคอตาย ที่บ้านเลขที่ 188 หมู่ 9 ต.ท่าแค อ.เมือง จึงไปตรวจสอบ ที่เกิดเหตุเป็นบ้านครึ่งตึกครึ่งไม้ บนชั้น 2 พบคนนางสมหมาย พรหมทอง อายุ 44 ปี เจ้าของบ้าน สภาพนอนอยู่กลางบ้านที่ลำคอพบรอยถูกรัดด้วยเชือกจนเขียวคล้ำ ไม่พบร่องรอยการต่อสู้หรือถูกทำร้าย และพบเชือกมนิลาผูกอยู่กับข้อบ้าน 1 เส้น สอบสวน ร.ต.ผัน พรหมทอง อายุ 79 ปีสามีคนตาย กล่าวว่า ก่อนเกิดเหตุนางสมหมายนั่งคุยกับตนที่ชั้นล่าง ก่อนขึ้นมานอนบ้าน เมื่อหายไปผิดปกติจึงขึ้นไปดูพบภรรยาใช้เชือกมนิลาผูกกับคอตัวเอง จึงเรียกเพื่อนบ้านมาช่วย แต่พบว่าเสียชีวิตแล้ว เบื้องต้นคาดว่า สาเหตุมาจากเรื่องหนี้สินที่มีอยู่จำนวนมาก และเจ้าหนี้เร่งรัดหนักทำให้ นางสมหมายคิดไม่ตกใช้เชือกผูกคอตายดังกล่าว

จากหนังสือพิมพ์มติชน ประจำวันเสาร์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2550 หน้า 12

เมื่อนักเรียนอ่านข่าวแล้วให้แสดงความคิดเห็นว่า ถ้านักเรียนเป็นนางสมหมาย นักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร และมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างไร

ใบความรู้ลำดับที่ 1

รายวิชา วิถีไทย

รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

เวลา นาที

เศรษฐกิจพอเพียง

วิถีไทยตั้งแต่ในอดีตมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย อยู่ท่ามกลางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาเมื่อมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะการณ์อันเนื่องมาจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม วิถีไทยจึงเริ่มเปลี่ยนไป มีการดำเนินชีวิตที่เร่งรีบ แข่งขันเน้นความสะดวกสบายมีสิ่งของเครื่องใช้ที่เกินความจำเป็นมากขึ้น ใช้ชีวิตวิ่งตามกระแสโลก เราจึงควรหันกลับมาทบทวนชีวิตความเป็นอยู่อย่างไทยที่ต้องพาตนเองให้รอดพ้นภาวะปัญหาอันเกิดจากความไม่พอเพียง ปฏิบัติตนตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ หรือระบบเศรษฐกิจที่พึ่งตนเอง (self-sufficiency economic) มีความหมาย 2 ระดับ คือ

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาคหนึ่งๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ
2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคล หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน ความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัธยาศัย ไม่หลงใหลไปตามกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด ลักษณะของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การยึดทางสายกลางในการดำเนินชีวิต

นอกจากความหมายข้างต้นของเศรษฐกิจพอเพียง ยังสามารถกำหนดภาพโดยรวมของเศรษฐกิจพอเพียงได้ดังนี้ คือ การมีเศรษฐกิจและความเป็นอยู่แบบ "พอมีพอกิน" โดยพยายามพึ่งตนเอง ช่วยตัวเองให้มากที่สุด เพื่อความสามารถในการอู่ชูและเลี้ยงตนเองได้ โดยเฉพาะควรมีอาหารและที่อยู่อาศัยให้เพียงพอเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความอดอยากได้ในระดับหนึ่ง และยังรวมถึงการแลกเปลี่ยนผลผลิตที่เกินความต้องการกับชุมชนใกล้เคียง ซื่อสัตย์ของที่ผลิตได้ในท้องถิ่นหรือในประเทศให้มากที่สุด โดยยึดหลักความประหยัดและความเรียบง่าย หรือเศรษฐกิจพอเพียงยังหมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอู่ชูตัวเอง (Relative self-sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจให้ดีเสียก่อน คือ ตั้งตัวให้มีความพอ

กินพอใช้ เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไปได้

แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

1. หลักการพึ่งตนเอง ยึดหลักสำคัญ 5 ประการ คือ
 - 1.1 ด้านจิตใจ ทำตนให้เป็นที่พึ่งตนเอง มีจิตสำนึกที่ดี สร้างสรรค์ให้ตนเองและชาติโดยรวม เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง
 - 1.2 ด้านสังคม แต่ละชุมชนต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายที่แข็งแกร่งเป็นอิสระ
 - 1.3 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ใช้และจัดการอย่างฉลาด พร้อมทั้งหาทางเพิ่มมูลค่า โดยให้ยึดอยู่บนหลักการของความยั่งยืน
 - 1.4 ด้านเทคโนโลยี เลือกใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับความต้องการตามสภาพแวดล้อม และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาของเราเอง
 - 1.5 ด้านเศรษฐกิจ ต้องมุ่งลดรายจ่ายก่อนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักความพออยู่พอกิน พอใช้ มิใช่มุ่งแต่การเพิ่มรายได้
2. หลักการปฏิบัติตนพออยู่พอกิน มีดังนี้
 - 2.1 ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพอย่างจริงจัง
 - 2.2 ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม
 - 2.3 ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต
 - 2.4 ไม่หยุดนิ่งที่จะนำทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องชวนช่วยไฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูน จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
 - 2.5 ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดไป

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีคุณลักษณะ 3 ประการ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่น้อยเกินไปไม่มากเกินไป หรือสุดโต่งไปข้างใดข้างหนึ่งและต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. ความมีเหตุมีผล หมายถึง ทุกการตัดสินใจ การกระทำ การลงทุน ต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล คำนึงถึงเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมที่จะเผชิญผลกระทบและเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก
ทั้งนี้ ต้องมีเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ

1. มีความรู้ คือ มีความรอบรู้ รอบคอบ และระมัดระวังในการนำความรู้วิชาการเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติ
2. มีคุณธรรม คือ มีความตระหนัก มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร และใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ประโยชน์ของการปฏิบัติตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

1. ทำให้ความเป็นอยู่แบบพออยู่พอกินสมควรแก่อัตภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยากและเลี้ยงตนเองได้ ตามหลักปรัชญาของ "เศรษฐกิจพอเพียง"
2. ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข ลดการแก่งแย่งเบียดเบียนกัน ในทิศทางไม่ถูกทำนองคลองธรรม
3. ฝึกตนให้รู้จักพอประมาณ มีเหตุมีผล เป็นผู้ที่สามารถจัดการวางแผนการดำเนินชีวิตได้อย่างรอบคอบ
4. สามารถดำเนินชีวิตได้ด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา น้อมนำหลักธรรมทางศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิต
5. เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีนักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์ และให้ความรอบรู้ที่เหมาะสม

ใบกิจกรรมลำดับที่ 2
 รายวิชา วิชาภาษาไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4
 เรื่อง หมอชนบท "ชีวิตที่เลือกได้"

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 เวลา นาที

หมอชนบท "ชีวิตที่เลือกได้"

เมื่อเอ่ยถึงอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้เป็นกอบเป็นกำ การเป็นแพทย์คงถูกบรรจุลงในนั้นด้วย แต่นั่นคงต้องตีกรอบไว้ด้วยว่าเป็นแพทย์ที่ประกอบอาชีพตามเมืองใหญ่ๆ

กลับกันกับสองสามีภรรยา "นพ.อภิสิทธิ์และพญ.ทานทิพย์ ช่างวรารังกูร" ที่หลงเสน่ห์ท้องทุ่งชนบท จนตั้งหลักปักฐานเป็นหมอชนบท ทั้งที่พื้นเพเป็นคนกรุงเทพฯ โดยกำเนิด กระทั่งปัจจุบันได้ใช้ชีวิตเป็นคนของชุมชนมาแล้วกว่า 21 ปี

พญ.ทานทิพย์ เล่าให้ฟังว่า ย้อนกลับไปเมื่อครั้งที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาทั้งตนเองและสามี ต้องมาทำงานรับใช้ทุนเป็นเวลา 3 ปี ที่อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น เพราะอยากมาหาประสบการณ์ แต่หลังจากนั้นก็เกิดติดใจกับชีวิตที่แสนจะเรียบง่ายและความมีน้ำใจไมตรีของคนในชุมชน เลยตัดสินใจอยู่เป็นหมอของโรงพยาบาลอุบลรัตน์ต่อ

อย่างไรก็ตาม ไม่นานนักคุณหมอมทานทิพย์ก็ตัดสินใจลาออกจากราชการเพื่อมาดูแลครอบครัว แต่ถ้ามีเวลาเหลือเมื่อโรงพยาบาลขาดบุคลากรก็เข้าไปช่วยบ้าง รวมทั้งจะได้ขยายงานคือการทำมูลนิธิที่ใช้ชื่อว่า "มูลนิธิพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จังหวัดขอนแก่น" ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภออุบลรัตน์ โดยใช้ที่ดินของชาวบ้านที่บริจาคให้ภายใต้ชื่อ 'คำคุณ' เป็นสถานที่ทำการมูลนิธิ

สำหรับที่คำคุณนี้จะทำเกี่ยวกับเรื่องการแพทย์ทางเลือกและทางเลือกของผู้ติดเชื้อเอชไอวี รวมทั้งเป็นตัวอย่างธุรกิจชุมชนที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านได้อย่างพอเพียง ทั้งนี้ครอบครัวของเธอก็เป็นตัวอย่างของความพอเพียงเช่นกัน ซึ่งการใช้ชีวิตในทุกๆ ด้านไม่ได้แตกต่างจากชาวบ้านทั่วไป ลูกทั้ง 2 คนจบการศึกษาจากโรงเรียนละแวกบ้านและเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยในต่างจังหวัด

"แม้เป็นหมอจะสร้างรายได้ให้มากก็จริงแต่มีมากก็ใช้มาก โดยเฉพาะคนในเมืองใหญ่เห็นเพื่อนๆหลายคนเป็นตัวอย่าง ค่าใช้จ่ายเยอะ ลูกเขาก็มีค่าเล่าเรียนเป็นไปตามกระแส แต่ถ้าเราอยู่ที่นี้เราได้ใช้ชีวิตอย่างเพียงพอ นั่นคือทุกอย่างที่ควรมีเราก็มี อีกอย่างที่นี่ลูกได้เรียนโรงเรียนของรัฐบาลซึ่งดีมาก ๆ เงินซึ่งแทนที่จะนำมาเสียค่าเรียนพิเศษหรือค่าเรียนแพงๆในโรงเรียนเอกชนก็ เอาไปบริจาคให้โรงเรียนของลูกให้ชื่อโต๊ะ เก้าอี้ สื่อการสอนที่ทันสมัยให้ลูก

เราเรียน รวมทั้งเด็กคนอื่น ๆ ก็พลอยได้อ่านสงส์ เราก็ได้บุญด้วย ชีวิตทุกวันนี้มันเพื่อความพอเพียง มันคือวิถีชีวิต

http://www.moe.go.th/news_center/news19012550_12.htm

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2550

ให้นักเรียนสรุปการดำเนินชีวิตของเรื่องที่ศึกษา และข้อคิดในการดำเนินชีวิตดังนี้

1. สาเหตุที่พญ.ทานทิพย์ ชอบการดำเนินชีวิตในชนบทเพราะสาเหตุใด
2. พญ.ทานทิพย์ ดำเนินการช่วยเหลือชุมชนอย่างไร
3. ถ้านักเรียนเป็นพญ.ทานทิพย์ นักเรียนจะเลือกดำเนินชีวิตอย่างไร เพราะเหตุใด

ใบกิจกรรมลำดับที่ 3

รายวิชา วิถีไทย

รหัส ส 40205 ชั้นปีที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง ชีวิตพอเพียงของคนเพียงพอ

เวลา นาที

ชีวิตพอเพียงของคนเพียงพอ

ร.ด.อ.ดร.ประชัย เบียมสมบุรณ์" ใครๆ ก็รู้ว่า เขาเลือกที่จะเดินทางสายกลาง เพื่อเดินไปสู่เป้าหมายของการใช้ชีวิตอย่าง "พอเพียง"

"ต้องเข้าใจก่อนว่า เป้าหมายชีวิตแต่ละคนไม่เหมือนกัน สำหรับผมก็มีเป้าหมายว่าทำยังไงจะให้พออยู่ พอกิน คือเดินบนทางสายกลางตามหลักศาสนาพุทธ เราไม่ได้อยู่เพื่อหาความสุข ไล่ตัวอย่างเดียว เป้าหมายของผมไม่ได้อยู่เพื่อรวย หรือตั้งเป้าว่าจะต้องมีเงินเป็นหมื่น ล้านร้อยล้าน มันก็แค่เงิน แต่ผมอยู่เพื่ออย่างอื่น ทำอะไรที่มากกว่าสะสมวัตถุ ดังนั้น นอกจากลดละกิเลสแล้ว ผมก็คิดว่าทำยังไง จึงจะทำประโยชน์ทั้งรูปธรรมนามธรรม ให้ประเทศและสังคมมากที่สุด"

เมื่อยึดหลักตรงนี้ ในแง่ของการวางแผนการเงิน เขาจึงวางแผนด้วยหลักของความพอดี และพอเพียง นั่นเพราะเชื่อว่าความสุขจะเกิดขึ้นจากความรู้จักพอ เมื่อไหร่ที่คนเราคาดหวังอย่างไม่จบสิ้น ดร.ประชัยบอกว่าเป็นเหมือนคนจนที่น่าสงสาร ดังนั้น เขามองว่าชีวิตคนเรานั้น ความพอเป็นสิ่งที่จำเป็น คนที่รู้จักพอ จะเป็นคนที่มีความสุขในชีวิต

"คำว่าพอ ของคนที่มีฐานะกับคนไม่มีฐานะ อาจจะแตกต่างกัน แต่ถ้าเป้าหมายชีวิตของคนเราคือ กินเพื่ออยู่ มันก็จะส่งผลไปถึงแบบแผนการใช้ชีวิต ให้กินและอยู่อย่างพอดี "

ดร.ประชัยเล่าว่า การวางแผนการเงินจำเป็นสำหรับชีวิตครอบครัวมาก เขาเริ่ม "จดบัญชีรับจ่าย" ตั้งแต่ยังเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจปีหนึ่ง แต่เสียดายที่สมุดจดถูกปลวกกินหมด ข้อดีของการจด ดร.ประชัยบอกว่าทำให้เรารู้หมดว่ามีรายรับและรายจ่ายเท่าไร ติดลบหรือไม่ท้ายสุดทำให้สามารถวางแผนการเงินได้

ทั้งนี้ ต้นแบบที่ดีในการจดและทำบัญชีรับจ่ายทุกอย่างและทุกวันเริ่มมาจากผู้เป็นแม่ของเขานั้นเอง ดร.ประชัยแนะว่า ไม่จำเป็นต้องทำเป็นบัญชีรับจ่าย แค่จดรายละเอียดของการรับและจ่ายเท่านั้นก็พอแล้ว นั่นจะทำให้เรารู้ว่าแต่ละวันแต่ละเดือนฐานะของเราเป็นยังไงบ้าง แต่เมื่อจะลงมือจดต้องยึดวินัยเป็นหลัก บางคนอาจจะขี้เกียจ จดบ้างไม่จดบ้าง ท้ายสุดก็ลืม ฉะนั้นต้องจดทุกวัน อย่างน้อยในแต่ละเดือนเราจะได้ว่ารายรับและรายจ่ายของเราสมดุลกันหรือไม่ องค์ประกอบหนึ่ง ที่ทำให้ชีวิตครอบครัวดำเนินไปอย่างสงบสุข ดร.ประชัยบอกว่า ต้องเป็นครอบครัวที่ปลอดหนี้ เพราะการไม่มีหนี้ทำให้ครอบครัวมีความสุข จะเห็นว่าบางครอบครัวพอมีเรื่องหนี้เข้ามาเกี่ยวข้อง บางทีก็ถึงกับบ้านแตก ครอบครัวผมไม่มีหนี้ เพราะเราใช้ชีวิต

อย่างพอเพียง ไม่หรูหราฟุ้งเฟ้อหรือใช้เงินเกินตัว เราต้องเข้าใจว่า คนในประเทศมีทั้งร่ำรวย ปานกลาง และยากจน แต่โดยรวมแล้วยังยากจน เราจะต้องใช้จ่ายโดยนึกถึงส่วนรวม ไม่สร้าง ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจนมากเกินไป ไม่ใช่เอาทรัพยากรค่าสิบล้านมาขับ กินหรูขณะที่คน อื่นไม่มีจะกิน สร้างช่องว่างโดยไม่จำเป็น ผมว่าเราต้องอยู่โดยนึกถึงเพื่อนร่วมชาติด้วย”

แม้ไม่อยากเป็นหนี้ แต่เขาก็ไม่ได้มองหนี้เลวร้าย ดร.ประชัยบอกว่า หนี้ไม่ได้มีด้านลบ เสมอไป แต่หากเป็นหนี้ที่ก่อมาเพื่อการบริโภค เช่น บัตรเครดิต อันนี้ก็ต้องใช้อย่างมีสติ เขา มองว่าบัตรเครดิตก็มีประโยชน์ถ้าเราใช้มันเป็น แต่มีแค่ใบเดียวก็พอแล้ว

นั่นเป็นแบบแผนการจัดการเงินและการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ที่หากใครจะเดินตามรอย ดร.ประชัย ก็เห็นความสุขรออยู่แค่เอื้อม

http://203.154.97.32/fundamental/20061003/news.php?news=column_21375663.html

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2550

ให้นักเรียนสรุปการดำเนินชีวิตของเรื่องที่ศึกษา และข้อคิดในการดำเนินชีวิตดังนี้

1. วิธีการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงของดร. ประชัย มีวิธีการอย่างไร
2. ความสุข ตามแนวชีวิตของ ดร.ประชัย คือการดำรงชีวิตอย่างไร
3. การมองชีวิตในเรื่องการเป็นหนี้ ของดร.ประชัย มีแนวคิดอย่างไร นักเรียนจะนำแนวคิด นี้มาปฏิบัติอย่างไร

ใบกิจกรรมลำดับที่ 4

รายวิชา วิชาภาษาไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง รู้จักคำว่าพอ และการแบ่งปันสู่สังคม

เวลา นาที

รู้จักคำว่าพอและการแบ่งปันสู่สังคม

ชีวิตที่พอเพียงของเธอ "ดวงมณ ชีระวิภาวี" ผู้อำนวยการฝ่ายธุรกิจจัดการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เธอไม่ได้เกิดมาในครอบครัวที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจมากนัก แต่ก็มีความสุข และได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับเรื่องของการหาเงินและใช้จ่ายเงินมาตั้งแต่วัยเด็ก

"เราเป็นครอบครัวที่ฐานะไม่ดี ไม่มีเงิน พอช่วงเปิดเทอมบางทีก็อาจจะไม่มีค่าเล่าเรียน ก็ต้องใช้วิธีหารายได้ตอนปิดเทอม เลยถูกฝึกให้เก็บเงินมาตั้งแต่เด็ก และใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็นมากกว่า นั้นเลยทำให้ตัวเองเป็นคนเก็บเงินเก่งมาตั้งแต่เด็ก ๆ"

สิ่งที่ดวงมณเล็งเห็นที่สุดคือการเป็นหนี้ ในชีวิตของเธอจึงเคยก่อหนี้แค่ครั้งเดียวเท่านั้น คือเมื่อเริ่มต้นทำงานที่แบงก์ชาติแล้วตัดสินใจกู้ซื้อบ้านเป็นเงิน 800,000 บาท ซึ่งเป็นหนี้ก้อนที่ใหญ่ที่สุดในชีวิต โดยเธอยอมรับว่าเป็นการก่อหนี้ที่เกินตัว จนส่งผลให้ตัวเองมีเงินเหลือใช้เพียง 30% ของรายได้เท่านั้น แต่เพราะเป็นคนเก็บเงินเก่งเป็นทุนเดิมอยู่แล้วจึงสามารถที่จะก้าวข้ามผ่านช่วงเวลานั้นมาได้ และทันทีที่กู้ซื้อบ้านจึงตัดสินใจทำประกันชีวิต 800,000 บาท พอดีเหมือนกัน เป็นหลักเลยทุกครั้งที่จะเป็นหนี้เท่าไรจะประกันชีวิตให้คัฟเวอร์มูลหนี้มันจะคิดแบบนั้นมาตลอด เป็นการรับประกันชีวิตเพื่อป้องกันความเสี่ยง เพราะว่าคิดถึงคนที่เรารับผิดชอบเขาอยู่ แต่ตอนนี้ ไม่มีหนี้เลยสักบาทเดียว ชีวิตไม่เป็นหนี้แล้ว ประกันชีวิตก็ดูจะลดความสำคัญลงไป ปัจจุบันจึงซื้อประกันชีวิตเอาแค่ค่าลดหย่อนเท่าที่รัฐบาลให้เท่านั้น"

และนั่นทำให้ดวงมณไม่นิยมก่อหนี้เพื่อการบริโภคส่วนตัว เธอจะไม่ซื้อก่อนแล้วผ่อนทีหลัง หากแต่ถ้าปรารถนาอยากจะได้อะไรก็ตาม ก็จะไปเก็บเงินเพื่อที่จะซื้อในวันข้างหน้าแทน ทำให้ชีวิตของดวงมณไม่ค่อยจะเจออุบัติเหตุทางการเงินมากนัก

ในอดีตการออมและการลงทุนของดวงมณ อาจจะเป็นไปเพื่อที่จะขจัดความยากจนให้กับตัวเอง แต่ปัจจุบันของเธอได้ก้าวข้ามจุดนั้นมาแล้ว เพราะเป้าหมายแรกนั้นเพียงพอแล้ว จึงเลือกที่จะหันมานึกถึงสังคมส่วนรวมที่ยังด้อยโอกาสอยู่

"เมื่อคนเรารู้จักคำว่าพอ แล้วเรียนรู้ที่จะแบ่งปันสู่สังคมนั้น เป้าหมายการลงทุนก็มีทั้งความคุ้มค่าและมีคุณค่า" แต่ดวงมณบอกว่าสิ่งที่ยากก็คือ การไม่รู้จักพอ เมื่อไม่รู้จักพอ ก็เหมือนเราไม่รู้เป้าหมาย

http://203.154.97.32/fundamental/20061003/news.php?news=column_21375663.html

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2550

ให้นักเรียนสรุปการดำเนินชีวิตของเรื่องที่ศึกษา และข้อคิดในการดำเนินชีวิตดังนี้

1. คุณดวงมามีวิธีการดำเนินชีวิตเกี่ยวกับเรื่องการเงิน การใช้จ่ายอย่างไร
2. ถ้านักเรียนมีลูกจะมีวิธีการเลี้ยงลูกให้ตั้งอยู่บนความพอเพียงอย่างไร
3. ให้วางแผนชีวิต ที่ให้มีความคุ้มค่าและคุณค่า

ใบกิจกรรมลำดับที่ 5

รายวิชา วิชาภาษาไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง โครงการคาราวานแก้จนคนขอนแก่น

เวลา นาที

โครงการคาราวานแก้จนคนขอนแก่น : หมู่บ้านพอเพียง

แบบบูรณาการ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

เส้นทางการสู่ความยั่งยืน

ในปี พ.ศ. 2549 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดขอนแก่นได้พัฒนาโครงการบ้านหวาง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยจัดทำโครงการคาราวานแก้จนคนขอนแก่น หมู่บ้านพอเพียงแบบบูรณาการตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาความยากจนตามแนวทางพระราชดำริ เน้นการแก้ไขปัญหาคนจน เป็นรายบุคคล และเป็นชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่ม ลดรายจ่าย มีการออม มีปัญญาและพึ่งพาตนเองบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายโดยส่งเสริมการปลูกผักสวนครัว ส่งเสริมอาชีพ ส่งเสริมความประหยัดในครัวเรือนเช่นทำยาสระผม ทำสบู่ไว้ใช้เอง การปรับปรุงภูมิทัศน์ที่สะอาด สวยงาม ส่งเสริมความเอื้ออาทรของคนในชุมชน นอกจากนั้นการดำเนินงานจะดำเนินการในหมู่บ้านต้นแบบ จำนวน 25 หมู่บ้าน (อำเภอละ 1 หมู่บ้าน) หมู่บ้านต้นแบบของจังหวัดขอนแก่น 1 หมู่บ้าน โดยดำเนินการที่บ้านหนองหญ้าขาวนกก อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น วิธีการดำเนินงานจะเน้นการทำงานร่วมกับพันธมิตรเครือข่าย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประชาชนชาวบ้าน ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์ องค์การบริหารส่วนตำบล พระสงฆ์ในชุมชน เป็นต้น การพัฒนาจะเน้นการพัฒนาแบบพึ่งพาตนเอง พออยู่ พอกิน มีความสุขในครอบครัว สามารถเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ปลอดภัยและเลิกจนอย่างยั่งยืน

<http://202.143.137.109/0500/index999.html>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2550

ให้นักเรียนสรุปการดำเนินชีวิตของเรื่องที่ศึกษา และข้อคิดในการดำเนินชีวิตดังนี้

1. การแก้ปัญหาความยากจนในจังหวัดขอนแก่นมีการดำเนินงานอย่างไร
2. วิธีการที่นักเรียนจะนำไปใช้ในหมู่บ้านของนักเรียนอย่างไรได้ผล คือวิธีการใด
3. นักเรียนจะมีส่วนช่วยให้หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านพอเพียงได้อย่างไร

ใบกิจกรรมลำดับที่ 6

รายวิชา วิชาภาษาไทย

รหัส ส 40205

ช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

เรื่อง หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

เวลา นาที

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

นายสมพร เมืองมูล ประธานสภาอบต.ทุ่งผาสุข และประธานสภาวัฒนธรรมอ.เชียงคำ จ.พะเยา กล่าวว่า หมู่บ้านหัวทุ่ง หมู่ 1 ต.ทุ่งผาสุข ได้รับรางวัลชนะเลิศด้านหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของอ.เชียงคำ จากนั้นจะเข้าประกวดระดับจังหวัด สิ่งสำคัญที่ทำให้ชุมชนในหมู่บ้านหัวทุ่งอยู่ได้ด้วยดีด้วยความพอเพียงภายใต้การนำของนายแก้ว คำมา กำนัน คือ การมีกลุ่มอาชีพเข้มแข็งหลายกลุ่ม ทำกิจกรรมภายในหมู่บ้าน ประกอบด้วย กลุ่มผู้เลี้ยงโค กลุ่มผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง กลุ่มยางพารา กลุ่มทำปุ๋ยหมักชีวภาพ กลุ่มปุ๋ยเคมี กลุ่มปลูกข้าวหอมมะลิ กลุ่มปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ปลอดสารพิษ

นายสมพร กล่าวต่อว่า กลุ่มต่างๆ เหล่านี้ เน้นช่วยเหลือตนเองด้วยความพอเพียงพออยู่ได้ หากเหลือกินจึงนำออกขาย แต่ละกลุ่มมีรายได้จากการรวมกลุ่มประกอบอาชีพเหล่านี้ มีการออมทรัพย์ในครัวเรือน ออมทรัพย์ในกลุ่ม ทำให้แต่ละกลุ่มมีกองทุนช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มได้ยามจำเป็น ปัจจุบันและในอนาคตหัวทุ่งจะเป็นหมู่บ้านต้นแบบอยู่ด้วยความพอเพียง ดังนั้นแม้ว่าเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร การที่ประชาชนในหมู่บ้านอยู่อย่างพอเพียงจะไม่มีปัญหาให้ต้องเดือดร้อน

<http://www.biothai.net/news/view.php?id=940>

เข้าถึงเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2550

ให้นักเรียนสรุปการดำเนินชีวิตของเรื่องที่ศึกษา และข้อคิดในการดำเนินชีวิตดังนี้

1. หมู่บ้านหัวทุ่งสามารถอยู่อย่างพอเพียงได้ มีหลักการที่สำคัญคืออะไร
2. ชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัยมีลักษณะการดำเนินชีวิตทางด้านเศรษฐกิจอย่างไร
3. ให้นักเรียนร่วมกันวางแผนในการพัฒนาชุมชนที่นักเรียนอยู่อาศัยให้เป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงตามลักษณะชุมชนของตน

แนวคำตอบใบงานลำดับที่ 1

รายวิชา วิชา ไทย รหัส ส 40205 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
เรื่องแผนชีวิตกับเศรษฐกิจพอเพียง เวลา นาที

แนวคำตอบให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมิน

คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
1	อธิบายการวางแผนดำเนินชีวิต แต่ขาดหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2	อธิบายการวางแผนดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบ
3	อธิบายการวางแผนดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบโดยนำหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นข้อปฏิบัติอย่างชัดเจน แต่ยังไม่ครอบคลุมหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4	อธิบายการวางแผนดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบโดยนำหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นข้อปฏิบัติอย่างชัดเจน ครอบคลุมหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการปฏิบัติที่นำคุณธรรมไปใช้ประกอบร่วมกับความรู้และการดำเนินชีวิต
5	อธิบายการวางแผนดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบโดยนำหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นข้อปฏิบัติอย่างชัดเจน ครอบคลุมหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการปฏิบัติที่นำคุณธรรมไปใช้ประกอบร่วมกับความรู้และการดำเนินชีวิต มีการอ้างอิงส่งผลไปถึงอนาคต

ถ้านักเรียนคะแนนตั้งแต่ 3 ขึ้นไปถือว่าผ่าน แต่ควรแจ้งให้มีการปรับให้ครอบคลุมตามเกณฑ์

แบบประเมินพฤติกรรมการเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ช่วงชั้นที่ 4

รหัส ส 40205

รายวิชา วิชาไทย

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องอยู่อย่างไทย

ชื่อ นามสกุล	ความรู้ (K)		ทักษะกระบวนการ (P)		คุณธรรมจริยธรรม (A) การเห็นคุณค่าของการ ประหยัด ผ / มผ
	ความรู้ความเข้าใจเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ผ / มผ	คิดแบบมีวิจารณญาณ ผ / มผ	ความคิดสร้างสรรค์		
1.
2.
3.
4.
5.
6.
จำนวนนักเรียนที่ ผ่าน /ไม่ผ่านในแต่ละด้าน

หมายเหตุ ผ หมายถึง ผ่าน มผ หมายถึง ไม่ผ่าน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

รหัส ส 40205 ชั้นปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

รายวิชา วิทยาศาสตร์

ที่	ชื่อ นามสกุล	พฤติกรรมการสังเกต								สรุปผลการสังเกต	
		ความสนใจ		ความกระตือรือร้น		การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน					
		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ระดับการปฏิบัติ		ผ่าน	ไม่ผ่าน
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง		
1
2
3
4
...
จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนในแต่ละด้าน	

หมายเหตุ

1. ให้ประเมินโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับการปฏิบัติตามพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยครูเป็นผู้สังเกต
2. นักเรียนที่มีพฤติกรรมการเรียนในระดับปานกลางทั้ง 3 ประเด็นนี้จะถือว่านักเรียนผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้ และแสดงว่านักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อกิจกรรมการเรียน

ข้อสอบหลักสูตรเพิ่มเติม วิชาไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

ข้อสอบก่อน-หลังเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

วิชาวิชาไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน (ส 40205)

เวลา 50 นาที

คำชี้แจง ข้อสอบฉบับนี้มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อสอบปรนัยจำนวน 50 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 1 ข้อ

คำสั่งตอนที่ 1 ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงบน

กระดาษคำตอบ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความรู้ความ

เข้าใจประวัติความเป็นมาของคนไทยในอดีต

1. (วิ) เพราะเหตุใดการปกครองในสมัยสุโขทัยจึง เรียกว่า การปกครองแบบพ่อปกครองลูก
 - ก. ผู้ปกครองมีความเมตตาต่อราษฎร
 - ข. ได้รับอิทธิพลการปกครองจากขอม
 - ค. ตอบสนองความต้องการพื้นฐานของประชาชน
 - ง. ผู้ปกครองช่วยระงับข้อพิพาทระหว่างประชาชน

2. (วิ) การปกครองแบบพ่อปกครองลูกในสมัยสุโขทัย ทำให้เกิดผลในข้อใด

- ก. การเกิดระบบศักดินา
- ข. ความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัว
- ค. ความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
- ง. การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน

3. (จำ) อาณาจักรสุโขทัยเจริญรุ่งเรืองที่สุดในสมัยของพระมหากษัตริย์พระองค์ใด

- ก. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์
- ข. พ่อขุนรามคำแหง
- ค. พ่อขุนบาลเมือง
- ง. พระยาลิไท

4. (จำ) เศรษฐกิจหลักของสุโขทัย ได้จากการประกอบอาชีพใดของประชาชน

- ก. การเก็บของป่า
- ข. การค้ากับต่างประเทศ
- ค. การเกษตรกรรม
- ง. อุตสาหกรรมทำขามสังคโลก

5. (ใจ) อิทธิพลในข้อใดส่งผลต่อจิตใจที่ทำให้คนไทยตั้งแต่ในอดีตถึงปัจจุบันมีความเอื้อเฟื้อ รู้จักให้อภัย

- ก. ศาสนาพราหมณ์
- ข. ศาสนาคริสต์
- ค. ศาสนาพุทธ
- ง. ลัทธิการนับถือผี เทวดา ผีบรรพบุรุษ

6. (วิ) เพราะเหตุใดสังคมไทยโบราณจึงไม่มีปัญหาขัดแย้งอย่างรุนแรงในเรื่องความแตกต่างทางชนชั้นในสังคม
- อิทธิพลของระบบศักดินา
 - อิทธิพลของระบบอุปถัมภ์
 - อิทธิพลของพระพุทธศาสนา
 - อิทธิพลของความเมตตาระหว่างผู้ใหญ่ กับผู้น้อย
7. (วิ) ทำไมพระมหากษัตริย์กับราษฎรในสมัยอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ตอนต้น จึงไม่มีการขัดแย้งกัน ทั้งที่พระมหากษัตริย์ทรงมีฐานะเป็นเจ้าของที่ดิน
- พระมหากษัตริย์ทรงยึดหลักทศพิธราชธรรม
 - พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน
 - พระมหากษัตริย์ทรงพระราชอำนาจสูงสุด
 - พระมหากษัตริย์ทรงอุปถัมภ์ศาสนา
8. (วิ) การเปลี่ยนแปลงตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมาในด้านใดที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ ชั่วที่สุด
- ด้านสังคม
 - ด้านเศรษฐกิจ
 - ด้านวัฒนธรรม
 - ด้านการปกครอง
9. (วิ) เหตุผลในข้อใดที่ส่งเสริมให้อยุธยามีความรุ่งเรืองทางการค้ากับนานาชาติ
- มีลำน้ำที่สำคัญเป็นเส้นทางคมนาคม
 - อยู่ใกล้ทะเลเหมาะแก่การเป็นเมืองท่า
 - มีการจ้างชาวต่างชาติมารับราชการ
 - มีที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์จึงปลูกข้าวได้ดี
10. (วิ) เป้าหมายที่สำคัญของการแบ่งชนชั้นของสังคมไทยสมัยอยุธยา คือข้อใด
- ความมั่นคงของอาณาจักร
 - ความต้องการแรงงานของทางราชการ
 - ต้องการให้แก่ขุนนางมีข้าทาสไว้รับใช้
 - ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ตีระหว่างไพร่กับมูลนาย
11. (ใจ) ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับสถานภาพของบุคคลในสังคมไทยดั้งเดิม
- ชายฉกรรจ์ต้องถูกเกณฑ์แรงงานเพื่อเป็นทหารหรือช่วยงานราชการอื่น
 - ผู้ที่บวชเป็นพระภิกษุ ถ้าสึกออกมารับราชการจะมีสถานภาพสูงขึ้น
 - สตรีเป็นผู้นำในครอบครัวในเรื่องเลี้ยงดูบุตรและประกอบอาชีพเลี้ยงดู
 - ครอบครัวสถานภาพของบุคคลยึดถือตามชาติกำเนิดและสืบทอดต่อไปถึงบุตร
12. (จำ) อารยธรรมอินเดียด้านใดที่มีอิทธิพลต่ออาณาจักรโบราณในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากที่สุด
- การปกครองและศาสนา
 - การปกครองและเศรษฐกิจ
 - ศาสนาและการแบ่งชั้นวรรณะ
 - อักษรศาสตร์และการแบ่งชั้นวรรณะ

13. (จำ) ในอดีต คำว่า "ศักดินา" หมายถึงข้อใด
- สิทธิในการครอบครองที่ดิน
 - การได้รับบรรดาศักดิ์ของขุนนาง
 - การควบคุมกำลังคนของมูลนาย
 - การกำหนดสิทธิหน้าที่ ของบุคคล
14. (วิ) การพัฒนาสังคม ในสมัยรัชกาลที่ 6 ในข้อใดที่เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ
- ส่งเสริมความรู้ศึกษาตานิยมผ่านทางวรรณกรรม
 - สนับสนุนบทบาทและความสำคัญของกลุ่มเสือป่า
 - ยกเลิกการเกณฑ์แรงงานเปลี่ยนเป็นระบบเกณฑ์ทหาร
 - กำหนดเกณฑ์การเข้าเรียนหนังสือสำหรับเด็กไทย
15. (ใจ) ข้อใดคือผลโดยตรงที่เกิดขึ้นทันทีเมื่อมีการยกเลิกระบบไพร่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ
- เกิดแรงงานเสรี
 - เกิดการลดทอนอำนาจขุนนาง
 - ได้เพิ่มผลผลิตเพื่อการค้า
 - เกิดระบบทหารอาชีพ
- ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิเคราะห์เปรียบเทียบวิวัฒนาการของสังคมไทยระหว่างอดีตกับปัจจุบันได้**
16. (ใจ) ในสมัยรัชกาลที่ 5 ข้อใดจัดว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงจากสังคมไทยโบราณมาเป็นสังคมสมัยใหม่
- ชาวนาดกเป็นลูกหนี้เพราะรายได้ไม่สมดุลกับรายจ่าย
 - บรรดาเจ้าและขุนนางเปลี่ยนฐานะเป็นพ่อค้านายทุน
 - ชาวไร่ ชาวนาละทิ้งที่นาของตนเปลี่ยนฐานะมาเป็นกรรมกร
 - ไพร่และทาสส่วนใหญ่เปลี่ยนฐานะเป็นชาวไร่ ชาวนา
17. (ใจ) นายออกเคยเป็นไพร่ เมื่อรัชกาลที่ 5 ยกเลิกระบบไพร่ นายออกได้เรียนหนังสือจบแล้วได้เข้ารับราชการเป็นขุนนางและมีฐานะดี การที่นายออกเปลี่ยนสถานะเช่นนี้ เพราะผลข้อใดเป็นสำคัญ
- การปฏิรูปการศึกษา
 - การปฏิรูปทางสังคม
 - การปฏิรูปการปกครอง
 - การปฏิรูปเศรษฐกิจ
18. (ใจ) ฐานะของพระมหากษัตริย์ไทยภายใต้ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์แตกต่างจากภายใต้ระบอบประชาธิปไตยในข้อใด
- ความเป็นเทวราชา
 - ความเป็นธรรมาราชา
 - ความเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศ
 - ความเป็นศูนย์รวมหัวใจของประชาชน
19. (วิ) แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในข้อใดไม่ถูกต้อง
- ครอบครัวมีบทบาทในการเลี้ยงดูเด็กลดลง
 - การจัดการศึกษาพื้นฐานนอกระบบเพิ่มขึ้นในวงกว้าง

- ค. ประชาชนแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจเพิ่มขึ้น
- ง. การย้ายถิ่นของคนชนบทเข้าเมืองหลวงลดลง
20. (วิ) การเปลี่ยนแปลงสังคมไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน เกิดจากอิทธิพลในข้อใด
- ก. การติดต่อกับต่างประเทศ
- ข. การพัฒนาภูมิปัญญาของไทย
- ค. การวางแผนบริหารประเทศของผู้นำ
- ง. ความต้องการเปลี่ยนแปลงของชุมชน
21. (วิ) จากสถานการณ์ในปัจจุบัน คาดว่าแนวโน้มของสังคมไทยในอนาคตจะเป็นเช่นไร
- ก. จำนวนประชากรในเขตเมืองลดลง เพราะการคมนาคมสะดวกรวดเร็วขึ้น
- ข. สถาบันครอบครัวมีขนาดเล็กและมีหน้าที่ลดลง เพราะมีสถาบันอื่นทำหน้าที่แทน
- ค. วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนเป็นชนบทมากขึ้น เพราะเศรษฐกิจตกต่ำ
- ง. วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนเป็นแบบคนเมืองมากขึ้น แม้จะอาศัยอยู่ในชนบท
- ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี เอกลักษณ์ และ ภูมิปัญญาของไทย รู้เท่าทันสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลง และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม
22. (วิ) ความสามารถของมนุษย์ในข้อใดถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ก่อให้เกิดวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม
- ก. ความสามารถในการจดจำ
- ข. ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
- ค. ความสามารถในการใช้สัญลักษณ์
- ง. ความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้น
23. (ใจ) ข้อใดเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ
- ก. การแสดงความดีใจ
- ข. การแต่งกาย
- ค. ประเพณีการแต่งงาน
- ง. การขับรถถูกกฎจราจร
24. (ใจ) การนั่งพับเพียบเป็นข่าวด้วยมือกับการนั่งยองๆ พูยข่าวด้วยตะเกียบแสดงถึงสิ่งใด
- ก. กระบวนการทางวัฒนธรรม
- ข. เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
- ค. ความขัดแย้งทางวัฒนธรรม
- ง. การกระจายทางวัฒนธรรม
25. (ใจ) ข้อใดเป็นวัฒนธรรมประเภทสหธรรม
- ก. สิ่งต่างที่สมาชิกในสังคมประดิษฐ์ขึ้น
- ข. ระเบียบข้อบังคับของสังคมและกฎหมาย
- ค. ชนบทนิยมประเพณี และมารยาททางสังคม
- ง. หลักในการดำเนินชีวิตที่ส่วนใหญ่ได้มาจากศาสนา
26. (ใจ) "วัฒนธรรมทำให้เป็นมนุษย์อย่างแท้จริง" หมายความว่าอย่างไร
- ก. เป็นวิธีการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้อยู่รอด
- ข. ทำให้เกิดการสั่งสมความเจริญออกมาและความสำเร็จของมนุษย์
- ค. ทำให้มนุษย์มีการเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกันในฐานะสมาชิกในสังคม

- ง. ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่เป็นระเบียบแบบแผน คาดหมายทำนายได้
27. (ใจ) วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์อย่างไร
- ก. ทำให้มนุษย์ได้เรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน
- ข. ทำให้มนุษย์มีความฉลาดมากขึ้น
- ค. ทำให้มนุษย์ไม่มีความขัดแย้งกันในสังคม
- ง. ทำให้มนุษย์สร้างสรรค์ศิลปะที่สวยงาม
28. (ใจ) ลักษณะเด่นที่สุดของสังคมวัฒนธรรมไทยตรงกับข้อใด
- ก. มีลักษณะเชื่อมโยงกันระหว่างสังคมเมืองกับสังคมชนบท
- ข. เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสังคมเกษตรกับสังคมอุตสาหกรรม
- ค. เป็นการผสมผสานระหว่างสังคมวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยกับของชาวต่างชาติ
- ง. สังคมวัฒนธรรมไทยมีลักษณะเป็นองค์ประกอบระหว่างลัทธิกับความเชื่อ
29. (ใจ) พฤติกรรมในข้อใด ไม่ใช่วัฒนธรรมทางวัตถุ
- ก. การบริจาคเงินรางวัลให้แก่สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า
- ข. การส่งกระทงดอกไม้สดเข้าประกวดในงานแสดงภูมิปัญญาไทย
- ค. การมอบเครื่องหมายประกันคุณภาพแก่สินค้าในตลาดสด
- ง. การส่งออกผลไม้ไทยได้รับความนิยมอย่างมากในกลุ่มประเทศอาเซียน
30. (ใจ) “พิธีแห่นางแมว” เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมไทยในเรื่องอะไร
- ก. ศาสนา
- ข. เกษตรกรรม
- ค. นันทนาการ
- ง. สาธารณสุข
31. (ใจ) ข้อใดกล่าวถึงความหมายของภูมิปัญญา ได้ครอบคลุมที่สุด
- ก. ความรู้ที่ได้สั่งสมสืบทอดและปฏิบัติติดต่อกันมา
- ข. สติปัญญาที่แตกต่างกันของมนุษย์ในสังคม
- ค. การถ่ายทอดภูมิความรู้อย่างมีกระบวนการ
- ง. ความรู้ที่ทุกคนในสังคมยอมรับและปฏิบัติเป็นวิถีชีวิต
32. (ใจ) ปัจจัยสำคัญในข้อใดที่ทำให้ระดับภูมิปัญญาของแต่ละชาติมีความหลากหลายแตกต่างกัน
- ก. จำนวนทรัพยากรธรรมชาติ
- ข. ปัญหาต่างๆของชาติ
- ค. สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์
- ง. คุณภาพของประชากร
33. (ใจ) การแต่งกายที่นุ่งโจงกระเบนและห่มผ้าแถบ หรือการแต่งสุท ผวมหมวก จัดเป็นภูมิปัญญาด้านใด
- ก. การแสดงออกทางศิลปะ
- ข. การประกอบอาชีพ
- ค. การดำรงชีวิต
- ง. การจัดระเบียบทางสังคม

34. (ใจ) การเลือกทำเลที่ตั้งราชธานีของกรุงศรีอยุธยาที่มีทำเลอุดมสมบูรณ์เป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ ด้านใด
- การแก้ปัญหา
 - การเอาชนะธรรมชาติ
 - การจัดระเบียบสังคม
 - ปรับตัวให้สอดคล้องกับธรรมชาติ
35. การเข้าเวรของระบบไพร่และการมีศักดิ์นาจัดเป็นภูมิปัญญาด้านใด
- การแสดงออกทางศิลปะ
 - การประกอบอาชีพ
 - การจัดระเบียบทางสังคม
 - ตารางชีวิต
36. (ใจ) เครื่องจักรสานย่านลิเภา การทำเครื่องเงิน เป็นภูมิปัญญาในข้อใด
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ภูมิปัญญาชาติ
 - ภูมิปัญญาไทย
 - ภูมิปัญญาสากล
37. ภูมิปัญญานานาชาติที่แต่ละประเทศจดทะเบียนสงวนลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรไว้ตามกฎหมายนานาชาติ จัดเป็นภูมิปัญญาระดับใด
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ภูมิปัญญาชาติ
 - ภูมิปัญญาไทย
 - ภูมิปัญญาสากล
38. (วิ) ข้อใดจัดเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยที่ดีที่สุด
- สิ่งใดก็ปฏิบัติต่อไป
 - รวมเก็บเอาไว้เขียนเป็นตำรา
 - เชิญชวนให้ช่วยกันอนุรักษ์ไว้
 - ออกกฎหมายลงโทษผู้ไม่เห็นคุณค่าภูมิปัญญาไทย
39. (วิ) สาเหตุสำคัญในข้อใดที่ทำให้ภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทยตกทอดมาถึงปัจจุบันเพียงเล็กน้อย
- คนไทยทวงวิชาไม่ยอมถ่ายทอดให้ลูกหลาน
 - ในอดีตไทยไม่มีระบบการศึกษาและการถ่ายทอด
 - ขาดเทคนิคการทำงานและการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ
 - คนรุ่นหลังไม่เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาบรรพบุรุษ
40. (วิ) การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากข้อใดมากที่สุด
- อุดมการณ์ประชาธิปไตย
 - การเพิ่มขึ้นของประชากร
 - นวัตกรรมทางเทคโนโลยีพื้นบ้าน
 - การแพร่กระจายทางวัฒนธรรม
41. (วิ) การแก้ปัญหาสังคมที่ตรงจุดที่สุดต้องดำเนินการสิ่งใดก่อน
- พัฒนาจิตใจของคน
 - เพิ่มงบประมาณเพื่อให้บริการได้คล่องตัว
 - เพิ่มรายได้ประชากร
 - ลดจำนวนประชากรลง
42. (วิ) ในสภาพปัจจุบันของสังคมไทย สิ่งใดที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนมากที่สุด
- ความกตัญญูรู้คุณ
 - ความรักสถาบัน
 - ความรักพวกพ้อง
 - ความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

43. (จำ) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
คือข้อใด

- ก. เน้นเกษตรกรรม
- ข. เน้นการจัดการที่ดิน
- ค. เน้นความพอประมาณ
- ง. เน้นการพึ่งพาธรรมชาติ

44. (ใจ) ข้อใดไม่ถูกต้องเกี่ยวกับ
หลักเศรษฐกิจพอเพียง

- ก. พึ่งตนเองไม่ยุ่งกับใคร
- ข. พึ่งตนเองไม่พึ่งแหล่งเงิน
- ค. พึ่งพาตนเองเอื้ออาทรคนรอบข้าง
- ง. พึ่งตนเองไม่พึ่งพาต่างประเทศ

45. (ใจ) ระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง
เปรียบเทียบกับใกล้เคียงกับระบบเศรษฐกิจ
แบบใด

- ก. ระบบแลกเปลี่ยน
- ข. ระบบพอยังชีพ
- ค. ระบบการค้า
- ง. ระบบสังคมนิยม

46. (ใจ) หลักการใช้ทรัพยากรในระบบ
เศรษฐกิจพอเพียง ยึดเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. เน้นวิสัยทัศน์
- ข. เน้นทรัพยากรขั้นปฐมภูมิ
- ค. เน้นความยั่งยืน
- ง. เน้นทรัพยากรจากป่า

47. (ใจ) หลักการใช้เทคโนโลยีในระบบ
เศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักการใดเป็น
สำคัญ

- ก. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
- ข. เน้นเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า

- ค. เน้นเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- ง. เน้นเทคโนโลยีที่ใช้แรงงานคน
มากกว่าเครื่องจักร

48. (ใจ) เป้าหมายทางเศรษฐกิจของระบบ
เศรษฐกิจพอเพียง คือข้อใด

- ก. มุ่งไปสู่ระบบการค้าส่ง
- ข. มุ่งแสวงหาตลาดใหม่
- ค. มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบ
- ง. มุ่งลดรายจ่ายเป็นสำคัญ

49. (วิ) พฤติกรรมใดที่แสดงว่าผู้ปฏิบัติ
มีปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ก. ชื้อ ซีดี F4 มาดูไม่สม่ำเสมอ
- ข. ใส่เสื้อผ้าสายเดี่ยวตามสมัย
- ค. เปลี่ยนมือถือรุ่นใหม่ล่าสุด
- ง. นำกางเกงยีนส์เก่ามาทำเป็นกระโปรง
สมัยใหม่

50. (วิ) จากสภาพสังคมในปัจจุบันเศรษฐกิจ
พอเพียงทำได้ยาก เพราะเหตุใด

- ก. กระแสสังคมวัตถุนิยม
- ข. คนมีการศึกษาในระดับต่ำเป็น
ส่วนมาก
- ค. มีสินค้าราคาถูกจากต่างชาติเป็น
จำนวนมาก
- ง. การศึกษามุ่งเน้นให้ศึกษาต่อในระดับ
ที่สูงขึ้น

ตอนที่ 2 ข้อสอบอัตนัย (5 คะแนน)

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง นักเรียนสามารถ

วางแผนการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจ

พอเพียง ได้เหมาะสมกับวัย

****ถ้ามีกระบวนการคิดจะอยู่ท่ามกลางวิกฤติ
เศรษฐกิจได้****

ให้นักเรียนวางแผนการดำเนินชีวิต
ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ชี้แจง
รายละเอียดเกี่ยวกับรายรับที่นักเรียนได้รับ
จากผู้ปกครอง และมีรายรับอื่นๆหรือไม่
(รายได้ที่ได้จากการหาพิเศษ) มีวิธีการใช้
จ่ายเงินอย่างไร และนำหลักเศรษฐกิจ
พอเพียงมาใช้ในการวางแผนการดำเนินชีวิต
ในอนาคตอย่างไร

เฉลยข้อสอบหลักสูตรเพิ่มเติม วิถีไทยกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน

ตอนที่ 1

1. ก 2. ง 3. ข 4. ค 5. ค 6. ข 7. ก 8. ง 9. ข 10. ก 11. ค
 12. ก 13. ง 14. ง 15. ก 16. ง 17. ข 18. ค 19. ง 20. ก 21. ข 22. ง
 23. ข 24. ข 25. ค 26. ค 27. ก 28. ค 29. ก 30. ง 31. ก 32. ง 33. ง
 33. ง 34. ง 35. ค 36. ก 37. ง 38. ก 39. ค 40. ง 41. ก 42. ง 43. ค
 44. ก 45. ข 46. ค 47. ก 48. ง 49. ง 50. ก

เกณฑ์การประเมินตอนที่ 2

คะแนน	เกณฑ์การประเมิน
1	อธิบายการวางแผนการดำเนินชีวิต แต่ขาดหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2	อธิบายการวางแผนการดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบ
3	อธิบายการวางแผนการดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบโดยนำหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นข้อปฏิบัติอย่างชัดเจน แต่ยังไม่ครอบคลุมหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4	อธิบายการวางแผนการดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบโดยนำหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นข้อปฏิบัติอย่างชัดเจน ครอบคลุมหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการปฏิบัติที่นำคุณธรรมไปใช้ประกอบร่วมกับความรู้และการดำเนินชีวิต
5	อธิบายการวางแผนการดำเนินชีวิต มีหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีการยกตัวอย่างประกอบโดยนำหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นข้อปฏิบัติอย่างชัดเจน ครอบคลุมหลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการปฏิบัติที่นำคุณธรรมไปใช้ประกอบร่วมกับความรู้และการดำเนินชีวิต มีการอ้างอิงส่งผลไปถึงอนาคต